

Bartłomiej Maliszewski

Gramatyka z kulturą

Przez przypadki

Ilustrowała Katarzyna Wójcik

Bartłomiej Maliszewski

Gramatyka z kulturą

Przez przypadki

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UMCS
CENTRUM JEZYKA I KULTURY POLSKIEJ
DLA POLONII I CUDZOZIEMCÓW

Lublin 2020

© Copyright by Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2020

ISBN: 978-83-960300-0-9

Seria wydawnicza: *Polski z Kulturą*

Redakcja:

Magdalena Rumińska

Korekta:

Magdalena Rumińska

Recenzje:

prof. dr hab. Dorota Brzozowska

dr hab. Agata Małyska, prof. UMCS

Opracowanie graficzne, ilustracje i skład:

Katarzyna Wójcik

Fotografie:

wikipedia.org, stock.adobe.com, istockphoto.com, pixabay.com

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Publikacja współfinansowana ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach konkursu pod tytułem: „Organizowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą w 2020 roku”, nr DE-WZP.263.1.1.2020.

Spis treści

Wstęp

5

TO MIANOWNIK

kto? co? 7

U DOPEŁNIACZA

kogo? czego? 36

KU CELOWNIKOWI

komu? czemu? 52

PRZEZ BIERNIK

kogo? co? 65

Z NARZĘDNIKIEM

z kim? z czym? 85

W MIEJSCOWNIKU

o kim? o czym? 100

DROGI WOŁACZU!

o! 115

Klucz

123

Wstęp

Dlaczego *Gramatyka z kulturą*?

Po pierwsze, staramy się tłumaczyć gramatykę krótko, prosto i kulturalnie. Nie nadużywamy trudnych słów, uciekamy od monotonii i dbamy o atrakcyjność ćwiczeń (a dużą rolę odgrywają tu zdjęcia oraz rysunki autorstwa Katarzyny Wójcik). Po drugie, często się odwołujemy do historii i kultury Polski – w ćwiczeniach wspominamy o sławnych osobach, ważnych zabytkach, dziełach sztuki, świętach, tradycjach, znanych miejscach oraz wydarzeniach. Po trzecie, dość często mówimy też o zasadach *savoir vivre*’u, czyli o kodeksie dobrego wychowania, bo ważna jest nie tylko znajomość gramatyki, ale i etykiety.

Każdy z rozdziałów dotyczy określonego przypadku i odznacza się podobną (trójdzielną) strukturą. Pierwszą część stanowią ćwiczenia, których celem jest prezentacja nauczanych konstrukcji. Druga część dotyczy zasad gramatycznych – w tabelkach są przedstawiane końcówki fleksyjne, krótkiemu omówieniu podlegają zasady ich dystrybucji oraz konteksty używania danego przypadku. Ostatnią (najbardziej rozbudowaną) część rozdziałów stanowią ćwiczenia, które polegają na tworzeniu wymaganych form gramatycznych w zdaniach i tekstach. Schemat każdego rozdziału można więc ująć formułą: *prezentacja – informacja – transformacja*.

Publikacja jest przeznaczona dla osób, które uczą się języka polskiego na poziomie B1, a jej głównymi adresatami są rosyjsko-, białorusko- i ukraińskojęzyczni uczniowie. Dlatego też dużą uwagę poświęcamy zwłaszcza tym zagadnieniom gramatycznym, które są przedmiotem częstych interferencji popełnianych pod wpływem wschodnich języków słowiańskich.

Mamy nadzieję, że *Gramatyka z kulturą* okaże się źródłem ciekawych i pożytecznych ćwiczeń. Życzymy więc miłej pracy!

Podziękowania

Chciałbym złożyć serdeczne podziękowania Katarzynie Wójcik za rysunki i opracowanie strony graficznej, Kamili Kwiatkowskiej – za koordynację projektu i cenne uwagi, Magdalenie Rumińskiej – za skrupulatną redakcję oraz prof. dr hab. Dorocie Brzozowskiej i dr hab. Agacie Małysce za wnikliwe recenzje.

Autor

Mianownik liczby pojedynczej

Rzeczownik

1 Czy wiesz, kto to jest? Zaznacz poprawną odpowiedź.

0. Mikołaj Kopernik to

- a) władca.
- b) mówca.
- c) odkrywca.

1. Jan Matejko to

- a) tłumacz.
- b) malarz.
- c) fotograf.

2. Adam Mickiewicz to

- a) poeta.
- b) noblista.
- c) matematyk.

3. Henryk Sienkiewicz to

- a) poeta.
- b) pisarz.
- c) pianista.

4. Janusz Kusociński to

- a) polityk.
- b) piosenkarz.
- c) mistrz olimpijski.

5. Tadeusz Łomnicki to

- a) aktor.
- b) tłumacz.
- c) prawnik.

6. Marek Grechuta to

- a) sportowiec.
- b) piosenkarz.
- c) wykładowca.

7. Karol Wojtyła (Jan Paweł II) to

- a) król.
- b) papież.
- c) prezydent.

8. Helena Modrzejewska to

- a) aktorka.
- b) tłumaczka.
- c) piosenkarka.

9. Maria Curie-Skłodowska to

- a) artystka.
- b) odkrywczyni.
- c) matematyczka.

10. Eliza Orzeszkowa to

- a) pisarka.
- b) lekarka.
- c) tłumaczka.

11. Halina Konopacka to

- a) odkrywczyni.
- b) wykładowczyni.
- c) mistrzyni olimpijska.

12. Olga Boznańska to

- a) malarka.
- b) prawniczka.
- c) dziennikarka.

13. Ewa Demarczyk to

- a) pisarka.
- b) aktorka.
- c) piosenkarka.

14. Wisława Szymborska to

- a) poetka.
- b) pianistka.
- c) okulistka.

2 Czy wiesz, kto to jest? Połącz kolumny zgodnie z podanymi przykładami.

0	<i>Mikołaj Kopernik</i>
1	Halina Konopacka
2	Helena Modrzejewska
3	Adam Mickiewicz
4	Maria Curie-Skłodowska
5	Marek Grechuta
6	Olga Boznańska
7	Ewa Demarczyk
8	Tadeusz Łomnicki
9	Wisława Szymborska
10	Janusz Kusociński
11	Jan Matejko

A	piosenkarz
B	poeta
C	malarz
D	poetka
E	odkrywczyni
F	piosenkarka
G	mistrz olimpijski
H	aktor
I	mistrzyni olimpijska
J	malarka
K	odkrywca
L	aktorka

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
K											

3 Jakie tu są pary? Napisz, kto to jest.

0. *Mikołaj Kopernik i Maria Curie-Skłodowska* – *odkrywca i odkrywczyni*
1. –
2. –
3. –
4. –
5. –

0.

1.

2.

3.

4.

5.

4 Kto to jest? Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

on	ona	on	ona
aktor	<i>aktorka</i>	matematyk	<i>matematyczka</i>
kelner		prawnik	
fryzjer		podróżnik	
pasażer		urzędnik	
nauczyciel		czytelnik	
student		poeta	<i>poetka</i>
klient		artysta	
pacjent		noblista	
tłumacz		pianista	
słuchacz		gitarzysta	
biegacz		hokeista	
lekarz	<i>lekarka</i>	okulista	
pisarz		ekonomista	
malarz		turysta	
kucharz		władca	<i>władczyni</i>
piosenkarz		odkrywca	
dziennikarz		wykładowca	
bibliotekarz		wychowawca	
piłkarz		sprzedawca	
koszykarz		zastępca	
narciarz		mistrz	
łyżwiarz			

on i ona*
(pan / pani) prezydent
(pan / pani) premier
(pan / pani) polityk
(pan / pani) magister
(pan / pani) doktor
(pan / pani) profesor
(pan / pani) sędzia
(pan / pani) architekt
(pan / pani) kierowca

* Kobiety mogą używać i innych form męskich (zwłaszcza w tekstach oficjalnych), np. *Ewa Kowalska – lekarz rodzinny*. Z drugiej strony, możemy tworzyć kolejne formy żeńskie (np. *adwokat – adwokatka, filozof – filozofka, polityk – polityczka*), bo język jest otwarty na zmiany. Różny jest jednak stopień utrwalenia żeńskich form i często to forma męska dominuje.

5 Które słowo nie pasuje? Dlaczego?

0. poetka, prawnik, malarka, artysta

Nie pasuje prawnik, bo to nie jest artysta.

1. kucharka, sportowiec, tenisistka, piłkarz

2. dentystka, lekarz, sprzedawczyni, okulista

3. fryzjerka, pianistka, muzyk, gitarzysta

4. naukowiec, matematyczka, pasażerka, politolog

5. prawnik, tłumaczka, sędzia, adwokat

6. premier, polityk, architekt, prezydent

6 Kto to jest? Podpisz obrazki.

0. sprzedawczyni, klientka

1., ...

2., ...

3., ...

4., ...

5., ...

6., ...

7 Czy wiesz, kto to jest? Uzupełnij wizytówki.

0. Iga Świątek
tenisistka

1. Olga Tokarczuk

2. Marcin Gortat

3. Martyna
Wojciechowska

4. Robert
Lewandowski

5. Robert Kubica

6. Mariusz
Czerkawski

7. Aneta Kamińska

Dzień dobry!
Доброе утро!

8a Czy wiesz, kto to jest? Czy wiesz, co to jest? Czy wiesz, gdzie to jest? Wstaw numery w odpowiednie miejsce na mapie.

8b Jaki to rodzaj? Wpisz w odpowiednie miejsca słowa z ćwiczenia 8a.

rodzaj męski spółgłoski w niektórych nazwach osób -a, -o		rodzaj żeński -a -i niektóre spółgłoski: <i>ć, ń, ś, ź, dź, cz, sz, rz, ż, c, l, j, w</i>		rodzaj nijaki -e -ę -o -um
orzeł	Mieszko turysta	Polska	biel	godło
tylko liczba mnoga				
Niemcy , ... , ...				

9a Czy wiesz, kto to jest? Czy wiesz, co to jest? Wstaw numery w odpowiednie miejsce na rysunku.

0. *miasto*

1. ratusz

2. turysta

3. młodzież

4. kawiarnia

5. parasol

6. krzesło

7. stolik

8. kelner

9. sól

10. klient

11. pomnik

12. gitarzysta

13. fontanna

14. ławka

15. dziecko

16. lody

17. koszulka

18. szorty

19. drzewo

20. (gruba) gałąź

21. kamienica

22. schody

23. sprzedawczyni

24. artysta

25. okulary

26. obraz

27. łódź

28. rowerzysta

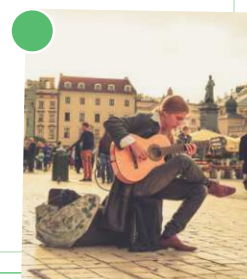
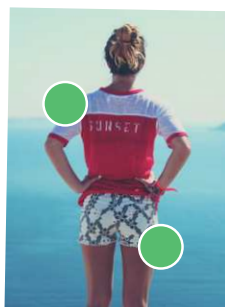
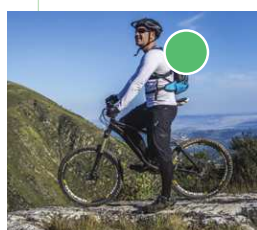
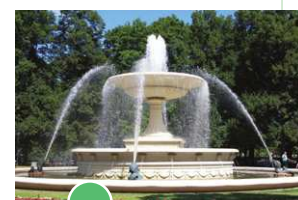
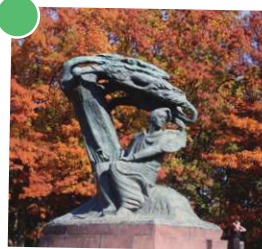
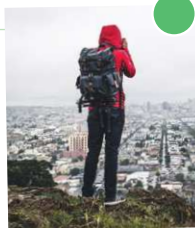
29. wzgórze

30. słońce

31. chmura

32. niebo

0

9b

rodzaj męski spółgłoski w niektórych nazwach osób -a, -o		rodzaj żeński -a -i niektóre spółgłoski: <i>ć,ń,ś,ż,dź,cz,sz,rz,ż,c,l,j,w</i>		rodzaj nijaki -e -ę -o -um
ratusz	turysta	kawiarnia	młodzież	miasto
tylko liczba mnoga				
lody, ..., ...				

9c

słowa		Ten sam rodzaj?	
		TAK	NIE
0	<i>stolik, krzesło</i>		X
1	obraz, łódź		
2	kawiarnia, sprzedawczyni		
3	niebo, słońce		
4	klent, artysta		
5	ławka, turysta		
6	miasto, wzgórze		
7	ratusz, młodzież		
8	kelner, sól		
9	turysta, rowerzysta		
10	lody, okulary		

9d

0. staimo – *miasto*
1. nanfotna –
2. szutra –
3. lerneki –
4. lentik –
5. kilost –
6. mopkin –
7. dychos –
8. zorba –
9. dziełomż –
10. dowrze –
11. cłeńso –

Mianownik liczby pojedynczej Rzeczownik

rodzaj męski (ten)			rodzaj żeński (ta)			rodzaj nijaki (to)	
zwykle słowa zakończone na spółgłoski	niektóre nazwy osób zakończone na -a	niektóre słowa i zdrobnienia od nazw męskich zakończone na -o	zwykle słowa zakończone na -a	zwykle słowa zakończone na -i	niektóre słowa zakończone na -ć, -ń, -ś, -ź, -dź, -cz, -sz, -rz, -ż, -c, -l, -j, -ew	zwykle słowa zakończone na -e, -ę, -o	zwykle słowa zakończone na -um
Andrzej, Robert Kraków, Gdańsk Lublin, Poznań aktor, reżyser malarz, pisarz piłkarz, mistrz student, słuchacz prawnik, podróżnik pies, kot, koń, lew ptak, orzeł, bocian klucz, dom, pokój telefon, komputer rower, samochód autobus, tramwaj pociąg, bilet kościół, ratusz pomnik, zamek hotel, szpital plac, sklep, pieniądź film, teatr, taniec obraz, pejzaż sport, tenis, hokej stadion, basen, kort temat, język, rodzaj	mężczyzna, tata kolega sędzia, wojewoda poeta, artysta noblisa medalista dentysta okulista pianista ekonomista dyplomata internauta tenisista hokeista gitarzysta rowerzysta turysta znawca odkrywca wychowawca wykładowca zastępca sprzedawca kierowca	Mieszko maestro tato, tatko, tatuńcio wujcio, stryjcio wnusio, dziadzio Janko, Jasio Reksio, piesio misio	Maria, Anna Europa, Polska Warszawa, stolica Wisła, Odra kobieta, dziewczyna nobliska, poetka artystka, aktorka nuta, piosenka piosenkarka szkoła, tablica lekcja, przerwa literatura, książka muzyka, gitara góra, rzeka, plaża droga, taksówka ulica, kamienica poczta, opera fontanna, ławka piekarnia, bułka kawiarnia, kawa herbata, czekolada restauracja, zupa pizza, sałatka apteka, witamina	pani gospodyni mistrzynie znawczynie odkrywczyne wychowawczynie wykładowczynie sprzedawczynie	pleć garść, pieczęć miłość, radość powieść, część nić, sieć baśń, pieśń jesień, jabłoń dłoń, kieszeń Ruś, Białoruś wieś, gęś łódź, gałąź, powódź odpowiedź wypowiedź rzecz, smycz mysz podróż, młodzież twarz, odzież straż, sprzedaż noc, pomoc biel, sól myśl, kolej cerkiew brew, krew marchew, rzodkiew	pole, morze, miejsce zdjęcie, słońce pogotowie, serce danie, śniadanie zdanie, zadanie pytanie, czytanie imię, niemowlę ramię, zwierzę nazwisko, dziecko oko, ucho, czoło miasto, auto, rondo krzesło, łóżko biurko, pianino okno, lustro pieczywo, ziarno jajko, mleko, mięso ciasto, jabłko biuro, piętro radio, kino metro, lotnisko drzewo, gniazdo lato, niebo jezioro, światło konto, euro, złoto	forum akwarium centrum muzeum sanktuarium sanatorium solarium liceum technikum archiwum laboratorium seminarium webinarium terytorium imperium trofeum podium

- 10** Jakie słowa kojarzą ci się z Polską? Napisz i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

POLSKA

1. Rodzaj męski: *Kraków, orzeł*, ...
2. Rodzaj żeński: *Warszawa, Wisła*, ...
3. Rodzaj nijaki: *pole, Zakopane*, ...

11a Słowem rodzaju męskiego nie jest:

0. Szczecin, Wrocław, Poznań, *Zakopane*
1. artysta, poetka, noblista, odkrywca
2. mężczyzna, artysta, fontanna, turysta
3. plac, ulica, ratusz, kościół
4. spacer, park, liść, drzewo
5. czas, dzień, wieczór, noc
6. rynek, pomnik, ławka, stolik
7. kelner, rachunek, deser, ciasto
8. łyżka, nóż, widelec, talerz
9. cukier, sól, pieprz, keczup
10. tato, Janko, wujcio, dziecko

11b Słowem rodzaju żeńskiego nie jest:

0. Warszawa, *miasto*, stolica, syrena
1. Warszawa, Łódź, Londyn, Barcelona
2. rzeka, Bug, Wisła, Odra
3. kobieta, mężczyzna, pani, dziewczyna
4. aktorka, artystka, poeta, pisarka
5. ciasto, kawa, herbata, czekolada
6. fontanna, ławka, młodzież, pomnik
7. sprzedawca, kamienica, ulica, kawiarnia
8. wiosna, lato, jesień, zima
9. serce, wiara, nadzieja, miłość
10. ręka, dłoń, kieszeń, pieniądze

11c Słowem rodzaju nijakiego nie jest:

0. Opole, Zakopane, *Kraków*, Gniezno
1. wzgórze, morze, rzeka, jezioro
2. centrum, hotel, muzeum, kino
3. biurko, krzesło, espresso, gazeta
4. chmura, niebo, słońce, światło
5. lotnisko, metro, miejsce, pociąg
6. imię, nazwisko, obywatelstwo, ankieta
7. twarz, czoło, oko, ucho
8. talerz, śniadanie, masło, mięso
9. solarium, stadion, archiwum, biuro
10. konto, złoto, pieniądze, euro

12a Znajdź 10 słów w rodzaju męskim (poziomo → i pionowo ↓).

D	E	N	T	Y	S	T	A	D	O
R	P	I	R	O	W	E	R	K	I
O	O	E	O	B	R	E	T	A	R
B	M	K	R	M	U	Z	Y	K	A
R	N	A	Z	L	C	O	S	T	T
A	I	K	E	L	T	E	T	O	U
Z	K	P	L	A	C	K	A	R	S
P	I	O	S	E	N	K	A	R	Z
S	M	Ę	Ż	C	Z	Y	Z	N	A

12b Znajdź 10 słów w rodzaju żeńskim (poziomo → i pionowo ↓)

D	E	N	T	Y	S	T	K	A	J
M	I	Ł	O	Ś	Ć	A	N	G	E
Ł	F	O	N	T	A	N	N	A	S
O	L	A	T	A	W	I	R	R	I
D	A	P	O	L	S	K	A	Ś	E
Z	G	L	Ś	C	Z	Ę	Ś	Ć	Ń
I	A	M	I	U	L	I	C	Z	A
E	B	I	A	Ł	O	R	U	Ś	A
Ż	C	Z	E	K	O	L	A	D	A

12c Znajdź 10 słów w rodzaju nijakim (poziomo → i pionowo ↓)

D	Z	I	E	C	K	O	B	I	O
R	M	D	S	Ł	O	Ń	C	E	T
Z	O	R	A	M	U	Z	E	U	M
E	R	A	M	O	Z	E	N	N	I
W	Z	G	Ó	R	Z	E	T	I	A
O	E	A	C	Z	Ę	T	R	E	S
T	J	E	Z	I	O	R	O	B	T
R	E	T	I	M	I	Ę	M	O	O
N	A	Z	W	I	S	K	O	M	R

Mianownik liczby pojedynczej

Przymiotnik

- 1 Kraków jest magiczny. To dawna stolica i naprawdę piękne miasto. Czy wiesz, jak się nazywa ten zabytek, ta rzecz, to miejsce? Podpisz obrazki*.

Uniwersytet Jagielloński Dworzec Główny kościół Mariacki *smok wawelski*
 koło widokowe Rynek Główny ogród botaniczny Brama Floriańska wieża ratuszowa
 ulica Floriańska cmentarz Rakowicki Muzeum Narodowe wzgórze wawelskie

0. *smok wawelski*

1.

2.

3.

Fot. Wikipedia,
Salicyna - Praca własna

4.

5.

6.

Fot. Wikipedia, Andrzej
Otrębski - Praca własna

7.

8.

9.

10.

11.

12.

* Popatrz na ortografię. Nazwy zwykłe, pospolite, piszemy małą literą – *język polski, słownik ortograficzny*, a nazwy własne (jak imię i nazwisko) piszemy wielką literą – *Jan Kowalski, Uniwersytet Jagielloński*. Gdy pierwszy wyraz nie jest częścią nazwy własnej, zapisujemy go małą literą – *pan Kowalski, kościół Mariacki, cmentarz Rakowicki, most Grunwaldzki, pani Kowalska, ulica Floriańska, aleja Kijowska, rondo Grunwaldzkie*. Jeśli nie wiesz, czy pierwszy wyraz jest częścią nazwy własnej – po prostu skorzystaj ze słownika. 😊

2 Co to jest? Dopasuj nazwę do opisu.

smok wawelski Dworzec Główny Uniwersytet Jagielloński kościół Mariacki ~~Rynek Główny~~
cmentarz Rakowicki ogród botaniczny Brama Floriańska wieża ratuszowa ulica Floriańska
koło widokowe Muzeum Narodowe wzgórze wawelskie

Oto zabytki i atrakcje Krakowa:

1 - jest wysoka i zawsze otwarta. Możemy przez nią wejść na Stare Miasto.

2 - jest prosta, długa (335 metrów) i szeroka (12 metrów). Mieszkał tam polski malarz Jan Matejko.

3 - (dawniej Akademia Krakowska) to najstarsza polska uczelnia. Ma już ponad 650 lat!

4 - jest bardzo duży i nowoczesny. Możemy tu nie tylko czekać na pociąg, ale i zrobić zakupy.

5 - to miejsce piękne i ciche. Spoczywają tu znane osoby, np. malarz Jan Matejko, poetka i noblistka Wisława Szymborska, piosenkarz Marek Grechuta, piosenkarka Ewa Demarczyk, a także matka i ojciec Karola Wojtyły.

6 - to taki „polski akropol”, bardzo ważne i historyczne miejsce. Jest tam zamek królewski i katedra.

7 - to piękny park i świetne miejsce na krótki albo długi spacer (oczywiście, kiedy jest ładna pogoda).

8 - jest wysoka (70 metrów), więc to bardzo dobry punkt widokowy. Niestety, sam ratusz już nie istnieje.

9 - (w poniedziałek zamknięte). To tutaj znajduje się słynny obraz „Dama z gronostajem” Leonarda da Vinci.

10 - jest naprawdę wielkie. Ma aż 50 metrów! Ta wielka karuzela gwarantuje świetny widok na wzgórze wawelskie.

11 - jest wielki, groźny i zły, ale to też znany symbol Krakowa.

12 - to wizytówka Krakowa – gotycka bazylika, która ma dwie nierówne wieże.

Fot. Wikipedia, Leonardo da Vinci - Frank Zöllner (2000). Leonardo da Vinci, 1452-1519. Taschen. ISBN 38-22859-79-6

3a Jaki? Jaka? Jakie? Połącz słowa na podstawie tekstu.

0	<i>punkt</i>	A	Floriańska
1	kościół	B	Narodowe
2	Uniwersytet	C	widokowe
3	cmentarz	D	Mariacki
4	ogród	E	wawelskie
5	wieża	F	Jagielloński
6	Brama	G	ratuszowa
7	Muzeum	H	Rakowicki
8	wzgórze	I	wawelski
9	koło	J	widokowy
10	smok	K	botaniczny

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
J										

3b Jaki? Jaka? Jakie? Połącz słowa na podstawie tekstu.

0	<i>nowoczesny</i>	A	widok
1	kwadratowy	B	ulica
2	świetny	C	uczelnia
3	polski	D	miejsce
4	krótki	E	akropol
5	wysoka	F	dworzec
6	długa	G	muzeum
7	najstarsza	H	kształt
8	spokojne	I	obraz
9	zamknięte	J	spacer
10	słynny	K	wieża

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
F										

4 Czy pamiętasz? Odpowiedz na pytania.

0. Jaki jest Dworzec Główny? Duży i nowoczesny.

1. Jaki jest smok wawelski?

2. Jaka jest ulica Floriańska?

3. Jakie jest koło widokowe?

Mianownik liczby pojedynczej Przymiotnik (jaki? jaka? jakie?)

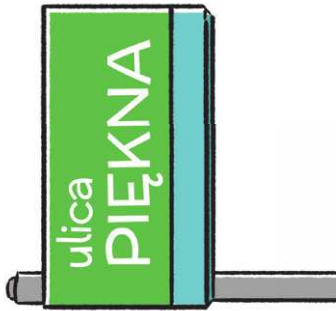
rodzaj męski (jaki?)		rodzaj żeński (jaka?)	rodzaj nijaki (jakie?)	
-y (-i)	zawsze po -k, -g -i	-a	-e (-ie)	zawsze po -k, -g -ie
młody turysta stary kościół mały teatr duży zamek piękny ogród cichy cmentarz tani hotel ostatni bilet głupi film	wielki plac wysoki ratusz elegancki sklep polski artysta długi spacer drugi koncert drogi obraz tęgi mężczyzna	młoda turystka stara synagoga mała kawiarnia duża fontanna piękna kamienica cicha ulica wielka katedra wysoka wieża długa aleja	młode drzewo stare miasto małe mieszkanie duże kino piękne muzeum ciche jezioro tanie pieczywo ostatnie jabłko głupie pytanie	wielkie lotnisko wysokie krzesło eleganckie lustro polskie imię długie nazwisko drugie miejsce drogie ciasto tęgie ramię
sklep spożywczy punkt widokowy ogród botaniczny parking podziemny	język polski rodzaj męski klub studencki rower miejski	woda mineralna literatura polska wieża ratuszowa szkoła podstawowa	centrum handlowe koło widokowe biuro turystyczne konto bankowe	miasto wojewódzkie nazwisko panińskie studio fryzjerskie wzgórze wawelskie
plac Targowy Teatr Narodowy	kościół Mariacki Instytut Polski	ulica Floriańska Unia Europejska	osiedle Słoneczne Muzeum Narodowe	rondo Grunwaldzkie Morze Bałtyckie

Mianownik liczby pojedynczej
Przymiotnik – szyk

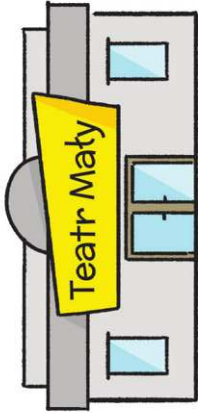
Co jest pierwsze, a co jest drugie?		
nazwa oficjalna, nazwa zwyczajowa pierwszy: rzeczownik (kto? co?) drugi: przymiotnik (jaki? jaka? jakie?)	opis, ocena pierwszy: przymiotnik (jaki? jaka? jakie?) drugi: rzeczownik (kto? co?)	
ogród botaniczny rower miejski szkoła podstawowa literatura polska miasto wojewódzkie nazwisko panieńskie kościół Mariacki ulica Floriańska Muzeum Narodowe	 piękny ogród drogi rower dobra szkoła ciekawa literatura duże miasto krótkie nazwisko wysoki kościół szeroka ulica lokalne muzeum	

Kazimierz Wielki to wielki król.

Ulica Piękna to piękna ulica.

Teatr Mały to nieduży teatr.

5a Jaki on jest? Jaka ona jest? Jakie ono jest? Wybierz właściwe słowa.

niewielkie i zielone zły i groźny wysoka i zabytkowa prosta i długa
~~duży i nowoczesny~~ duże i ciekawe piękny i zielony znany i prestiżowy

0. *duży i nowoczesny* dworzec

4. uniwersytet

1. wieża

5. smok

2. ulica

Fot. Wikipedia,
Salicyna - Praca własna

6. ogród

Fot. Wikipedia, Andrzej
Otrębski - Praca własna

3. muzeum

7. wzgórze

5b Pamiętasz, co to jest? Napisz, jak się nazywają obiekty z ćwiczenia 5a.

0. Dworzec Główny

4. Uniwersytet

1. wieża

5. smok

2. ulica

6. ogród

3. Muzeum

7. wzgórze

Mianownik liczby mnogiej, rodzaj niemęskoosobowy (one)

Rzeczownik i przymiotnik

1a Co to jest? Podpisz obrazki.

auto kubek pudełko muszla koszulka *fartuch* dzwonek ciupaga miecz
mapa kapelusz magnes parasol lustro filiżanka smycz maskotka
oscypek torba mydło obraz pióro chusta bursztyn

0. *fartuch*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

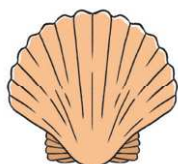
7.

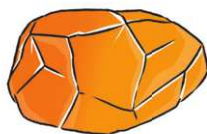
8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

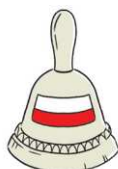
17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

1b

Rzeczownik, rodzaj niemęskoosobowy (one)

rodzaj męski i żeński			rodzaj nijaki
-y	-i	-e	-a
po twardych: b, ch, d, f, ł, m, n, p, r, s, t, w, z	po: k, g (e ruchome)	po miękkich: ć,ń, ś, ź, dź, ci, ni, si, zi, dzi, bi, fi, gi, li, mi, pi, ri, ti, wi, l, j lub stwardniałych: c, dz, cz, dź, sz, rz, ż	
fartuchy	maskotki	smycze	auta
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....		wyjątki: rzeczy, myszy	wyjątki: dzieci, oczy, uszy
.....			

2

Przymiotnik, rodzaj niemęskoosobowy (one)

liczba pojedyncza (on, ona, ono)	liczba mnoga (one)
<i>jaki?</i>	<i>jakie?</i>
<i>jaka?</i>	-e
<i>jakie?</i>	-ie (po -k, -g)
duży kubek	<i>duże</i> kubki
cenny bursztyń	bursztyny
kolorowy parasol	parasole
biała filiżanka	filiżanki
czerwona koszulka	koszulki
małe lustro	lustra
wielki kapelusz	<i>wielkie</i> kapelusze
drogi obraz	obrazy
ciężka torba	torby
długa smycz	smycze
eleganckie pióro	pióra
słodkie ciastko	ciastka

3

4

B	S	K	O	M	Z	Y	M	K	I
L	B	U	R	S	Z	T	Y	N	Y
U	L	B	Y	M	A	N	D	Z	E
S	O	K	D	Y	M	I	E	T	M
T	M	I	E	C	Z	E	Ł	O	U
E	K	O	S	Z	U	L	K	I	S
R	P	U	D	E	Ł	K	A	S	Z
K	I	M	A	G	N	E	S	Y	L
A	K	A	P	E	L	U	S	Z	E

0	<i>pluszowe, miękkie, ładne</i>	A	parasole
1	świeże, smaczne, zdrowe	B	pudełka
2	przydatne, kolorowe, czasem mokre	C	oscypki
3	małe, czyste, delikatne	D	bursztyny
4	papierowe, puste albo pełne	E	<i>maskotki</i>
5	piękne, złote, drogie	F	lusterka

0	1	2	3	4	5
E					

5 Odpowiedz na pytania zgodnie z podanym przykładem.

0. Jakie pamiątki są praktyczne? *Kubki, filiżanki, koszulki, smycze*
1. Jakie pamiątki są piękne?
2. Jakie pamiątki są smaczne?
3. Jakie pamiątki są tanie?
4. Jakie pamiątki są drogie?
5. Jakie pamiątki są typowo polskie?

6a Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Tatry, pamiątki, wspomnienia

Jakie pamiątki kupujemy w Tatrach? Czy są to tradycyjne *ciupagi* (ciupaga)⁰ i stylowe (kapelusz)¹? A może zwykle (parasol)² albo tanie (długopis)³?

Janusz:

Bardzo lubię jeść i nie interesują mnie żadne sklepy z pamiątkami. Po co mi jakieś głupie
(magnes)⁴ czy różne (dzwonek)⁵? Co ja mam z tym robić? Lubię chodzić na targ,
gdzie są świeże (oscypek)⁶, czyli góralskie (ser)⁷. Są one bardzo smaczne
i zdrowe!

Ania:

Ja nic nie kupuję. Najlepsze pamiątki to (zdjęcie)⁸, które robię telefonem. Niektóre (fotografia)⁹ drukuję, a potem wieszam nad biurkiem albo nad łóżkiem.

Tomek:

Jakie pamiątki są najlepsze? Myślę, że kolorowe (koszulka)¹⁰ z rysunkami albo z napisami. Takie (ubranie)¹¹ mogą być także świetnymi prezentami.

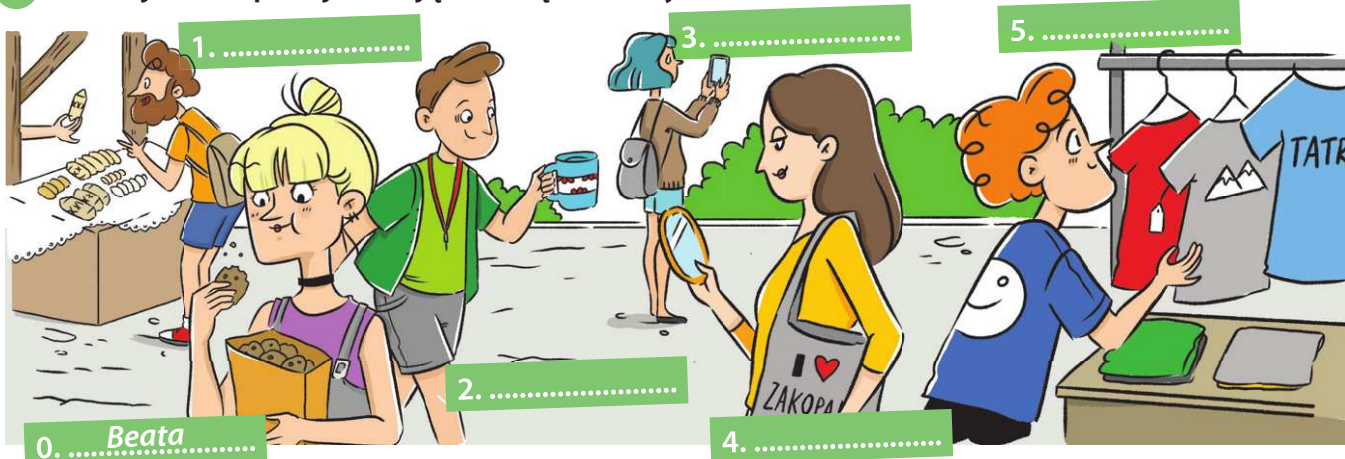
Beata:

Kocham słodczy, więc dla mnie najlepsze są (cukierek)¹², ...
(czekolada)¹³ i kruche (ciasteczko)¹⁴. A co mam potem na pamiątkę? Puste
..... (pudełko)¹⁵ i kolorowe (papierek)¹⁶!

Adam:

Najlepsze prezenty są ładne, tanie i praktyczne. Duże (kubek)¹⁷ bardzo się przydadzą i (smycz)¹⁸ też są potrzebne. A moja siostra Ela mówi, że najlepsze pamiątki to (torba)¹⁹ i (lusterko)²⁰.

6b Kto to jest? Napisz, jak mają na imię te osoby.

Mianownik liczby mnogiej, rodzaj męskoosobowy (oni)

Rzeczownik

1a Kto to jest? Podpisz pary.

Rosjanie Polacy Niemcy Białorusini Norwedzy Szwedzi Słowacy Ukraińcy
Litwini Czesi Węgrzy Francuzi *Anglicy* Serbowie Włosi Chorwaci
Kazachowie Hiszpanie Chińczycy Łotysze Holendrzy Amerykanie

0. *Anglicy*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

1b Czy to są sąsiedzi? Zaznacz TAK lub NIE. (W razie problemów skorzystaj z mapki Europy).

mieszkańcy		sąsiedzi	
		TAK	NIE
0	<i>Polacy i Ukraińcy</i>	X	
1	Ukraińcy i Białorusini		
2	Czesi i Francuzi		
3	Serbowie i Włosi		
4	Litwini i Łotysze		
5	Szwedzi i Niemcy		
6	Ukraińcy i Węgrzy		
7	Węgrzy i Polacy		
8	Niemcy i Słowacy		
9	Czesi i Włosi		
10	Norwedzy i Szwedzi		
11	Białorusini i Rosjanie		
12	Francuzi i Chorwaci		

1c Kto to jest? Wykonaj ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

0. mówią po włosku

1. mówią po serbsku

2. mówią po łotewsku

3. mówią po szwedzku

4. mówią po ukraińsku

5. mówią po litewsku

6. mówią po niemiecku

7. mówią po polsku

8. mówią po czesku

0	W	Ł	O	S	I		
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

Hasło:

1d Czy wiesz, kim są sąsiedzi Polaków?

Sąsiedzi Polaków to:

0. *Rosjanie*

1.

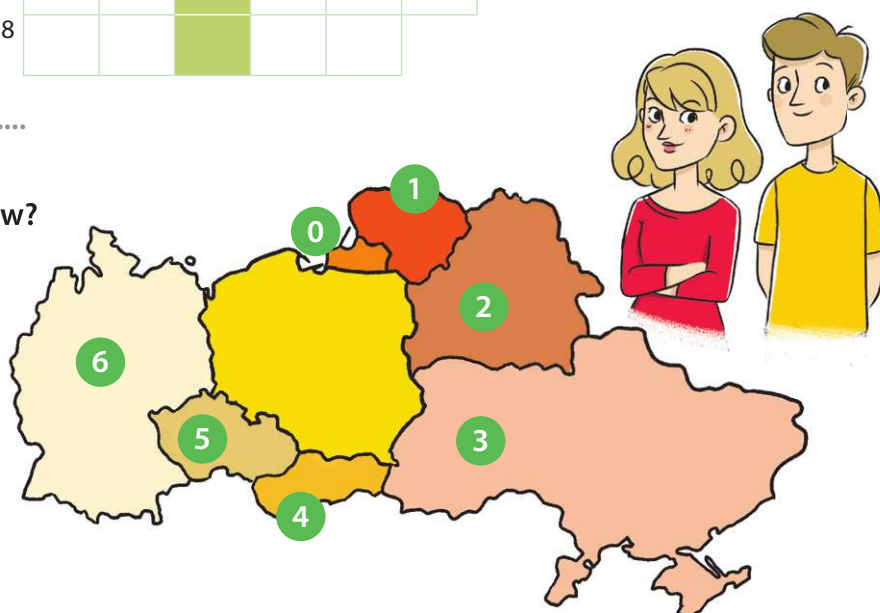
2.

3.

4.

5.

6.

e ruhome!
Ukrainiec - Ukraińcy
Niemiec - Niemcy
Węgier - Węgrzy
dziadek - dziadkowie

on - oni

*** Uwaga!** Oprócz reguł są też wyjątki: **człowiek – ludzie, brat – bracia, ksiądz – księża, kibic – kibice, rodzic – rodzice**. Formy z końcówką **-owie** czasem funkcjonują jako jeden z wariantów (profesorzy – profesorowie, senatorzy – senatorowie, oficerzy – oficerowie, bohaterzy – bohaterowie).

3a Kto się uczy języka polskiego? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Kto się uczy języka polskiego? Są to głównie uczniowie (uczeń)⁰ albo (student)¹, czasem też (naukowiec)² oraz (biznesmen)³.
A dlaczego uczą się polskiego?

Władimir:

Jestem z Białorusi, ale moi (przodek)⁴ byli Polakami, więc już od dziecka mówię po polsku. Teraz studiuję filologię słowiańską i (wykładowca)⁵ mówią, że będę świetnym tłumaczem. Bardzo chciałbym nim zostać!

Tatiana:

Jestem młodą bizneswoman i mam biuro turystyczne. Nasi (klient)⁶ często jeżdżą do Polski – do Warszawy, Krakowa i Gdańska, więc mam kontakty z Polakami. Co prawda (hotelarz)⁷ czy (kelner)⁸ zwykle znają angielski i wcale nie muszę uczyć się polskiego, ale lubię ten język i cieszę się, że mogę go używać.

Anna:

Dlaczego uczę się polskiego? Bo chcę być dyplomatą, a (pracownik)⁹ ambasady muszą znać języki. Poza tym interesuję się kinem, a polscy (reżyser)¹⁰ są dla mnie bardzo ważni.

Lena:

Kiedy byłam dzieckiem, ... (rodzic)¹¹ zabrali mnie na wycieczkę do Krakowa. Wtedy po raz pierwszy usłyszałam, jak mówią (Polak)¹² i polubiłam ten język. Dziś prowadzę blog na temat polskiej kultury i cieszę się, że młodzi (internauta)¹³ czasem tam zaglądają i piszą miłe komentarze.

Edward:

Uczę się języka polskiego, bo mam polskie pochodzenie i chcę studiować w Polsce tak jak moi starsi (brat)¹⁴ oraz ich (kolega)¹⁵. Już teraz staram się dużo czytać i pisać po polsku, żeby dobrze się przygotować do studiów.

Przemek:

Moja babcia jest Polką i (dziadek)¹⁶ chcą ze mną rozmawiać po polsku. A to dla mnie duży problem. Dobrze, że są (nauczyciel)¹⁷, którzy mi pomagają.

3b Kto to jest? Napisz, jak mają na imię te osoby.

4 Podpisz rysunki zgodnie z podanym przykładem.

sportowiec *odkrywcą* poeta piosenkarz aktor malarz

0. Mikołaj Kopernik i Maria Curie-Skłodowska
to *odkrywczy*

1. Helena Modrzejewska i Tadeusz Łomnicki
to

2. Adam Mickiewicz i Wisława Szymborska
to

3. Jan Matejko i Olga Boznańska
to

4. Janusz Kusociński i Halina Konopacka
to

5. Ewa Demarczyk i Marek Grechuta
to

5 Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Film „Bogowie”

Zbigniew Religa był lekarzem i chirurgiem z wielką pasją. Nie interesował się tym, kogo operuje. Nieważne, czy byli to wielcy *artyści* (artysta)⁰, znani (polityk)¹, wspaniali (sportowiec)² czy zwykli (człowiek)³. Wszyscy (pacjent)⁴ byli tak samo ważni, a profesor Religa robił wszystko, żeby ratować ich życie. To właśnie on jako pierwszy w Polsce wykonał udany przeszczep serca. O tym sukcesie mówili wtedy wszyscy polscy (chirurg)⁵ i (dziennikarz)⁶, a dzisiaj mówi o nim film „Bogowie”.

..... (Twórca)⁷ filmu wykonali naprawdę dobrą pracę. Historia jest ciekawa, a akcja – bardzo dynamiczna. Wszyscy (aktor)⁸ perfekcyjnie grają swoje role. Tomasz Kot wygląda jak prawdziwy profesor Religa, a jego (partner)⁹ też są świetni jako (lekarz)¹⁰.

Nic dziwnego, że widzowie oraz (krytyk)¹¹ pozytywnie oceniają film, a rodzina i (przyjaciel)¹² Zbigniewa Religi dodają, że reżyser dobrze pokazał charakter legendarnego profesora.

Zbigniew Religa
(lekarz, chirurg)

Tomasz Kot
(aktor)

Zbigniew Religa, fot. PiS, Wikipedia, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=38138927>

Mianownik liczby mnogiej, rodzaj męskoosobowy (oni)

Rzeczownik i przymiotnik

1 Jacy są współcześni uczniowie? Uzupełnij opinie wyrazami z ramki.

mądrzy ~~różni~~ weseli otwarci szczęśliwi niecierpliwi zmęczeni
wrażliwi uprzejmi gadatliwi aktywni zdolni muzycalni
kochani małomówni leniwi ambitni zamknięci

Janusz, emeryt:

Jacy są współcześni uczniowie? Hmm... Na pewno ⁰ *różni*..... Ale będę mówić głównie o ich zaletach. Uczniowie są bardzo ¹ – chodzą nie tylko na lekcje, ale i na dodatkowe zajęcia sportowe. Chyba nigdy nie są ², bo ciągle biegają i mają bardzo dużo energii. Są też niezwykle ³ i często ustępują mi miejsca w autobusie. To miło z ich strony.

Tomasz, nauczyciel informatyki:

Współcześni uczniowie są bardzo ⁴ – łatwo się uczą nowych rzeczy. Dobrze wiedzą, jak obsługiwać komputer i jak zrobić świetną prezentację. Podoba mi się to, że moi uczniowie są ⁵. Nie wystarczy im dwójka czy trójka i chcą dostawać piątki i szóstki.

Anna, bibliotekarka:

Uczniowie, którzy dużo czytają, są ⁶ i można z nimi rozmawiać na poważne tematy. Niestety, współcześni uczniowie są dość ⁷ i niełatwo im się skupić na książce. Wszystko chcą zrobić szybko, a czytanie wymaga czasu.

Beata, nauczycielka śpiewu:

Moi uczniowie są bardzo ⁸ – uwielbiają grać i śpiewać. Są też bardzo ⁹, bo często się wzruszają, kiedy śpiewamy smutne piosenki i stają się ¹⁰, kiedy gramy wesołe utwory.

Grzegorz, psycholog szkolny:

Uczniowie – tak samo jak i dorośli – bardzo się różnią swoim charakterem. Jedni są ¹¹ na innych – lubią mieć towarzystwo i łatwo nawiązują kontakty, a drudzy są ¹² w sobie, chcą mieć ciszę oraz spokój. Jedni są ¹³ i lubią plotkować, a drudzy są ¹⁴ i rzadko się odzywają. Ale najważniejsze, żeby wszyscy byli ¹⁵ i miło wspominali szkołę.

Paweł, uczeń:

Jacy jesteśmy? Oczywiście, bardzo ¹⁶ przez rodziców i nauczycieli, choć czasem od nich słyszymy, że jesteśmy ¹⁷. Ale przecież każdy ma prawo do odpoczynku, prawda?

2 Przeczytaj tekst, a następnie zdecyduj, czy podane pod nim zdania są prawdziwe (P) czy fałszywe (F).

Drodzy Uczniowie!

Serdecznie zapraszamy Was na wystawę „Nasi emigranci”
o historii naszych emigrantów z zaboru rosyjskiego

Na początku XX wieku zarówno młodzi, jak i starzy Polacy z różnych zaborów (a zwłaszcza z zaboru rosyjskiego) często emigrowali do Ameryki, która dawała im szansę na nowe, lepsze życie. Nasi rodacy decydowali się na wyjazd, żeby mieć pracę i pieniądze na chleb. Agenci emigracyjni pomagali im wypełniać dokumenty, a bliscy i znajomi, którzy już byli w USA, przysyłali listy z radami i pieniądze na bilety.

Kolejni emigranci płynęli więc przez ocean, żeby zacząć nowe życie. Amerykanie byli bardzo otwarci i życzliwi wobec nowych mieszkańców. Ludzie szybko przestawali być dla siebie obcy. Ci, którzy byli wykształceni, świetnie dawali sobie radę, a nieraz robili wielką karierę. Prości ludzie, którzy nie umieli czytać i pisać, mieli trudniejszą sytuację, ale byli zaradni, ambitni oraz bardzo pracowici.

Wystawa „Nasi emigranci” przypomina o tych niełatwych czasach. A czy amerykański sen jest ciągle możliwy? Czy zwykli ludzie mogą być wielcy i wyjątkowi? Czy biedni mogą stać się bogaci? Na pewno ludzie odważni i ambitni pozostają dobrym przykładem, a wykształcenie, praca oraz odwaga nadal są kluczami do sukcesu.

Serdecznie zapraszamy na naszą wystawę!

		P	F
0	Emigrowali głównie młodzi Polacy.		X
1	Polscy emigranci byli biedni.		
2	Krewni i przyjaciele emigrantów byli bardzo pomocni i życzliwi.		
3	Amerykanie byli chłodni i niemili wobec nowych przybyszów.		
4	Wykształceni emigranci mieli tak samo ciężko jak inni.		
5	Emigranci byli pracowici i zaradni.		

3a Połącz wyrazy o podobnym znaczeniu.

0	<i>pracowici</i>	A	ubodzy
1	mili	B	następni
2	biedni	C	pomysłowi
3	zwykli	D	wyjatkowi
4	obcy	E	życzliwi
5	kolejni	F	nieznajomi
6	zaradni	G	towarzyscy
7	otwarci	H	<i>aktywni</i>
8	wielcy	I	typowi

≈

0	1	2	3	4	5	6	7	8
H								

3b Połącz wyrazy o przeciwnym znaczeniu.

0	<i>pracowici</i>	A	bogaci
1	bliscy	B	dalecy
2	mili	C	chorzy
3	biedni	D	zamknięci
4	znajomi	E	<i>leniwi</i>
5	zwykli	F	młodzi
6	otwarci	G	wyjatkowi
7	starzy	H	obcy
8	zdrowi	I	aroganczy

≠

0	1	2	3	4	5	6	7	8
E								

4 Jacy są studenci? Znajdź 10 słów (poziomo → i pionowo ↓). Czy zgadzasz się z takim zestawem cech? Uzasadnij swoją opinię.

A	M	Ł	O	D	Z	I	P	B
B	Y	S	T	R	Z	Y	R	I
Z	R	A	W	A	Ż	M	A	E
M	Z	W	A	Ż	N	I	C	D
A	N	I	R	A	D	L	O	N
D	Ż	Y	C	Z	L	I	W	I
R	I	S	I	L	N	E	I	Ś
Z	A	R	A	D	N	I	C	C
Y	A	M	B	I	T	N	I	E

Mianownik liczby mnogiej, rodzaj męskoosobowy (oni) Przymiotnik (jacy?)

5 Uzupełnij tabelkę zgodnie z podanymi przykładami.

jaki? jacy?			
po -k, -g, -r, -c -y		po innych spółgłoskach -i	
-ki : -cy -gi : -dzy	-ry : -rzy -cy (bez zmian)	-dy : -dzi -ty : -ci -ny : -ni (-ony : -eni)	-ły : -li -my : -mi -wy : -wi -szy : -si; -chy : -si
polski – <i>polscy</i> amerykański – bliski – towarzyski – słowacki – <i>słowaccy</i> niemiecki – elegancki – szarmancki – drogi – <i>drodzy</i> tęgi – ubogi –	stary – <i>starzy</i> dobry – mądry – bystry – ostry – szczerzy – mokry – chory – obcy – <i>obcy</i> idący – interesujący –	młody – <i>młodzi</i> chudy – rudy – pracowity – <i>pracowici</i> zajęty – otwarty – inteligentny – <i>inteligentni</i> zaradny – odważny – wykształcony – <i>wykształceni</i> zmęczony – doświadczony –	mili szczupły – niezwykły – znajomy – <i>znajomi</i> świadomy – uprzejmy – życzliwy – <i>życzliwi</i> pomysłowy – wyjątkowy – młodszy – <i>młodszy</i> starszy – bogatszy –

6 Jacy są Polacy? Dopasuj cechy do opisu.

Polacy są...

0	<i>skomplikowani</i>
1	ciekawi świata
2	spontaniczni
3	zaradni i pomysłowi
4	religijni
5	aktywni i ambitni

0	1	2	3	4	5
F					

A	– często chodzą do kościoła.
B	– dobrze widać to w kuchni. Nawet z prostych produktów mogą zrobić smaczną potrawę!
C	– nie zawsze wszystko planują.
D	– dużo podróżują, a za granicą nieraz słysząc język polski.
E	– nieraz ciężko pracują na swoje sukcesy.
F	– <i>niełatwo opisać nasz charakter, ale spróbujemy!</i>

7 Jacy są Polacy? Jakie są opinie na ich temat? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Jacy są zwykli (zwykły)⁰ Polacy? Częstymi adresatami tego pytania są (różny)¹ cudzoziemcy. Jedni narzekają, że Polacy są (nerwowi)², a drudzy mówią, że Polacy są (spokojni)³ i (cierpliwi)⁴. Kto ma rację? Zapewne wszyscy! Ludzie nie są przecież (taki)⁵ (sam)⁶. Każdy ma swoje wady i zalety. Zamiast więc pytać: „Jacy są Polacy?” może lepiej zapytać: „Jacy są (wasz)⁷ (znajomy)⁸ Polacy? A może jednak istnieje charakter narodowy, czyli cechy, które dominują? Co o tym myślicie?

8 Napisz, jacy oni są i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

0. Odkrywcą są mądrzy, odważni, ambitni, pomysłowi, pracowici
1. Sportowcy są
2. Biznesmeni są
3. Przyjaciele są
4. Lekarze są
5. Artyści są
6. Podróżnicy są
7. Rodzice są
8. Uczniowie są

Dopełniacz liczby pojedynczej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Co do czego pasuje? Dopasuj numer do obrazka.

1. szczypta soli
2. słoik miodu
3. kropla wody
4. butelka oleju
5. łyżeczka cukru
6. szczypta cynamonu
7. kromka chleba
8. główka maku
9. kawałek oscypka
10. szklanka herbaty
11. talerz rosółu
12. ziarnko pieprzu
13. paczka mąki
14. kłos pszenicy
15. karton soku
16. torebka herbaty
17. puszka groszku
18. porcja łososia
19. pierś kurczaka
20. plasterek szynki
21. garnek zupy
22. kostka masła
23. filiżanka kawy
24. główka kapusty
25. korzeń imbiru
26. kawałek śledzia
27. główka cebuli
28. kubek mleka
29. pół ziemniaka
30. liść sałaty
31. łyżka sałatki
32. talerzyk mizerii
33. plasterek sera

2 Co do czego pasuje? Połącz kolumny zgodnie z podanym przykładem.

0	kłos
1	słoik
2	kawałek
3	kubek
4	plasterek
5	talerz
6	liść
7	korzeń
8	szczypta
9	kostka
10	główka
11	paczka
12	szklanka

A	soku, wody, herbaty
B	lodu, cukru, masła
C	rosołu, bigosu, ciasta
D	pieprzu, cynamonu, soli
E	maku, cebuli, kapusty
F	żyta, pszenicy, jęczmienia
G	ryżu, cukru, makaronu
H	miodu, dżemu, majonezu
I	imbiru, chrzanu, pietruszki
J	oscypka, pizzy, mięsa
K	kawy, herbaty, czekolady
L	sera, pomidora, szynki
M	sałaty, herbaty, mięty

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
F												

3a Co tu nie pasuje? Wykonaj ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

0. porcja łososia, *pieś kurczaka*, kawałek śledzia, puszka tuńczyka

Nie pasuje pieś kurczaka, bo to nie jest ryba.

1. plasterek ogórka, główka cebuli, liść sałaty, kawałek ananasa

2. szczypta soli, filiżanka kawy, szklanka soku, kubek mleka

3. plasterek cytryny, kawałek jabłka, główka kapusty, pół pomarańczy

4. kromka chleba, kostka masła, pół bułki, kawałek bagietki

5. plaster szynki, pół kotleta, puszka groszku, kilo kiełbasy

6. garnek rosołu, talerz zupy, porcja barszczu, filiżanka kawy

7. porcja tortu, kawałek sernika, garnek bigosu, talerz szarlotki

3b Które słowo tu pasuje? Podkreśl odpowiedni wyraz.

0. kromka / kostka / słoik chleba

1. torebka / karton / kawałek soku

2. talerz / kawałek / łyżeczka oleju

3. garnek / filiżanka / szklanka rosołu

4. filiżanka / kubek / kromka herbaty

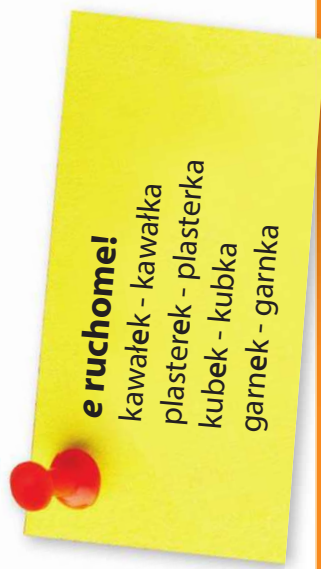
5. puszka / talerzyk / szklanka mizerii

6. korzeń / kostka / szczypta / soli

7. kłos / główka / kropla żyta

Dopełniacz liczby pojedynczej Rzeczownik (kogo? czego?)

4 Uzupełnij tabelkę zgodnie z podanymi przykładami.

rodzaj męski nieżywotny 		rodzaj męski żywotny 	
rodzaj męski nieżywotny (często: rzecz konkretne, policzalne) -a		rodzaj męski żywotny (często: substancje, rzeczy niepoliczalne) -u	
chleb – kromka <i>chleba</i>	miód – słoik <i>miodu</i>	kurczak – pierś <i>kurczaka</i>	indyk – pól
pomidor – plasterek	lód – kostka	homar – mięso	tuńczyk – puszka
słoik – pól	ryż – kilo	śledź – kawałek	łosoś – porcja
oscypek – kawałek <i>oscypka</i>	sok – karton		
ogórek – plasterek	bigos – garnek		
kubek – pól	makaron – paczka		
rodzaj żeński (i słowa rodzaju męskiego zakończone na -a) -i		rodzaj nijaki -a	
(po spółgłoskach miękkich, po -l oraz po -k, -g)		(po spółgłoskach twardych i stwardniałych)	
sól – szczypta <i>soli</i>	woda – kropla <i>wody</i>	żyto – kłos	jabłko – kawałek
cebula – główka	herbata – szklanka	masło – kostka	mięso – kilo
mizeria – talerzyk	sałata – liść	mleko – kubek	ciastko – pól
mąka – paczka	zupa – talerz		
szynka – plasterek	pszenica – kłos		
sałatka – porcja	kasza – kilo		

Dopełniacz liczby pojedynczej Rzeczownik (kogo? czego?)

rodzaj męski nieżywotny 		-u
a) często: rzeczy konkretne, czyli owoce, warzywa, kwiaty, narzędzia (nie ma <i>banana</i>, <i>pomidora</i>, <i>tulipana</i>, <i>widelca</i>, <i>noża</i>, <i>talerza</i>, <i>garnka</i>, <i>kubka</i>, <i>słoika</i>, <i>koszyka</i>, <i>klucza</i>, <i>zegarka</i>) b) często: nazwy polskie, słowiańskie (z <i>Krakowa</i>, <i>Gdańska</i>, <i>Lublina</i>, <i>Poznania</i>, <i>Zamościa</i>, <i>Przemysła</i>) c) nazwy miesięcy (od <i>stycznia</i> do <i>grudnia</i>) d) nazwy produktów firmowych (<i>fiata</i>, <i>mercedesa</i>, <i>samsunga</i>) e) nazwy tańców (<i>mazura</i>, <i>poloneza</i>, <i>walca</i>, <i>twista</i>, <i>rock and rolla</i>) f) nazwy walut (<i>dolara</i>, <i>franka</i>, <i>funta</i>, <i>guldena</i>, <i>rubla</i>) g) nazwy miar (<i>cala</i>, <i>metra</i>, <i>litra</i>, <i>kilograma</i>, <i>hektara</i>) h) często: nazwy zakończone na <i>-nik</i>, <i>-ik</i> (<i>stolika</i>, <i>słownika</i>, <i>sernika</i>, <i>piernika</i>, <i>czajnika</i>, <i>piekarnika</i>, <i>pomnika</i>, <i>akademika</i>)		a) często: substancje, rzeczy niepoliczalne, abstrakcyjne (nie ma <i>rosołu</i>, <i>barszczu</i>, <i>ryżu</i>, <i>makaronu</i>, <i>bigosu</i>, <i>soku</i>, <i>maku</i>, <i>miodu</i>, <i>dżemu</i>, <i>majonezu</i>, <i>keczupu</i>, <i>cukru</i>, <i>pieprzu</i>, <i>czasu</i>) b) często: nazwy obce, niesłowiańskie (z <i>Internetu</i>, <i>Londynu</i>, <i>Madrytu</i>, <i>Amsterdamu</i>, <i>Rzymu</i>, <i>Watykanu</i>, <i>Kazachstanu</i>)* c) nazwy dni tygodnia (od <i>poniedziałku</i> do <i>piątku</i>) d) nazwy zakończone na <i>-unek</i> (nie ma <i>rysunku</i>, <i>rachunku</i>, <i>poczęstunku</i>; z wyrazami <i>szacunku</i>) e) nazwy zakończone na <i>-izm</i> (<i>pesymizmu</i>, <i>optymizmu</i>) f) „ucięte” czasowniki (<i>pociągu</i> – od <i>'pociągać'</i>, <i>samochoду</i> – od <i>'chodzić'</i>, <i>samolotu</i> – od <i>'latać'</i>, <i>napisu</i>, <i>przepisu</i>, <i>długopisu</i> – od <i>'pisać'</i>, <i>śpiewu</i> – od <i>'śpiewać'</i>, <i>zakazu</i> – od <i>'zakazać'</i>)
rodzaj męski żywotny 		-a
a) rzeczowniki rodzaju męskiego żywotnego (nie ma <i>dyrektora</i>, <i>kucharza</i>, <i>kelnera</i>, <i>kurczaka</i>, <i>łososia</i>, <i>śledzia</i>) b) rzeczowniki rodzaju nijakiego (nie ma <i>pieczywa</i>, <i>masła</i>, <i>mięsa</i>, <i>jabłka</i>, <i>śniadania</i>)		
rodzaj żeński		-y
a) po spółgłoskach miękkich: <i>-ć</i> (<i>ci</i>), <i>-ń</i> (<i>ni</i>), <i>-ś</i> (<i>si</i>), <i>-ź</i> (<i>zi</i>), <i>-dź</i> (<i>dzi</i>), <i>-j</i>, <i>-l</i> (<i>dla babci</i>, <i>do kawiarni</i>, z <i>kuchni</i>, z <i>łodzi</i>, z <i>Rosji</i>, bez <i>sol</i>)** b) w słowach zakończonych na <i>-ew</i> (<i>do cerkwi</i>) c) po <i>-k</i>, <i>-g</i> (nie ma <i>mąki</i>, <i>szynki</i>, <i>szklanki</i>, <i>torebki</i>, <i>książki</i>, <i>księgi</i>)		a) po spółgłoskach twardych: <i>-b</i>, <i>-ch</i>, <i>-d</i>, <i>-f</i>, <i>-t</i>, <i>-m</i>, <i>-n</i>, <i>-p</i>, <i>-r</i>, <i>-s</i>, <i>-t</i>, <i>-w</i>, <i>-z</i> (nie ma <i>ryby</i>, <i>wieprzowiny</i>, <i>wody</i>, <i>zupy</i>, <i>herbaty</i>, <i>kawy</i>) b) po spółgłoskach stwardniałych: <i>-c</i>, <i>-dz</i>, <i>-cz</i>, <i>-sz</i>, <i>-rz</i>, <i>-ż</i> (z <i>ulicy</i>, ze <i>stolicy</i>, nie ma <i>pszenicy</i>, <i>kukurydzy</i>, <i>pomarańczy</i>, <i>kaszy</i>, <i>ciszy</i>)

* Nazwy obce zakończone na *-burg* mają w dopełniaczu l. poj. końcówkę *-a* (z *Hamburga*, *Edynburga*, *Sankt Petersburga*, *Luksemburga*). Mówimy też: z *Berlina*, z *Paryża*, z *Wiednia*.

** Rzeczowniki obcego pochodzenia zakończone na *-ia* w dopełniaczu l. poj. kończą się na *-ii* (z *Austrii*, *Hiszpanii*, *Irlandii*, *Moldawii*, *Norwegii*, *Portugalii*).

Dopełniacz liczby pojedynczej

Przymiotnik (*jakiego? jakiej?*)

rodzaj męski i nijaki (<i>jakiego?</i>) -ego	rodzaj żeński (<i>jakiej?</i>) -ej
(nie ma) <i>dobrego</i> rosołu, <i>słodkiego</i> ciasta	(nie ma) <i>dobrej</i> kawy, <i>słodkiej</i> herbaty

Zaimki osobowe

liczba pojedyncza		liczba mnoga	
ja	mnie	my	nas
ty	cię / ciebie	wy	was
on, ono	go / jego / niego	oni, one	ich / nich
ona	jej / niej		

Dopełniacza używamy:

- gdy mówimy, ile czegoś jest (kilo *cukru*, talerz *zupy*, litr *mleka*)
- gdy mówimy, czyje to jest (komputer *Adama*, telefon *Anny*, świat *dziecka*)
- gdy mówimy, że czegoś nie ma (nie ma *chleba*, nie ma *butki*, nie ma *masła*)
- gdy dokonujemy negacji biernika (nie lubię *bigosu*, nie piję *kawy*, nie jem *mięsa*)
- gdy podajemy daty i relacje czasowe (*pierwszego stycznia*, *tamtego dnia*)
- po rzeczownikach odczasownikowych (gotowanie *zupy*, pieczenie *ciasta*)
- po niektórych czasownikach: *bać się*, *chcieć*, *potrzebować*, *pragnąć*, *próbować*, *szukać*, *uczyć (się)*, *unikać*, *używać*, *żądać*, *żyć*
- po przyimkach i wyrażeniach przyimkowych: *do*, *od*, *dla*, *u*, *z*, *bez*, *obok*, *koło*, *dookoła*, *wokół*, *spod*, *znad*, *według*, *podczas*, *oprócz*, *zamiast*, *z okazji*, *z powodu*, *wewnątrz*, *na zewnątrz*

5 Dokończ zdania i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

- Czego nie lubisz jeść?
– Nie lubię jeść *surowej cebuli*, ...
- Czego nie lubisz pić?
– Nie lubię pić *gorzkiej herbaty*, ...
- Czego używamy do jedzenia?
– Używamy *talerza*, ...
- Czego używamy do picia?
– Używamy *kubka*, ...
- Czego potrzebujemy, żeby zrobić dobrą kanapkę?
– Potrzebujemy *świeżego chleba*, ...
- Bez czego nie możesz żyć?
– Nie mogę żyć bez *wody*, ...

6 **Lubię to! Nie lubię tego! Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.**

Lubię gotowanie⁰ i lubię spędzać czas¹ w kuchni. Umiem zrobić sałatkę², pizzę³, bigos⁴ i wszystko jest dla mnie tak samo łatwe! Mam dużą lodówkę⁵, książkę kucharską⁶ oraz wielki talent⁷ do gotowania. I mówię to⁸ bardzo często.

Nie lubię gotowania⁰ i nie lubię spędzać ¹ w kuchni.
Nie umiem zrobić ², ...³,
.....⁴ i wszystko jest dla mnie tak samo trudne.

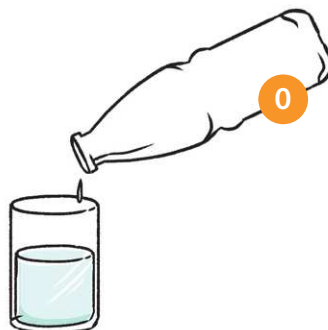
Nie mam ani ⁵, ani
.....⁶, ani ⁷
do gotowania. I nie mówię ⁸ bardzo często.

7 **Czego już nie ma? Czego brakuje? Uzupełnij zdania i dopasuj do nich odpowiedni rysunek zgodnie z podanym przykładem.**

0. – Czy jest jeszcze woda mineralna?

– Nie ma już wody mineralnej.....

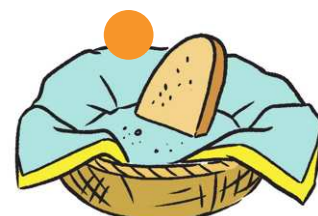
1. – Czy jest jeszcze mąka pszenna?

– Nie ma już

2. – Czy jest jeszcze chleb żytni?

– Nie ma już

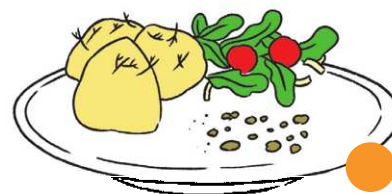

3. – Czy jest jeszcze ten dobry rosół?

– Nie ma już

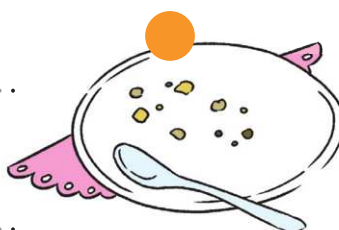
4. – Czy jest jeszcze ta dobra mizeria?

– Nie ma już

5. – Czy jest jeszcze kotlet schabowy?

– Nie ma już

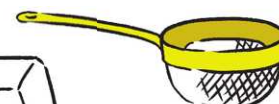
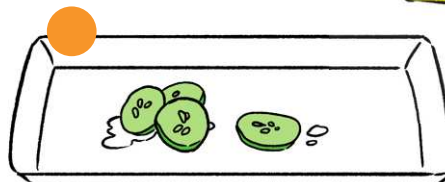
6. – Czy jest jeszcze miód lipowy?

– Nie ma już

7. – Czy jest jeszcze tort truskawkowy?

– Nie ma już

8 Jakiej formy gramatycznej potrzebujemy? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Szukacie **prostego przepisu** (prosty przepis)⁰ na smaczne naleśniki? Oto i on.
Bierzemy szklanę (mąka pszenna)¹ i wsypujemy ją do (nieduża miska)². Dobrze jest przy tym użyć (drobne sitko)³. Potem dodajemy szklanę (chude mleko)⁴, jajko oraz szczyptę (sól kuchenna)⁵. Warto też dać łyżeczkę (olej słonecznikowy)⁶. Wszystko dokładnie mieszamy aż do powstania (gładka masa)⁷. Jeśli ciasto jest za gęste, dodajemy trochę (przegotowana woda)⁸. Potem zostawiamy wszystko na pół godziny. Do smażenia używamy (cienka patelnia)⁹. Warto ją oczyścić połową (surowy ziemniak)¹⁰, żeby naleśnik się nie przypalał. Smacznego!

9 Jakiego słowa potrzebujemy? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

szukam ~~unikam~~ pilnuję boję się spróbować używać
życzymy zazdroszczę brakuje uczę się słucham

Jaka jest moja dieta? Przede wszystkim **unikam** ⁰ cukru. Nie jest to łatwe, ale bardzo ¹ nadwagi. Liczę więc kalorie, zdrowo się odżywiam i ² swojej diety. Kiedy robię zakupy, długo ³ niedrogiego, ale zdrowego jedzenia i bardzo się cieszę, kiedy je znajduję.

Cały czas ⁴ gotowania, bo lubię odkrywać nowe przepisy i poznawać różne wskazówki. (Teraz już wiem, że do smażenia warto ⁵ masła klarowanego zamiast oleju). Często czytam książki kucharskie, oglądam programy kulinarne i ⁶ rad specjalistów. Przyznam, że trochę ⁷ im wiedzy

oraz talentu do gotowania.

Od czasu do czasu chodzę do restauracji, żeby ⁸ nowej potrawy i spotkać się z przyjaciółmi. Lubię, kiedy ⁹ sobie smacznego i wspólnie spędzamy czas przy kolacji. Bardzo mi tego ¹⁰, kiedy muszę pracować wieczorami.

10 Jakiego słowa potrzebujemy? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

według oprócz bez do dookoła z ~~dla~~ od zamiast

Dieta dla każdego?

Wszyscy wiemy, że nasze zdrowie zależy ¹ diety. Bardzo ważne jest więc pytanie, co jeść, a czego unikać. ² Anny Wójcickiej, dietetyczki, warto czasem zrezygnować ³ kalorycznego makaronu, tłustego kotleta czy wielkiej pizzy, a ⁴ nich wybrać zdrową i smaczną sałatkę. Ale każdą dietę trzeba dopasować ⁵ konkretnej osoby, bo różne są nasze gusty i potrzeby.

Musimy też pamiętać, że ⁶ diety bardzo ważny jest ruch. Jeśli nie uprawiamy sportu, możemy mieć duże problemy ze zdrowiem ⁷ względu na to, co jemy i kiedy jemy. Oczywiście, nie musimy codziennie biegać ⁸ stadionu, ale warto znaleźć choć trochę czasu na aktywność fizyczną.

11 Czy wiesz, z czego to jest? Wybierz właściwą odpowiedź.

0. Rosół to zupa z

- a) ryby.
- b) cebuli.
- c) kury.

4. Bigos jest z

- a) sałaty.
- b) kapusty.
- c) marchewki.

1. Kotlet schabowy jest z

- a) baraniny.
- b) wołowiny.
- c) wieprzowiny.

5. Pączki są z

- a) sera żółtego.
- b) mięsa mielonego.
- c) ciasta drożdżowego.

2. Oscypek to ser z mleka

- a) owczego.
- b) krowiego.
- c) kokosowego.

6. Gołąbki to potrawa z kapusty,

- a) kaszy i maki.
- b) makaronu i jajka.
- c) ryżu i mięsa.

3. Befszyk to kotlet z

- a) ryby.
- b) wołowiny.
- c) wieprzowiny.

7. Słodkie krówki są z cukru,

- a) maki i masła.
- b) miodu i wody.
- c) masła i mleka.

12 Jakiej formy gramatycznej potrzebujemy? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Mizerna mizeria?

Kotlet schabowy jest ze *schabu*..... (schab)⁰, zupa grochowa – z(groch)¹, a kapuśniak – z (kapusta)². To oczywiste, ale nie każda nazwa każdego (danie)³ jest tak samo łatwa do (interpretacja)⁴. Bo dlaczego popularną sałatkę ogórkową z dodatkiem (śmietana)⁵ nazywamy mizerią? Skąd jest to słowo i co znaczy? Popatrzmy do (słownik)⁶!

Słowo *mizeria* pochodzi z (łacina)⁷ i znaczy 'nędza, bieda'. Widzimy więc, że mizeria nie była cenioną potrawą, ale dziś jest ważnym dodatkiem do (obiad)⁸. Gdy jest gorące lato i ogórki dojrzewają, często mamy ochotę na talerz zimnej (mizeria)⁹ ze szczyptą (sól)¹⁰, odrobiną (pieprz)¹¹ i dodatkiem (cytryna)¹². Mizeria nie jest wcale taka mizerna!

13 Jakiej formy gramatycznej potrzebujemy? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Co jest typowe dla *polskiej kuchni*..... (polska kuchnia)⁰? Na to pytanie nie ma (krótka odpowiedź)¹, bo polska kuchnia jest bogata i otwarta na inne kultury. Ze (Wschód)² mamy różne przyprawy, które nie tylko dodają (smak)³ i (zapach)⁴, ale są też świetne dla (nasze zdrowie)⁵ (np. imbir albo cynamon).

Z (Europa Zachodnia)⁶ przyszedł do Polski liczne warzywa. Nie przypadkiem nazwy: *seler, pomidor, szpinak, cebula* pochodzą z (język włoski)⁷.

A jakie dania są w Polsce najbardziej popularne? Pod wpływem (zimny klimat)⁸ często jemy gorące i dość tłuste dania mięsne. Bardzo popularne są potrawy z (wieprzowina)⁹ i trudno znaleźć polskie menu bez (kotlet schabowy)¹⁰!

14a Jakiego zaimka potrzebujemy? Uzupełnij ogłoszenia zgodnie z podanym przykładem.

0. Oferujemy usługi cateringowe! Zadzwoń do **nas**. (my)⁰ i zamów nasze pierogi. Pracujemy dla (Ty)¹ od poniedziałku do piątku!
1. Prywatne korepetycje online! Chcesz świetnie gotować i szukasz dobrego nauczyciela? Napisz do (ja)² e-mail lub zadzwoń! Zrobię z (Ty)³ prawdziwego kucharza!
2. Lubisz aromatyczne przyprawy i często (one)⁴ używasz? U (my)⁵ znajdziesz przyprawy z całej Europy, Azji i Ameryki Południowej. Zapraszamy!
3. Jak jeść smacznie i zdrowo? O tym mówi nasza nowa książka. To świetny prezent dla (ona)⁶ i dla (on)⁷. Teraz do kupienia za pół ceny! To prawdziwa okazja. Nie możesz (ona)⁸ przegapić!
4. Czy na pewno wiecie, jak smakuje dobry rosół? Czy chcecie (on)⁹ spróbować? Zapraszamy do (my)¹⁰! Mamy dla (Wy)¹¹ tradycyjne dania kuchni polskiej.
5. Szukasz dobrej diety i nie możesz (ona)¹² znaleźć? Skontaktuj się z naszymi specjalistami. Zadzwoń do (oni)¹³ już teraz i umów się na wizytę.
6. Lubisz jeść ciasto, ale nie lubisz (ono)¹⁴ piec? Zapraszamy do naszego lokalu. Mamy pyszne torty, serniki, pączki! Musisz (one)¹⁵ spróbować!

14b Co do czego pasuje? Połącz ogłoszenia z ćwiczenia 14a z poniższymi tytułami i obrazkami.

0	1	2	3	4	5	6
B						

Dopełniacz liczby mnogiej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Co do czego pasuje? Dopasuj numery do obrazków.

0. **komplet talerzy**

1. porcja frytek

2. półmisek wędlin

3. koszyk wiśni

4. kosz grzybów

5. dzbanek malin

6. worek ziemniaków

7. pucharek lodów

8. kiść winogron

9. garść jagód

10. kosz słodczy

11. zestaw surówek

12. garść orzechów

13. talerz śledzi

14. porcja pierogów

15. kiść porzeczek

16. słoik ogórków

17. miska pestek

18. karta dań

19. komplet sztućców

20. opakowanie jajek

2 Co do czego pasuje? Połącz kolumny zgodnie z podanym przykładem.

0	garść
1	worek
2	karta
3	kiść
4	półmisek
5	paczka
6	komplet
7	pucharek
8	bukiet

A	tulipanów, róż, liści
B	orzechów, malin, jagód
C	przekąsek, ryb, wędlin
D	lodów, owoców
E	sztućców, talerzy, garnków
F	ziemniaków, ogórków
G	chipsów, przypraw, ziaren
H	bananów, winogron, porzeczek
I	dań, deserów, napojów

0	1	2	3	4	5	6	7	8
B								

3 Co tu nie pasuje? Wykonaj ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

0	kilka tulipanów, <i>kiść porzeczek</i> , pięć hiacyntów, siedem róż	zestaw kwiatów
1	pucharek lodów, talerz gofrów, półmisek wędlin, kilka ciast	zestaw deserów
2	kiść winogron, kilo jabłek, garść wiśni, pięć ogórków	zestaw owoców
3	sześć widelców, sześć talerzy, sześć noży, sześć łyżek	komplet sztućców
4	kilka kefirów, kilka soków, kilka koktajli, kilka surówek	zestaw napojów
5	pięć batoników, kilo cukierków, dziesięć czekolad, pięć bułek	zestaw słodczy
6	sześć kubków, sześć talerzy, sześć noży, sześć szklanek	komplet naczyń
7	kilo ziemniaków, kilka pomidorów, pięć ogórków, pięć jabłek	zestaw warzyw

4 Co do czego pasuje? Dopasuj tytuły książek do okładek.

0

1

3

8

2

6

4

5

7

A. 20 koktajli z owoców

B. 30 dań rybnych

C. 50 pysznych ciast

D. 200 dań z ziemniaków

E. Dania z jabłek

F. Atlas grzybów polskich

G. Księga ziół i przypraw

H. Księga sałatek i surówek

I. Słodki świat dżemów i konfitur

0	1	2	3	4	5	6	7	8
D								

5 Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

Dopełniacz liczby mnogiej

Rzeczownik (kogo? czego?)

rodzaj męski		
(po spółgłoskach twardych oraz po -j, -c)*	(po spółgłoskach miękkich)	(po spółgłoskach stwardniałych)**
-ów	-i	-y
naleśniki – kilka <i>naleśników</i> orzechy – garść napoje – zestaw owoce – koszyk	śledzie – puszka <i>śledzi</i> łososie – kilka liście – bukiet koktajle – zestaw	grosze – dziesięć <i>groszy</i> noże – zestaw talerze – komplet klucze – pięć
rodzaj żeński		
∅	(czasem po spółgłoskach miękkich)	(czasem po spółgłoskach stwardniałych)
-y	-i	-y
maliny – dzbanek <i>malin</i> przyprawy – zestaw frytki – porcja <i>frytek</i> *** surówki – zestaw	wiśnie – kilo <i>wiśni</i> czereśnie – miska garście – kilka porcje – dużo	noce – parę <i>nocy</i> słodczyce – koszyk podróże – wiele twarze – kilka
rodzaj nijaki		
∅		(w rzeczownikach, które w l.poj. kończą się na -um)
-ów	-ów	-ów
winogrona – kiść <i>winogron</i> ciasta – zestaw miejsce – kilka	jabłka – kilo <i>jabłek</i> *** ciastka – paczka krzesła – dwanaście	muzea – pięć <i>muzeów</i> licea – kilka akwaria – pięć

* Wszystkie rzeczowniki rodzaju męskoosobowego zakończone w mianowniku l. mn. na -owie mają w dopełniaczu końcówkę -ów (panów, uczniów, mistrzów). Rzeczowniki z tematami na -j często mają formy wariantywne: pokojów – pokoi, napojów – napoi, tramwajów – tramwai, ale popularniejsza jest tu forma z -ów.

** Rzeczowniki z tematami na -cz, -sz, -rz, -ż często mają formy wariantywne: koszy – koszów, bagazy – багажów, garaży – garażów, ale popularniejsza jest tu forma z -y.

*** Przy zbitce spółgłosek często pojawia się e ruchome: frytki – frytek, bułka – bułek, salatkę – truskawek, jabłka – jabłek, jajka – jajek.

Dopełniacz liczby mnogiej
Przymiotnik (jakich?)

rodzaj męski, żeński i nijaki -ych / -ich	
<i>kilka dużych talerzy</i> <i>kubek świeżych malin</i> <i>kosz czerwonych jabłek</i>	<i>kilka głębokich talerzy</i> <i>kubek słodkich malin</i> <i>kosz polskich jabłek</i>

6 Jakich form gramatycznych potrzebujemy? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

W naszej kulturze kulinarnej bardzo ważny jest chleb. Łatwo zauważyć, jak dużo jest jego ...**rodzajów**... (rodzaje)⁰. Są chleby ciemne i jasne z różnych (mąki)¹ żytnich i pszennych. Są chleby z dodatkiem (ziarna)² maku lub słonecznika. Są chleby z dodatkiem (orzechy)³ albo suszonych (owoce)⁴. Są jeszcze chleby z domieszką (zioła)⁵, które dodają nie tylko smaku, ale i aromatu.

Niestety, nie brakuje też chemicznych (dodatki)⁶, dzięki którym pieczywo wygląda pięknie, ale nie jest bardzo smaczne. Mało jest teraz tradycyjnych (piekarnie)⁷, w których robi się chleby według starych (przepis)⁸. A szkoda!

7 Jakich form gramatycznych potrzebujemy? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Czym się różni kuchnia polska od ...**innych kuchni**... (inne kuchnie)⁰? Łatwo zauważyć, że Polacy jedzą dużo (czerwone mięsa)¹ i (gęste sosy)². Niestety, jedzą dość mało (dania rybne)³, choć w święta Bożego Narodzenia ta sytuacja wygląda inaczej.

Według (ostatnie badania)⁴ Polacy kupują coraz więcej (warzywa)⁵ i (owoce)⁶. To dobra wiadomość, bo mają one wiele (cenne witaminy)⁷.

Polska kuchnia bywa dość ciężka, czego dobrym przykładem jest bigos. Dawniej z powodu (ostre zimy)⁸ trzeba było spożywać dużo (kalorie)⁹. Dziś klimat nie jest tak surowy, mniej pracujemy fizycznie, więc nie potrzebujemy aż tylu (tłuste potrawy)¹⁰ jak kiedyś.

- 8 Jakich potraw możemy spróbować w różnych regionach Polski? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Jakie dania są typowe dla ...*różnych regionów*... (różne regiony)⁰ Polski? Popatrzmy na kulinarną mapę naszego kraju.

Pomorze ma dostęp do Bałtyku, więc popularne są tam potrawy z
 (marynowane śledzie)¹. Warmia i Mazury to krainy
 (piękne jeziora)² oraz (wielkie lasy)³. Typowe dla tych regionów są potrawy z (ryby)⁴, a także dania i sosy z (grzyby)⁵.

Na Kujawach musimy spróbować (pierniki toruńskie)⁶.
 Wyjątkowy jest smak (te ciasteczka)⁷ z aromatycznymi przyprawami!

Wielkopolska jest znana z (placki ziemniaczane)⁸,
 które są podawane z cukrem albo konfiturami. W Małopolsce warto spróbować
 (małe bułeczki)⁹ z dziurką. To tak zwane bajgle.

W Lublinie możemy poznać smak (cebularze)¹⁰, czyli pszennych placków z cebulą. Warto też spróbować (pierogi)¹¹ po lubelsku (z kaszą i serem).
 Na Śląsku powstał ciekawy przepis na gołąbki wegetariańskie – do
 (gotowane liście)¹² z kapusty wkłada się ziemniaki (zamiast ryżu i mięsa).

Podczas (wakacyjne podróże)¹³ po Polsce warto próbować (regionalne dania)¹⁴ i szukać tego, co wyjątkowe.
 Smacznego!

9a Co wypada, a czego nie wypada robić? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Czy wiesz, jak się zachować przy stole? Co wypada, a czego nie wypada robić? Oto kilka **ważnych rad** (ważne rady)⁰!

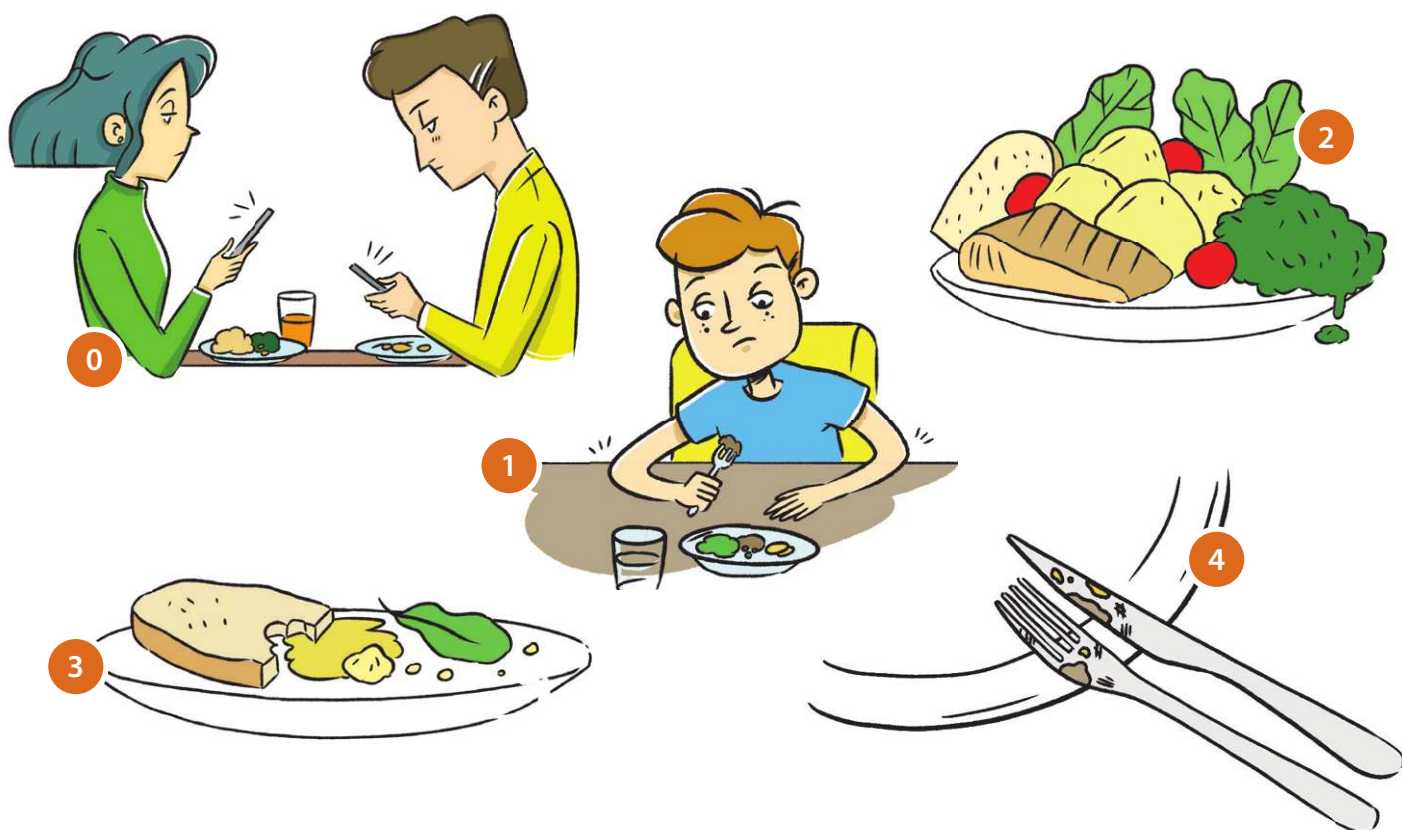
Gdy jako pierwszy dostaniesz danie, nie możesz go od razu jeść. Musisz poczekać aż reszta (goście)¹ też będzie mieć pełne talerze. I pamiętaj, że nie wolno trzymać (łokcie)² na stole.

Wypada spróbować (wszystkie dania)³. Możesz jednak odmówić skosztowania czegoś ze (względędy ideologiczne)⁴, bo np. nie jesz mięsa. Możesz też odmówić z (przyczyny zdrowotne)⁵, bo np. musisz unikać (orzechy włoskie)⁶.

Pamiętaj, żeby nie nakładać na talerz zbyt (duże porcje)⁷. Nieładnie to wygląda i być może nie zjesz wszystkiego, a pozostawianie (resztki)⁸ też nie jest eleganckie.

Czego jeszcze nie należy robić? (Użyte sztucze)⁹ nie kładziemy na stole i nie opieramy ich o talerze. I najważniejsze – nie korzystamy z (telefony komórkowe)¹⁰!

9b Na podstawie przeczytanych informacji i poniższych rysunków napisz, czego nie wypada robić przy stole.

0. Przy stole nie wolno **korzystać z telefonów komórkowych**
1. Nie wolno
2. Nie można
3. Nie wypada
4. Nie należy

Celownik liczby pojedynczej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Komu składamy te życzenia? Odpowiedz na pytania.

0. Powodzenia na egzaminie życzymy

- a) studentowi.
- b) wykładowcy.
- c) nauczycielowi.

1. Przyjemnej podróży życzymy

- a) klientowi.
- b) pasażerowi.
- c) taksówkarzowi.

2. Miłej lektury życzymy

- a) widzowi.
- b) słuchaczowi.
- c) czytelnikowi.

3. Taaaakiej ryby życzymy

- a) pływakowi.
- b) marynarzowi.
- c) wędkarzowi.

4. Dalszych sukcesów naukowych życzymy

- a) panu trenerowi.
- b) panu ministrowi.
- c) panu profesorowi.

5. Udanych zakupów życzymy

- a) klientowi.
- b) uczniowi.
- c) sprzedawcy.

6. Szerokiej drogi życzymy

- a) pilotowi.
- b) kierowcy.
- c) wykładowcy.

7. Wszystkiego najlepszego na nowej drodze życia życzymy

- a) młodej parze.
- b) młodej mamie.
- c) młodej artystce.

8. Udanego urlopu życzymy

- a) dziecku.
- b) emerytowi.
- c) pracownikowi.

9. Wielu bramek (wielu goli) życzymy

- a) tenisistce.
- b) piłkarzowi.
- c) koszykarzowi.

10. Spokojnego dyżuru życzymy

- a) turyście.
- b) lekarzowi.
- c) kucharzowi.

0

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

2 Komu to dajemy? Połącz kolumny.

0	„Azor” to imię, które zwykle dajemy
1	„Mruczek” to imię, które zwykle dajemy
2	Resztę dajemy
3	Szóstkę dajemy
4	Honorarium dajemy
5	Czerwoną różę dajemy
6	Napiwek zwykle dajemy
7	Zdjęcia wnuków dajemy
8	Ciasto, kawę lub herbatę dajemy

A	kotu.
B	psu.
C	gościowi.
D	klientowi i klientce.
E	kelnerowi i kelnerce.
F	uczniowi i uczennicy.
G	babci i dziadkowi.
H	swojej miłości.
I	artyście i artystce.

0	1	2	3	4	5	6	7	8
B								

3 Komu dajemy kwiaty? Przeczytaj tekst i zdecyduj, które zdania są prawdziwe (P), a które fałszywe (F).

Kiedy mężczyzna odwiedza rodzinny dom swojej narzeczonej, powinien dać kwiaty nie tylko ukochanej kobiecie, ale i jej mamie. Bukiety powinny być podobnej wielkości, ale koniecznie muszą się różnić!

Bardzo popularnym kwiatem jest czerwona róża, ale nie możemy dawać jej każdemu. Wręczamy ją naprawdę bliskiej osobie – żonie, dziewczynie, narzeczonej, mamie albo babci. W innych sytuacjach lepiej kupić np. bukiet herbacianych róż.

Kiedy dajemy bukiet, liczba kwiatów powinna być nieparzysta. Wyjątkiem są wielkie bukiety. Możemy dać kochanej babci Eli 80 kwiatów albo kupić wspaniałej żonie 100 róż. To nie jest wbrew etykietce!

		P	F
0	Mężczyzna powinien dać kwiaty matce i ojcu swojej ukochanej.		X
1	Bukiety, które dajemy ukochanej i jej mamie, powinny być takie same.		
2	Czerwoną różę możemy dać zarówno młodej dziewczynie, jak i babci.		
3	Bukiet herbacianych róż dajemy najbliższej osobie.		
4	Są sytuacje, kiedy wypada dać parzystą liczbę kwiatów.		

4 Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

Celownik liczby pojedynczej
Rzeczownik (komu? czemu?)

rodzaj męski (słowa zakończone na spółgłoskę)				
-owi formy regularne		-u wyjątki do zapamiętania!		
student – studentowi	Bóg – Bogu	ksiądz – księdzu	ojciec – ojcu	
profesor –	pan –		chłopiec –	
gość –	brat –		diabeł –	
uczeń –	kot –		pies –	
minister –	świat –		lew –	
rodzaj żeński (i słowa rodzaju męskiego zakończone na -a)				
-e po spółgłoskach twardych**		-y po spółgłoskach stwardniałych		-i po spółgłoskach miękkich i po -l
osoba – osobie	młodzież – młodzieży	Ela –	ciocia –	dziecko – dziecku
mama –	Natasza –		babcia –	oko –
żona –	róża –		miłość –	ucho –
kobieta –	uczennica –		Kasia –	okno –
kultura –	praca –		Sylvia –	miasto –
Polska –	władza –			państwo –
rodzaj nijaki				
-u				

* Są także słowa, które mają formy wariantywne: orzeł – orłu / orłowi, osioł – osłu / osłowi, kwiat – kwiatu / kwiatowi.

** Spółgłoskę twardą zamieniamy w miękką lub stwardniamy: torba – torbie, szafa – szafie, brama – bramie, ocena – ocenie, grupa – grupie, klasa – klasie, kawa – kawie, wiza – wizie, karta – karcie, woda – wodzie, szkoła – szkole, opera – operze, aktorka – aktorce, Olga – Oldze.

5a Przeczytaj tekst i zdecyduj, które zdania są prawdziwe (P), a które fałszywe (F).

Z ciekawostek językowych

-owi

-u

Dawno temu większość rzeczowników rodzaju męskiego miała w celowniku końcówkę „-u” (*panu, ojcu, bratu, księdzu, lwu, kotu, psu*), a tylko kilkanaście słów kończyło się na „-owi” (*synowi, domowi, miodowi*). A dzisiaj jest odwrotnie. Mamy tylko kilkanaście form z „-u” (jak wyżej: *panu, ojcu, bratu, księdzu, lwu, kotu, psu*), a dominującą końcówką jest „-owi” (przyglądamy się *synowi, domowi, miodowi, komputerowi, telefonowi* itd.). Dlaczego tak się stało? Skąd taka wielka popularność końcówki „-owi”?

Odpowiedź jest prosta! Zobaczmy, że końcówka „-u” jest także w innych przypadkach gramatycznych (*chodzimy do teatru, mieszkamy w hotelu, mówimy: „Drogi dziadku!”*). A końcówka „-owi” od razu kojarzy się z celownikiem liczby pojedynczej rzeczownika rodzaju męskiego. To dlatego okazała się tak atrakcyjna i zdominowała ten przypadek!

-owi

-u

Na podstawie: Jan Miodek, *Lepsze postacie*, www.slaskie.naszemiasto.pl

		P	F
0	Dawno temu to końcówka „-owi” była wyjątkiem.	X	
1	Formy <i>panu, bratu, kotu, psu</i> są bardzo stare.		
2	Formy <i>synowi, domowi, miodowi</i> też są stare.		
3	Kończówkę -u ma tylko celownik.		
4	Kończówka -owi w celowniku jest dziś bardzo rzadka.		
5	Autor tekstu (profesor Jan Miodek) przygląda się językowi polskiemu.		

5b Przypatrz się celownikowi i znajdź 10 wyjątków (poziomo → i pionowo ↓).

P	A	N	U	B	O	G	U
L	D	U	B	R	A	T	U
M	U	D	K	O	T	U	Ś
K	S	I	Ę	D	Z	U	W
O	U	A	T	Z	P	P	I
R	I	B	U	P	S	U	A
C	H	Ł	O	P	C	U	T
L	W	U	L	O	J	C	U

Celownik liczby pojedynczej
Przymiotnik (*jakiemu? jakiej?*)

rodzaj męski i nijaki (<i>jakiemu?</i>) -emu	rodzaj żeński (<i>jakiej?</i>) -ej
<i>dobremu</i> przyjacielowi, <i>małemu</i> dziecku	<i>dobrej</i> koleżance

Zaimki osobowe

liczba pojedyncza		liczba mnoga	
ja	mi / mnie	my	nam
ty	ci / tobie	wy	wam
on, ono	mu / jemu / niemu	oni, one	im / nim
ona	jej / niej		

Celownika używamy:

- a) po czasownikach: *odpowiadać, podobać się, smakować, przyglądać się, służyć, wierzyć, ufać, dziękować (komuś za coś), przeszkadzać (komuś w czymś), pomagać (komuś w czymś), dawać (coś komuś), kupować (coś komuś), mówić (coś komuś), opowiadać (coś komuś), powtarzać (coś komuś), poświęcać (coś komuś), pożyczać (coś komuś), pokazać (coś komuś), przekazać (coś komuś), wybaczać (coś komuś), gratulować (komuś czegoś), życzyć (komuś czegoś)*
- b) po przymiarkach: *ku, dzięki, przeciw, przeciwko, na przekór, wbrew*

6 Dokończ zdania i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

0. Komu ufasz?

–**Mamie, tacie, bratu, siostrze, przyjacielowi**.....

1. – Komu często mówisz komplementy?

–

2. – Komu często opowiadasz historie ze swojego życia?

–

3. – Komu często mówisz: „dzień dobry”?

–

4. – Komu podajesz rękę na powitanie?

–

5. – Komu gratulujemy sukcesów?

–

6. – Komu czytamy bajki?

–

7. – Komu życzymy szerokiej drogi?

–

7a Kto ma tego dnia imieniny? Komu składamy życzenia? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. 18 stycznia składamy życzenia *Małgorzacie i Piotrowi*
(Małgorzata i Piotr).
1. 23 czerwca składamy życzenia
(Maria i Jan).
2. 26 lipca składamy życzenia
(Anna i Jacek).
3. 26 sierpnia składamy życzenia
(Natalia i Aleksander).
4. 4 grudnia składamy życzenia
(Barbara i Filip).
5. 6 grudnia składamy życzenia
(Andżelika i Mikołaj).

7b Komu dzisiaj składamy życzenia? Sprawdź w Internecie i napisz, kto dziś w Polsce obchodzi imieniny.

Dzisiaj składamy życzenia

8 Komu kupujemy takie kubki? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. Taki kubek kupujemy
świetnemu przyjacielowi.

3. Taki kubek kupujemy
.....

1. Taki kubek kupujemy
.....

4. Taki kubek kupujemy
.....

2. Taki kubek kupujemy
.....

5. Taki kubek kupujemy
.....

9a Co komu kupić? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Już niedługo Wigilia, więc muszę kupić prezenty *całej rodzinie* (cała rodzina)⁰ i nie tylko jej. Na szczęście mam już kilka pomysłów, co komu podarować.

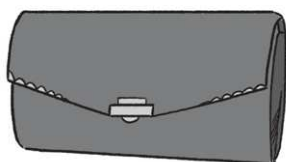
..... (Kochana mama)¹ kupię torebkę kopertówkę, a
..... (drogi tata)² dam muchę albo krawat, bo on lubi takie drobne i praktyczne prezenty.
..... (Starsza siostra)³ podobają się obrazy Jacka Malczewskiego, więc zamówię jej album z dziełami tego malarza. A co kupić (młodszy brat)⁴?
On bardzo lubi grać w piłkę nożną, więc na pewno przyda mu się nowa koszulka.

..... (Babcia Ewa)⁵ podobają się ilustrowane przewodniki, więc zamówię jej album z polskimi zabytkami. Zastanawiam się jeszcze, co kupić
..... (dziadek Mikołaj)⁶. On bardzo lubi góry, więc chyba mu podaruję album z Tatrami lub Sudetami.

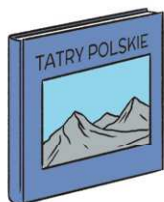
A co dać (kot Mruczek)⁷? Może kupię mu ładny domek z wikliny? No i jest jeszcze Azor. Ciekawe, co się spodoba (nasz pies)⁸.
Myślę, że nie będzie miał nic przeciwko (kolejna piłka)⁹ do zabawy.

Bardzo się cieszę, że idą święta. Dzięki (Boże Narodzenie)¹⁰ wszyscy możemy się spotkać przy jednym stole i cudownie spędzać ze sobą czas.

9b Komu Ola kupi te prezenty? Napisz zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. Tę torebkę Ola kupi mamie.

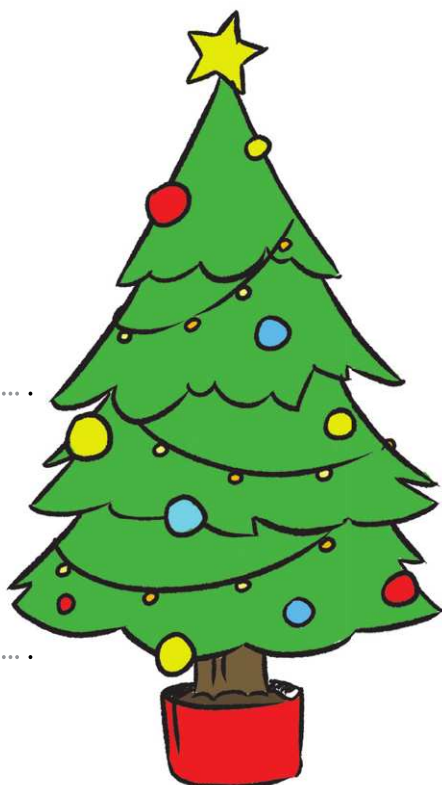
1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

10a Kto komu pierwszy podaje rękę? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Kto komu pierwszy podaje rękę? Przyjrzymy się *naszej etykiecie* (nasza etykieta)⁰. Musimy pamiętać, że to kobieta jako pierwsza podaje rękę (mężczyzna)¹. Bardzo ważny jest też wiek – osoba starsza podaje rękę (osoba młodsza)². Jeśli więc chłopak przedstawia się (babcia)³ swojej dziewczyny, nie może jako pierwszy podawać ręki (starsza pani)⁴. Gdy mężczyzna przedstawia się (cała grupa)⁵ kobiet w różnym wieku, musi się skierować w stronę najstarszej damy i czekać, aż ona poda mu dłoń.

A co w sytuacji, gdy mężczyzna jest starszy od kobiety? Czy to pani ma podać dłoń (starszy pan)⁶ czy odwrotnie? Musimy pamiętać, że wiek jest ważniejszy niż płeć, więc w tym wypadku to mężczyzna może pierwszy podać rękę (kobieta)⁷, ale będzie też elegancko, jeśli senior tylko się ukloni i poczeka na gest damy.

W życiu zawodowym kluczowa jest ranga. To oczywiste, że dyrektor podaje dłoń (zwykły pracownik)⁸. A gdy do gabinetu szefa wchodzi kierownik z asystentką, szef najpierw podaje rękę (kierownik)⁹, a potem – (asystentka)¹⁰.

Jak się zachować, gdy organizujemy przyjęcie w swoim domu? Pamiętajmy, że to gospodarz pierwszy podaje dłoń (gość)¹¹. Podobnie w sytuacji zawodowej – biznesmen w swoim biurze może pierwszy podać dłoń (klient)¹². Jeśli jednak gościem czy klientem jest bardzo ważna osoba, możemy się tylko uklonić i poczekać na gest drugiej strony.

10b Zaznacz poprawną odpowiedź.

Kto pierwszy podaje rękę?

0. Starszy mężczyzna – młodszej kobiecie / młodsza kobieta – starszemu mężczyźnie.

1. Chłopiec – babci / babcia – chłopcu.
2. Chłopak – dziewczynie / dziewczyna – chłopakowi.
3. Dyrektor – pracownikowi / pracownik – dyrektorowi.
4. Gospodarz – gościowi / gość – gospodarzowi.

11 Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Droży słuchacze! Już niedługo Dzień Babci i Dzień Dziadka! Pamiętajcie, żeby złożyć *.im.* (oni)⁰ życzenia! Dzięki (one)¹ na pewno poczują się młodo! A co chcielibyście powiedzieć babci? Jakie słowa sprawią (ona)² radość? Co chcielibyście przekazać dziadkowi? Jakie słowa sprawią (on)³ przyjemność? Za co dziś chcecie podziękować babci i dziadkowi? Jacy jesteście dzięki (ona)⁴ i dzięki (on)⁵? Co oni (wy)⁶ dali? Czy chcecie (my)⁷ o tym opowiedzieć przez telefon? Możecie dzwonić już teraz! Będzie (ja)⁸ bardzo miło, jeśli was usłyszę. Halo, halo! Już mamy pierwszy telefon!

12 Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem, a następnie dopasuj teksty życzeń do odpowiedniej kartki.

A

Droga Aniu!
Życzę *.Ci.* (Ty)⁰ wszystkiego najlepszego z okazji Twoich imienin. Dziękuję, że pomagasz (ja)¹ uczyć się języka polskiego. Dzięki (Ty)² mówię świetnie po polsku i mogę napisać (Ty)³ tę kartkę z życzeniami!
Całuję Cię mocno
Masza

0. A

B

Kochani Rodzice!
Z okazji złotej rocznicy ślubu życzymy (Wy)⁴ wszystkiego najlepszego, dużo zdrowia, uśmiechu i miłości. Dziękujemy, że pokazujecie (my)⁵, jak pięknie można żyć.
Dzieci z rodzinami

1. ...

C

Droga Aniu! Drogi Tomku!
Gratulujemy (Wy)⁶ narodzin syna i życzymy (on)⁷ dużo szczęścia!
Kasia i Sławek

2. ...

D

Kochana Aniu!
Dziś są Twoje urodziny, a więc czego (Ty)⁸ życzymy? Dużo radości i miłości! Przyjaciół licznych oraz dni ślicznych! Koleżanki i koledzy z klasy 1c

3. ...

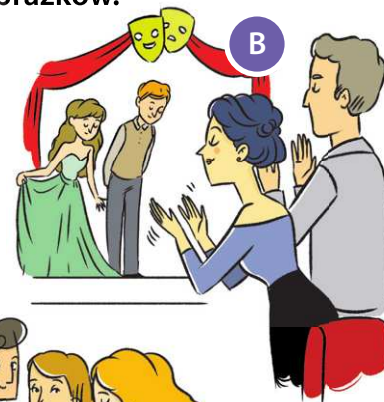
Celownik liczby mnogiej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Komu oni dziękują? Odpowiedz na pytania i dopasuj teksty do obrazków.

0. Uczniowie dziękują

- a) urzędnikom.
- b) nauczycielom.
- c) wykładowcom.

1. Goście dziękują

- a) malarzom.
- b) wędkarzom.
- c) gospodarzom.

2. Klienci dziękują

- a) aktorom.
- b) politykom.
- c) sprzedawcom.

3. Turyści dziękują

- a) prawnikom.
- b) podróżnikom.
- c) przewodnikom.

4. Pasażerowie dziękują

- a) kierowcom.
- b) dyrektorom.
- c) kierownikom.

5. Widzowie dziękują

- a) aktorom.
- b) kelnerom.
- c) okulistom.

6. Kibice dziękują

- a) pisarzom.
- b) piłkarzom.
- c) dziennikarzom.

7. Pacjenci dziękują

- a) kucharzom i kelnerkom.
- b) lekarzom i pielęgniarkom.
- c) artystom i artystkom.

8. Organizacje charytatywne dziękują ludziom

- a) dobrym.
- b) bogatym.
- c) eleganckim.

0	1	2	3	4	5	6	7	8
A								

Celownik liczby mnogiej
Rzeczownik (komu? czemu?)

rodzaj męski, żeński i nijaki
-om
<i>panom, paniom, dzieciom</i>

Przymiotnik (jakim?)

rodzaj męski, żeński i nijaki
-ym / -im (po -k, -g)
<i>dobrym, mądrym, wielkim, drogim</i>

2 Komu w tym dniu składamy życzenia? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. 21 stycznia składamy życzenia wszystkim *babciom*
1. 22 stycznia składamy życzenia
2. 8 marca składamy życzenia
3. 4 maja składamy życzenia
4. 12 maja składamy życzenia
5. 26 maja składamy życzenia
6. 1 czerwca składamy życzenia
7. 23 czerwca składamy życzenia
8. 30 września składamy życzenia
9. 1 października składamy życzenia
10. 14 października składamy życzenia
11. 4 grudnia składamy życzenia

3 Komu za to dziękujemy? Wybierz słowo z ramki i uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

słuchacze fotografowie gospodarze goście piłkarze
sprzedawcy ~~rodzice~~ malarze nauczyciele

0. Za trud wychowania, miłość i poświęcenie dziękujemy **rodzicom**
1. Za przyjęcie zaproszenia dziękujemy
2. Za gościnność i miłą atmosferę dziękujemy
3. Za przekazywaną wiedzę dziękujemy
4. Za uwagę dziękujemy
5. Za miłą obsługę dziękujemy
6. Za piękne obrazy dziękujemy
7. Za świetną grę i zwycięstwo dziękujemy
8. Za niezwykle zdjęcia dziękujemy

4 Co komu kupić? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Dawanie prezentów **bliskim osobom** (bliskie osoby)⁰ to dobry sposób na wyrażenie swojej sympatii i pamięci. Często jednak nie wiemy, co najbardziej się spodoba
..... (nasi znajomi)¹. Co im podarować?

Oczywiście, ważna jest płeć, bo zwykle co innego kupujemy
(kobiety i mężczyźni)². Ważny jest też wiek, bo różne rzeczy podobają się
..... (młodszy i starszy)³. Musimy wiedzieć, czym ktoś się interesuje i czy nasz prezent będzie odpowiadać (gusty i potrzeby)⁴ konkretnej osoby.

Wbrew (pozory)⁵ wybór prezentu wcale nie jest taki trudny. Zawsze możemy coś znaleźć i jeszcze doradzić (inni)⁶, co warto kupić! Trzeba tylko dobrze się przyglądać (różni ludzie)⁷ i uważnie słuchać tego, co mówią.

5 Komu i jak pomagamy? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem i dopasuj teksty do obrazków.

0. Głównym celem tej akcji jest pomoc ...**biednym uczniom**... (biedni uczniowie)⁰, którzy mają problemy w szkole. Nasi trenerzy i nauczyciele dają ...**każdej dziewczynce**... (każda dziewczynka)⁰ i (każdy chłopiec)¹ motywację do nauki oraz szansę na zawodową karierę.

1. Ta fundacja pomaga (niepełnosprawni)². Jej prezesem jest popularna i uwielbiana aktorka Anna Dymna. – *Daję* (ta fundacja)³ *nie tylko swoje nazwisko, ale i serce* – mówi znana artystka.

2. Jak długo będzie grać? Do końca świata i jeden dzień dłużej! Każdego roku wolontariusze zbierają pieniądze, które służą (najważniejszy cel)⁴, czyli ratowaniu ludzkiego życia. Dzięki (sprzęt medyczny)⁵, który został kupiony za zebrane pieniądze, niejedno serce bije do dziś!

3. Celem tej szlachetnej akcji jest pomoc (ubogie rodziny)⁶ i (osoby samotne)⁷. Przed świętami Bożego Narodzenia wolontariusze dostarczają bezpłatne paczki, a wraz z nimi dają dużo radości (każdy adresat)⁸.

4. To bardzo znana organizacja. Na początku pomagała (ranni żołnierze)⁹, a dziś jej symbol jest znany prawie (cały świat)¹⁰ i towarzyszy wielu (akcje humanitarne)¹¹. Bezprawne wykorzystanie tego symbolu (np. nad zwykłą apteką) podlega (kara pieniężna)¹². To dlatego przy aptekach widzimy zielone (a nie czerwone) krzyże.

5. To międzynarodowa organizacja katolicka, której nazwa pochodzi z łaciny i znaczy 'miłość'. Już od wielu lat służy (najbiedniejsi)¹³ i niesie pomoc (ludzie)¹⁴ w trudnej sytuacji życiowej.

0	1	2	3	4	5
B					

Biernik liczby pojedynczej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Czy znasz Polskę? Czy znasz odpowiedź na każde pytanie?

0. To zdjęcie przedstawia

- a) Moskwę.
- b) Nowy Jork.
- c) Warszawę.

0

1. Warszawska syrenka trzyma

- a) koronę i miecz.
- b) księgę i klucz.
- c) tarczę i miecz.

1

2. W Krakowie możemy zwiedzać

- a) latarnię morską.
- b) zamek wawelski.
- c) pałac prezydencki.

2

3. Kraków ma w herbie zamek, bramę i

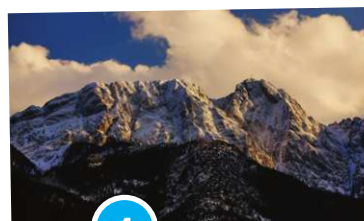
- a) lwa.
- b) orła.
- c) gryfa.

3

4. Góra Giewont przypomina

- a) wysoki kapelusz.
- b) śpiącego człowieka.
- c) wielkiego niedźwiedzia.

4

5. Gdy jedziemy na Mazury, to jedziemy nad

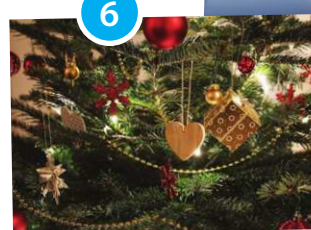
- a) jezioro.
- b) morze.
- c) Wisłę.

5

6. Na Wigilię

- a) pieczemy tort.
- b) wieszamy flagę.
- c) ubieramy choinkę.

6

7. Wielkanoc jest w

- a) sobotę i niedzielę.
- b) niedzielę i poniedziałek.
- c) poniedziałek i wtorek.

7

8. Jeśli lubimy polską kuchnię, zamawiamy

- a) zupę ogórkową.
- b) zupę krewetkową.
- c) pizzę wegetariańską.

8

2a Ola i Robert zwiedzają Kraków. Co oni robią? Podpisz obrazki odpowiednim numerem.

0. kupują obwarzanka

1. idą na Wawel

2. idą na kolację

3. jadą na zabytkowy cmentarz

4. zamawiają taksówkę

5. jedzą smaczną zapiekankę

6. wynajmują przewodnika

7. oglądają „Dagę z gronostajem”

8. oglądają smoka wawelskiego

9. wchodzi na wysoką wieżę

10. zwiedzają zamek i katedrę

11. kupują bilet do muzeum

12. zwiedzają kościół Mariacki

13. czekają na tramwaj

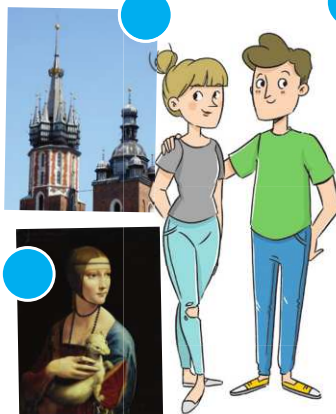
14. idą nad Wisłę

15. piją kawę z mlekiem

16. oglądają spektakl

17. oglądają panoramę miasta

18. idą na przystanek

Zapiekanka, fot. Wikipedia, Mysłnik - Own work

2b Czy pamiętasz, co robią Ola i Robert? Zaznacz poprawną odpowiedź.

Ola i Robert zwiedzają (Lublin, Kraków, Warszawę)⁰. Na początku kupują (pączka, obwarzanka, hamburgera)¹ i piją (wodę, kawę, herbatę)² z mlekiem. Potem wynajmują (przewodnika, nauczyciela, kierowcę)³ i idą zwiedzić zabytkowy (pałac, ratusz, kościół)⁴. Wchodzi na wysoką (wieżę, ławkę, latarnię)⁵ i oglądają (obraz, fotografię, panoramę)⁶ miasta. Potem idą do muzeum, żeby zobaczyć „(Dagę, Kobieta, Dziewczynę)⁷ z gronostajem” – słynny obraz Leonarda da Vinci. Potem idą na Wawel, żeby zwiedzić katedrę i (park, zamek, pałac)⁸. Po południu idą nad (rzekę, jezioro, morze)⁹ i jedzą smaczną (zupę, kanapkę, zapiekankę)¹⁰. Potem idą na (rynek, dworzec, przystanek)¹¹ i czekają tam na (samochód, pociąg, tramwaj)¹², żeby pojechać na zabytkowy (most, plac, cmentarz)¹³. Późnym wieczorem idą na (film, koncert, spektakl)¹⁴, a na końcu zamawiają (pizzę, herbatę, taksówkę)¹⁵ i wracają na noc do hotelu.

3 Uzupełnij tabelkę zgodnie z podanymi przykładami.

rodzaj męski żywotny 		rodzaj męski nieżywotny i rodzaj nijaki
-a (jak dopełniacz) (e ruchome)		bez zmian (jak mianownik)
brat – mam <i>brata</i>	Tomek – znam <i>Tomka</i>	klucz – mam <i>klucz</i>
sąsiad – lubię	Jacek – lubię	zamek – zwiedzam
smok – widzę	kotek – mam	śniadanie – jem <i>śniadanie</i>
kurczak – jem	lew – widzę	jezioro – jadę nad
rodzaj żeński		
słowa zakończone na -a, -i (i słowa rodzaju męskiego zakończone na -a)		słowa zakończone na spółgłoskę
-ę		bez zmian (jak mianownik)
książka – mam <i>książkę</i>		jesień – lubię <i>jesień</i>
kawa – lubię		radość – czuję
kolacja – idę na		sól – proszę o
gospodyni – znam		wieś – jadę na
wyjątek: pani – panią		

Uwaga na rodzaj męski nieżywotny!

-a (biernik jak dopełniacz)

Niektóre słowa rodzaju męskiego nieżywotnego także mają końcówkę **-a** (jak rzeczowniki żywotne). Są to:

- a) nazwy produktów firmowych: mieć *fiata*, *mercedesa*, *samsunga*
- b) nazwy walut: mieć *dolara*, *franka*, *funta*, *guldena*, *rubla*
- c) nazwy tańców: lubić *mazura*, *poloneza*, *walca*, *rock and rolla*, *twista*
- d) nazwy gier: grać w *tenisa*, *ping-ponga*, *golfa*, *hokeja*, *pokera* (ale: grać w *bilard*)
- e) nazwy planet i gwiazd: widać *Marsa*, *Saturna*, *Jowisza*, *Syriusza*
- f) nazwy niektórych kwiatów: dać *tulipana*, *goździka*, *irysa*
- g) utarte połączenia: mieć *pecha*, dać *buziaka* (*całusa*), strzelić *gola*, zadzierać *nosa*¹
- h) w normie potocznej – także nazwy niektórych produktów spożywczych: jeść *ogórka*, *pączka*, *rogalika*, *kotleta*, *hamburgera*¹
- i) w normie potocznej – także niektóre (nowe) anglicyzmy: mieć *laptopa*, *notebooka*, *drona*, robić *grilla*, pisać *SMS-a*, wysyłać *maila*²*

* Wiele rzeczowników nieżywotnych ma w bierniku końcówkę **-a** (patrz punkty: a-g). Niektóre formy rzeczowników nieżywotnych z końcówką **-a** są typowe tylko dla języka potocznego (patrz punkty: h-i) i tworzą tu opozycję wobec form oficjalnych, tradycyjnych, np. *zamawiam kotleta*, *piszę SMS-a*, *wysyłam maila* (norma potoczna, użytkowa) – *zamawiam kotlet*, *piszę SMS*, *wysyłam mail* (norma wzorcowa). Uwaga! Nie wszystkie formy z końcówką **-a** są akceptowane nawet w normie potocznej, np. **zawiażać buta* (źle!) – tylko: *zawiażać but*, **wyrwać zęba* (źle!) – tylko: *wyrwać ząb*, **wziąć widelec* (źle!) – tylko: *wziąć widelec*. Formy z końcówką **-a** możemy więc podzielić na poprawne, dopuszczalne i błędne (od lat w języku polskim powiększa się liczba rzeczowników nieżywotnych, które w bierniku mają końcówkę **-a**).

Biernik liczby pojedynczej

Przymiotnik (jaki? jakiego? jaką? jakie?)

rodzaj męski żywotny (jakiego?) -ego 🍷	rodzaj męski nieżywotny (jaki?) -i, -y (bez zmian) 🍷
Znamy dobrego aktora.	Znam dobry film.
rodzaj żeński (jaką?) -ą	rodzaj nijaki (jakie?) -e (bez zmian)
Znamy dobrą aktorkę.	Lubię dobre kino.

Uwaga: **ta – tę**

Lubię **tę** starą piosenkę.

Znam **tę** polską legendę.

Kogo tu widzimy? Co tu widzimy?

- Widzimy **wielkiego** smoka.
- Widzimy **wielki** pomnik.
- Widzimy **wielką** figurę.
- Widzimy **wielkie** zwierzę.

Biernika używamy:

- a) po wielu czasownikach, np. *mieć, znać, studiować, lubić, uwielbiać, kochać, czytać, pisać, śpiewać, oglądać, widzieć, odwiedzać, zwiedzać, włączać, wyłączać, prosić, brać, kupować, sprzedawać, pić, jeść, świętować*
- b) po przyimkach: *o, w, przez, na, po, nad, ponad, pod, przed, za, między* (np. *pytać o drogę, prosić o bilet, starać się o stypendium, dbać o wygląd, martwić się o zdrowie, ubierać się w garnitur, w sobotę, mówić przez sen, czekać na pociąg, iść po chleb, jechać nad rzekę, wrócić za godzinę, jechać za miasto, wyjść przed dom, wjechać między drzewa*)

4 Co możemy robić? Połącz słowa.

0	pić	A	wolny czas
1	jeść	B	zabytkowy zamek
2	grać	C	na swojego kolegę
3	czytać	D	ciekawą książkę
4	czekać	E	o dużą książkę
5	prosić	F	pyszną szarlotkę
6	spędzać	G	kolejną krzyżówkę
7	chorować	H	gorącą czekoladę
8	zwiedzać	I	filologię słowiańską
9	studiować	J	na grypę
10	rozwiązywać	K	w piłkę nożną

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
H										

5a Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Dziennikarka Anna pyta o to, jak mieszkańcy Krakowa spędzają wolny czas.

Janusz:

Jak spędzam wolny czas... (wolny czas)⁰? Aktywnie! Jestem już dziadkiem, ale mam (świetna kondycja)¹. Dużo pływam, biegam i gram z wnukami w (piłka nożna)². Skąd to zdziwienie? Pierwszy raz widzi pani (aktywny emeryt)³? Nie każdy musi siedzieć w domu i rozwiązywać (kolejna krzyżówka)⁴!

Beata:

Kiedy mam (wolna chwila)⁵, to spotykam się z przyjaciółkami. Idziemy na (krakowski rynek)⁶, zajmujemy stolik pod parasolem i zamawiamy (pyszna szarlotka)⁷. A kiedy jest chłodno, to prosimy o (gorąca czekolada)⁸. I rozmawiamy ze sobą na (każdy temat)⁹!

Ola:

Co robię, kiedy odpoczywam? Po prostu biorę (czysta kartka)¹⁰ i rysuję na niej (swój kot)¹¹. To dla mnie świetny relaks, a przy okazji trochę zarabiam, bo niektóre rysunki są na sprzedaż. Oczywiście, wszyscy proszą o (duża zniżka)¹² i zwykle ją dostają.

Łukasz:

Właśnie odpoczywam, bo jestem turystą i zwiedzam (stare miasto)¹³. Teraz czekam na (swój kolega)¹⁴, który mieszka tu w Krakowie. Razem idziemy do muzeum na (wystawa interaktywna)¹⁵. Liczę na (ciekawa podróż)¹⁶ w świat historii i techniki.

Tomasz:

Wolny czas? A co to jest? Moje dzieci chorują na (grypa)¹⁷, więc teraz idę do apteki po (aspiryna)¹⁸. Dużo pracuję, troszczę się o (mały syn)¹⁹, martwię się o (młoda córka)²⁰ i nie mam czasu na odpoczynek. Przepraszam, ale muszę już iść.

5b Napisz, jak mają na imię te osoby.

0. Anna

1.

2.

3.

4.

5.

6 Wpisz odpowiednią formę gramatyczną, a następnie ponumeruj zdjęcia zgodnie z kolejnością opisywanych faktów.

Jeśli lubicie **polskie kino** .. (polskie kino)⁰, to pewnie znacie
(Michał Żebrowski)¹. A czy wiecie, jak wygląda kariera tego aktora?

Gdy skończył (szkoła teatralna)², często grał w spektaklach,
ale to kino dało mu (wielka popularność)³.

W znanym filmie „Ogniem i mieczem” Żebrowski zagrał
(główna rola)⁴. Wystąpił tam jako Jan Skrzetuski – młody rycerz, który kocha nie tylko
..... (swoja ojczyzna)⁵, ale i (piękna
Helena)⁶. Szybko zdobywa (serce)⁷ dziewczyny, ale ich miłość musi przejść
..... (trudna droga)⁸.

Niedługo potem Żebrowski wystąpił w filmie „Pan Tadeusz”, w którym zagrał
..... (tytułowy bohater)⁹. I znowu nosił kostium, choć tym
razem miał na sobie (elegancki mundur)¹⁰.

Michał Żebrowski wystąpił także w serialu fantasy, gdzie zagrał
..... (odważny wiedźmin)¹¹ – bohatera, który walczy ze złem. Aktor wystąpił też
w popularnym serialu „Na dobre i na złe”, w którym zagrał
(doświadczony lekarz)¹².

A -

B -

C - ..0..

D -

E -

7 Wpisz odpowiednią formę gramatyczną, a następnie ponumeruj zdjęcia zgodnie z kolejnością opisywanych faktów.

Anna Dymna chciała studiować *psychologię kliniczną* (psychologia kliniczna)⁰, ale wybrała jednak (szkoła teatralna)¹. Ojciec, który był inżynierem, krytykował (ta decyzja)². Gdy Anna dostała (pierwsza rola)³ w spektaklu „Wesele” i zaczęła wracać późno do domu, ojciec bardzo się denerwował. Ale był dumny z córki i miał specjalny album, w którym trzymał (każdy artykuł)⁴ z jej fotografią czy nazwiskiem.

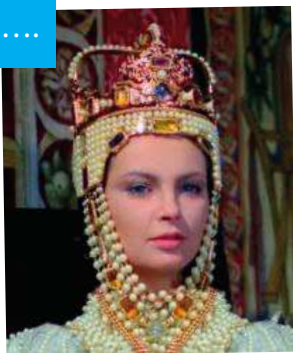
Filmowym debiutem aktorki była komedia „150 na godzinę”. Anna zagrała tam (dziewczyna)⁵ młodego bohatera, który bardzo chce mieć (szybki samochód)⁶. (I stąd taki tytuł filmu).

..... (Duża sława)⁷ przyniosła jej następna komedia – „Nie ma mocnych”. Dymna zagrała tam (dorosła wnuczka)⁸, której dziadek pomaga znaleźć (dobry mąż)⁹.

Aktorka występowała nie tylko w komediach. W serialu „Królowa Bona” zagrała (druga żona)¹⁰ króla Zygmunta Augusta. Wielkim sukcesem był film „Znachor”, w którym Dymna zagrała (biedna sprzedawczyni)¹¹, z którą się żeni bogaty arystokrata.

Aktorka jest też znana z tego, że od lat prowadzi (instytucja charytatywna)¹², która pomaga osobom niepełnosprawnym.

A -

B - ..0..

C -

D -

E -

F -

8a Jakie słowo tu pasuje? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

o w przez ~~pod~~ ponad po nad na pod

Jak wygląda mój dzień? Wstaję wcześnie rano i idę ..~~pod~~..⁰ prysznic. Szybko się ubieram, jem śniadanie i jadę autobusem ¹ uniwersytet. Dużo się uczę, bo staram się ² stypendium i lubię rozwijać swoją wiedzę. Dlatego też często chodzę do biblioteki ³ książki, które godzinami czytam w domu. A jak odpoczywam? Trochę pływam i gram ⁴ tenisa. Czasem jeżdżę na rowerze, ale nie lubię jeździć ⁵ górę. To nie dla mnie. A kiedy są wakacje, jadę ⁶ Bałtyk i spaceruję ⁷ cały dzień. Jednego dnia mogę przejść ⁸ dziesięć kilometrów.

8b Jakie słowo tu pasuje? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

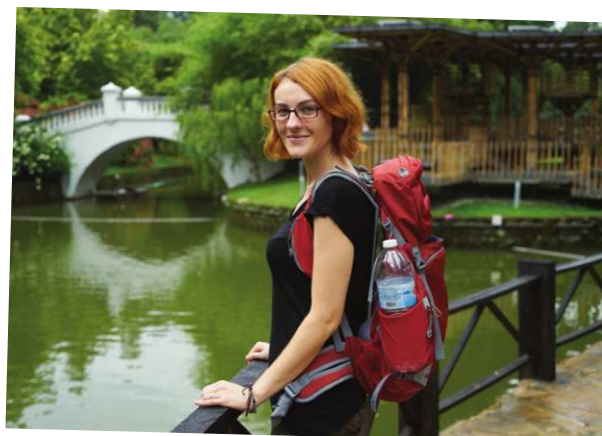
o w przez na po nad ponad ~~przed~~ za

Jakie mam codzienne zwyczaje? Rano wychodzę ..~~przed~~..⁰ dom, żeby sprawdzić, jaka jest pogoda. Lubię też chodzić do piekarni ¹ świeży chleb z ziarnami słonecznika. ² śniadanie zwykle jem jajecznicę i kanapki z szynką, serem i pomidorem. Często ubieram się ³ elegancki garnitur. Jestem biznesmenem, więc muszę dbać ⁴ swój wygląd. Dużo pracuję i ⁵ cały dzień jestem zajęty. A co robię, gdy jest weekend? Jeżdżę ⁶ miasto albo chodzę ⁷ Wisłę. Mam już ⁸ pięćdziesiąt lat i lubię spokój, ciszę, przyrodę.

8c Jakie słowo tu pasuje? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

ponad po nad ~~na~~ o w za

Dokąd jeżdżę ..~~na~~..⁰ urlop? Różnie! Czasem jeżdżę ¹ Morze Bałtyckie, a innym razem wolę pojechać ² Tatry. Uwielbiam też podróżować ³ granicę i zwiedzać nowe kraje, miasta, zabytki. Przyjaciele często proszą mnie ⁴ radę, dokąd warto pojechać. A ja naprawdę nie wiem, co im odpowiedzieć, bo znam ⁵ sto miejsc, które trzeba zobaczyć. Wystarczy pójść do biura podróży ⁶ katalog turystyczny, żeby się przekonać, jak piękna jest Polska i jak piękny jest świat.

Zaimki osobowe

liczba pojedyncza		liczba mnoga	
ja	mnie	my	nas
ty	cię / ciebie	wy	was
on	go / jego / niego	oni	ich / nich
ona	ją / nią	one	je / nie
ono	je / nie		

To jest obwarzanek. Kupuję **go**.
Płacę za **niego**.

To jest herbata. Kupuję **ją**.
Płacę za **nią**.

To jest ciastko. Kupuję **je**.
Płacę za **nie**.

To są goście. Zapraszamy **ich**.
Czekamy na **nich**.

To są dania. Zamawiamy **je**.
Czekamy na **nie**.

9 Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. Ten obraz jest piękny. Chciałbym ... **go** kupić.
1. Ta książka jest ciekawa. Musisz przeczytać.
2. To ciasto jest pyszne! Warto zamówić!
3. Michał Żebrowski to polski aktor. Znam z filmu „Ogniem i mieczem”.
4. Anna Dymna to polska aktorka. Pamiętam z filmu „Znachor”.
5. Zakopane to piękne miasto. Trzeba zobaczyć.
6. Patrz, tam są nasi piłkarze! Widzisz ?
7. Lubię polskie filmy. A ty? Czy też lubisz?
8. Mój kolega znowu się spóźnia. Czekam na już dziesięć minut.
9. Chcesz dostać dużą zniżkę? To musisz o poprosić.
10. To pytanie jest trudne, ale znam na odpowiedź.
11. – Czy są już goście? – Nie, jeszcze na czekamy.
12. Wakacje już niedługo. Czekamy na z niecierpliwością!

10 Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem, a następnie dopasuj teksty do odpowiedniej kartki.

A Kochane Wnuczki!
Pozdrawiam **Was** (Wy)⁰ z Warszawy. Stolica jest piękna i lubię (ona)¹ zwiedzać. Komnaty Zamku Królewskiego naprawdę robią wrażenie. Musicie (one)² zobaczyć!
Moc uścisków!
Babcia

1 -

B Droga Aniu!
Pozdrawiam (Ty)³ z Lublina. Zwiedzam (on)⁴ od rana do wieczora. Jestem już trochę zmęczona, ale szczęśliwa.
Buziaki!
Ela

2 - **A**

C Kochana Babciu!
Pozdrowienia znad morza! Wiesz, jak bardzo (ono)⁵ lubię. Plaża jest piękna! Codziennie na (ona)⁶ chodzę i godzinami się opalam.
Catuję (Ty)⁷ mocno!
Beata

3 -

D Kochani!
Serdecznie (Wy)⁸ pozdrawiam z Krakowa. Uczę się tu języka polskiego i znam (on)⁹ już dobrze. Lubię polską kulturę i cieszę się, że codziennie mogę (ona)¹⁰ odkrywać!
Uściski!
Nastia

4 -

E Cześć!
Gorące pozdrowienia z Mazur! Kocham (one)¹¹ za ciszę i spokój. Szkoda, że urlop jest taki krótki, a tak długo trzeba na (on)¹² czekać.
Trzymaj się ciepło!
Tomek

5 -

F Cześć!
Przesyłam serdeczne pozdrowienia z Tatr. Znasz (ja)¹³ dobrze i wiesz, że uwielbiam góry. Cudownie spędzam tu czas i chciałbym (on)¹⁴ zatrzymać.
Moc uścisków!
Andrzej

6 -

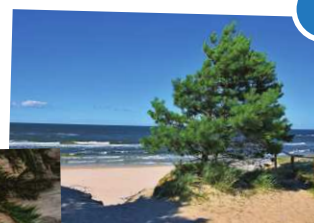

Biernik liczby mnogiej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Czy znasz Polskę? Czy znasz odpowiedzi na wszystkie pytania?

0. Gdańsk ma w herbie złotą koronę i
 - a) duże klucze.
 - b) białe miecze.
 - c) srebrne krzyże.
1. Na polskich banknotach widzimy
 - a) wielkich artystów.
 - b) ważnych władców.
 - c) znanych rycerzy.
2. Polska jest podzielona na
 - a) miasta.
 - b) państwa.
 - c) województwa.
3. To zdjęcie przedstawia
 - a) Tatry.
 - b) Mazury.
 - c) Bieszczady.
4. W Puszczy Białowieskiej możemy podziwiać
 - a) lwy.
 - b) żubry.
 - c) niedźwiedzie.
5. W lipcu i w sierpniu jeździmy na
 - a) ferie.
 - b) święta.
 - c) wakacje.
6. Pod choinkę kładziemy
 - a) prezenty.
 - b) bombki.
 - c) łańcuchy.
7. Na Wielkanoc malujemy
 - a) koszyki.
 - b) pisanki.
 - c) mazurki.
8. Jeśli lubimy polską kuchnię, zamawiamy
 - a) frytki.
 - b) pierogi.
 - c) hot-dogi.

2a Co możemy robić w wakacje? Połącz słowa z obrazkami.

0. jeść lody

1. zbierać jagody
2. malować obrazy
3. zdobywać szczyty
4. grać w szachy
5. łowić ryby
6. karmić mewy
7. chodzić na grzyby
8. pakować walizki
9. pożyczać kajaki
10. zwiedzać zabytki
11. czytać książki
12. poznawać nowe koleżanki
13. oglądać seriale
14. rezerwować hotele
15. zbierać muszle i bursztyny
16. wydawać pieniądze
17. robić zdjęcia
18. podróżować w nowe miejsca
19. zwiedzać muzea
20. zapraszać gości
21. poznawać nowych kolegów

2b Co możemy robić? Połącz kolumny.

0	oglądać	A	nowych kolegów
1	grać	B	piękne obrazy
2	wydawać	C	w szachy
3	robić	D	duże ryby
4	malować	E	wielkie walizki
5	podróżować	F	pieniądze
6	łowić	G	dobrze hotele
7	pakować	H	ciekawe seriale
8	zdobywać	I	wysokie szczyty
9	poznawać	J	ładne zdjęcia
10	rezerwować	K	w nowe miejsca

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
H										

3 Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

Biernik liczby mnogiej
Rzeczownik (kogo? co?)

Znam **tych Polaków**. (oni)

Znam **te Polki**. (one)

e ruchome!

chłopiec – znam tych *chłopców*
minister – znam tych *ministrów*
lew – widzę te *lwy*
zamek – oglądam te *zamki*

rodzaj męskoosobowy (jak dopełniacz liczby mnogiej)			
-ów (po spółgłoskach twardych i po -c, -j)*		-i (po spółgłoskach miękkich i po -l)	-y (po spółgłoskach stwardniałych)
Polak – znam	Polaków	gość – mam	słuchacz – witam
kolega – mam		góral – widzę	malarz – widzę
student – lubię		właściciel – znam	piłkarz – oglądam
artysta – znam		nauczyciel – lubię	piosenkarz – lubię
rodzaj męski nieosobowy i rodzaj żeński (jak mianownik liczby mnogiej)			
-y (po spółgłoskach twardych)		-i (po -k, -g)	-e (po spółgłoskach miękkich, po -l, po spółgłoskach stwardniałych)
bursztyn – zbieram	bursztyny	pociąg – lubię	noc – lubię
torba – biorę		flaga – znam	kapelusz – przymierzam
mewa – karmię		ptak – oglądam	podróż – uwielbiam
ryba – kupuję		rybka – karmię	koń – maluję
rodzaj nijaki (jak mianownik liczby mnogiej)			
		-a	
okno – otwieram	okna	muzeum – lubię	muzea
zdjęcie – oglądam		archiwum – przeglądam	
miasto – zwiedzam		akwarium – mam	

* Wszystkie rzeczowniki rodzaju męskoosobowego zakończone w mianowniku l. mn. na -owie mają w bierniku l. mn. końcówkę -ów (znam tych panów, uczniów, mistrzów).

Biernik liczby mnogiej
Przymiotnik (*jakich? jakie?*)

rodzaj męskoosobowy (<i>jakich?</i>) 	rodzaj niemęskoosobowy (<i>jakie?</i>)
-ych /-ich	-e
Mam nowych kolegów. Znam wielkich pisarzy.	Mam nowe koleżanki. Znam ciekawe książki.

4 Czy znasz **tych Polaków**? Czy znasz **te Polki**? Napisz pytania zgodnie z podanym przykładem.

Oni byli malarzami.

– Czy znasz**tych malarzy**.....^{0?}

– To Jan Matejko
i Jacek Malczewski.

Oni byli poetami.

– Czy znasz^{1?}

– To Adam Mickiewicz
i Juliusz Słowacki.

One były poetkami.

– Czy znasz^{2?}

– To Wisława Szymborska
i Agnieszka Osiecka.

Oni byli pisarzami.

– Czy znasz^{3?}

– To Bolesław Prus
i Henryk Sienkiewicz.

One były pisarkami.

– Czy znasz^{4?}

– To Eliza Orzeszkowa
i Zofia Nałkowska.

Oni byli piosenkarzami.

– Czy znasz^{5?}

– To Czesław Niemen
i Marek Grechuta.

One były piosenkarkami. – Czy znasz^{6?}

– To Ewa Demarczyk
i Anna Jantar.

5a Jak oni spędzają wakacje? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Tomek:

Podróżuję w różne *miejsca* (miejsce)⁰. W tym roku chcę zwiedzić Gdańsk, bo to miasto ma bogatą historię, a ja uwielbiam zabytkowe (ulica)¹ i ich klimat.

Monika:

Zwykle spędzam wakacje w domu. One też mają swoje (plus)². Mogę oglądać polskie i zagraniczne (serial)³. Często też zapraszam swoje (koleżanka)⁴ na długie wieczory filmowe.

Kasia:

Zwykle wyjeżdżamy całą rodziną nad Bałtyk. Lubimy spacerować, zbierać małe (muszla)⁵ i karmić nadmorskie (mewa)⁶. A wieczorami podziwiamy (zachód)⁷ słońca. One są naprawdę magiczne!

Martyna:

Uwielbiam odkrywać świat i poznawać kolejne (kraj)⁸. Po prostu kocham (podróż)⁹ – małe i duże!

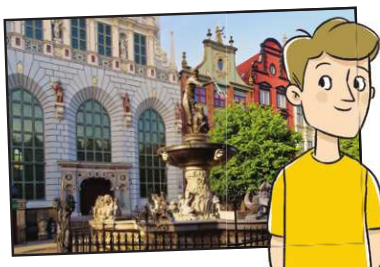
Marek:

Mam domek nad jeziorem i często tam jeżdżę razem z rodziną. Chodzimy na (grzyb)¹⁰, dużo pływamy, a wieczorem robimy grill. I zapraszamy na niego swoich (sąsiad)¹¹ i swoje (sąsiadka)¹², bo lubimy ze sobą rozmawiać.

5b Kto to jest? Napisz, jak mają na imię te osoby.

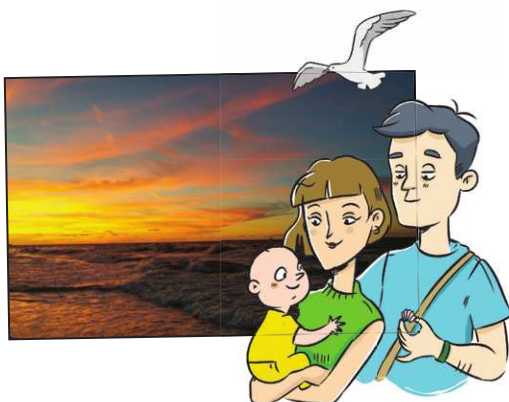
0. *Monika*

1.

2.

3.

4.

6 Czy lubisz jeździć na letnie kolonie językowe? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Letnie kolonie językowe

Czy znacie letnie ...*kolonie*... (kolonia)⁰,
na których można uczyć się języka polskiego? To
świetny sposób, żeby poznawać nie tylko nowe
..... (słowo)¹, ale i polską kulturę.
Można też poznawać
(kolega)² oraz (koleżanka)³
z różnych krajów i rozmawiać z nimi po polsku.

A jak wygląda program letnich kolonii językowych? Po śniadaniu uczniowie chodzą na
..... (lekcja)⁴, które trwają do pory obiadowej. Po południu zwykle jest czas
na (wykład)⁵, którym towarzyszą (prezentacja)⁶
multimedialne. Wieczorem jest czas na różne (konkurs)⁷. Można tam
sprawdzić swoją wiedzę o Polsce, poczuć wspaniałe (emocja)⁸, a także
wygrać cenne (nagroda)⁹.

Kolonie letnie są często w dużych miastach, więc uczniowie mogą też zwiedzać znane
..... (zabytek)¹⁰ oraz ciekawe (muzeum)¹¹. W weekendy
można jeździć na różne (wycieczka)¹² i chodzić po miejscach wskazywanych
przez lokalnych (przewodnik)¹³ oraz lokalne
(przewodniczka)¹⁴. To też świetni nauczyciele języka i kultury polskiej!

W trakcie kolonii są organizowane (impreza)¹⁵, na których możemy
poznawać narodowe (taniec)¹⁶ polskie oraz znane
(piosenka)¹⁷. A wieczorami są urządzone (ognisko)¹⁸, przy których można piec
smaczne (kiełbaska)¹⁹ i opowiadać ciekawe (historia)²⁰.

To jest lekcja. To jest nauczyciel.

To jest wykład. To jest wykładowca.

7a Co oni lubią zwiedzać? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Jarosław:

Jestem nauczycielem i lubię *muzea* (muzeum)⁰ oraz różne (archiwum)¹.
To dla mnie ciekawa podróż w przeszłość. Cieszę się, że cenne (dokument)²
oraz stare (fotografia)³ mogę też oglądać w Internecie.

Ewa:

Lubię zwiedzać (pałac)⁴, bo tam są wspaniałe wnętrza. Mogę podziwiać
wielkie (lustro)⁵, piękne (obraz)⁶, zabytkowe
..... (mebel)⁷ i poczuć się przez chwilę jak prawdziwa arystokratka!

Igor:

Co często zwiedzam? Stare (zamek)⁸! Ich architektura robi na mnie wielkie
wrażenie. Mogę tam również zobaczyć (wystawa)⁹ historyczne, a na nich –
rycerskie (miecz)¹⁰ oraz (tarcza)¹¹. Od dzieciństwa lubię
takie (eksponat)¹².

Daria:

Uwielbiam muzea biograficzne. Dzięki nim lepiej poznaję wielkich (artysta)¹³
i wielkie (artystka)¹⁴. W takich miejscach mogę poczuć ich bliskość.

Mateusz:

Lubię zwiedzać Polskę i jeździć w nowe (miejsce)¹⁵. Każdy region ma swoje
..... (atrakcja)¹⁶, które chcę poznawać.

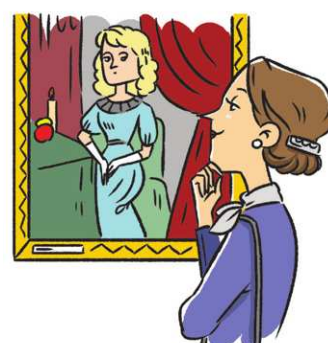
7b Kto to jest? Napisz, jak mają na imię te osoby.

0. *Jarosław*

1.

2.

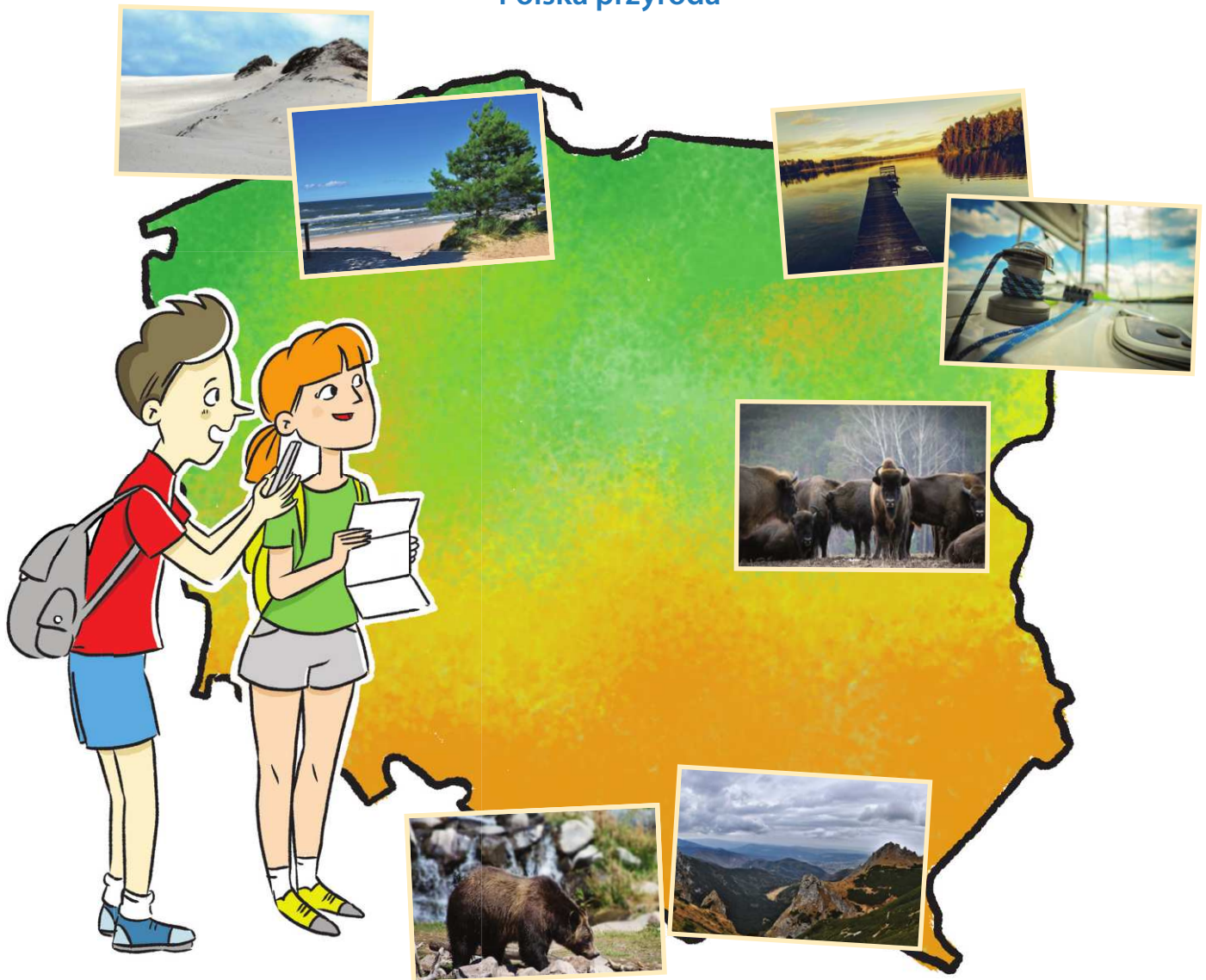
3.

4.

- 8 Na jakie atrakcje możemy liczyć w różnych regionach Polski? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Polska przyroda

Jakie **przyrodnicze atrakcje** (przyrodnicza atrakcja)⁰ można zobaczyć w Polsce? Nad Bałtykiem można podziwiać (szeroka plaża)¹ i oglądać (piękna fala)². Na Mazury często przyjeżdżają wędkarze, żeby łowić (duża ryba)³ w czystych rzekach i jeziorach. W Puszczy Białowieskiej mamy szansę zobaczyć (wielki żubr)⁴, które są symbolem Polski (a także Białorusi). W górach można podziwiać (wspaniały widok)⁵, ale czasem trzeba uważać na (głodny niedźwiedź)⁶, które nie zawsze są tak miłe, jak nam się wydaje.

Jeśli chcemy zdobywać (wysoki szczyt)⁷, musimy założyć (odpowiedni but)⁸. I zawsze warto mieć (dobry kolega)⁹ oraz (dobra koleżanka)¹⁰, z którymi czujemy się dobrze i bezpiecznie!

9 Czy znasz polskie tradycje? Dopasuj nazwy do ilustracji, a następnie uzupełnij zdania i połącz je z odpowiednimi ilustracjami.

Wielkanoc Wigilia dzień Wszystkich Świętych
Święto Niepodległości tłusty czwartek majówka *mikołajki*

0. *mikołajki*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

- 0 A. Gdy się obudzimy, warto od razu zajrzeć pod łóżko. Dlaczego? Bo można tam znaleźć... *podarki* (podarek)⁰, które w tym dniu zostawia nam Święty Mikołaj.
- B. Pod choinkę kładziemy ładnie zapakowane (prezent)¹, dzielimy się opłatkiem i składamy sobie (życzenie)². Śpiewamy (kolęda)³, a o północy idziemy na specjalną mszę – pasterkę.
- C. Przez cały dzień jemy pyszne (pączek)⁴. Warto jednak liczyć (kaloria)⁵ i zachowywać zdrowy rozsądek.
- D. Przed tym świętem malujemy (jajko)⁶ i pieczemy (mazurek)⁷. W sobotę idziemy do kościoła, żeby poświęcić (pokarm)⁸, od których zaczynamy niedzielne śniadanie.
- E. W tym dniu odwiedzamy (cmentarz)⁹, kładziemy na grobach (kwiat)¹⁰ i zapalamy (znicz)¹¹.
- F. Wieszamy biało-czerwone (flaga)¹² i chodzimy na różne (marsz)¹³, żeby świętować niepodległość. Można też oglądać wojskowe (defilada)¹⁴, a wieczorem podziwiać kolorowe (fajerwerk)¹⁵.
- G. Początek maja to dobry czas na krótkie (wycieczka)¹⁶, bo są święta i jest wiosenna pogoda. To również okazja, żeby zrobić grill i zaprosić na niego najlepszych (kolega)¹⁷ i najlepsze (koleżanka)¹⁸.

Narzędnik liczby pojedynczej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Czy wiesz, kim on był? Czy wiesz, kim ona była? Odpowiedz na pytania.

0. Mikołaj Kopernik był

- a) noblistą.
- b) muzykiem.
- c) astronomem.

1. Juliusz Słowacki był

- a) poetą.
- b) aktorem.
- c) architektem.

2. Fryderyk Chopin był

- a) pisarzem i poetą.
- b) politykiem i dyplomatą.
- c) kompozytorem i pianistą.

3. Bolesław Prus był

- a) pisarzem.
- b) malarzem.
- c) piosenkarzem.

4. Zbigniew Religa był

- a) prawnikiem.
- b) chirurgiem.
- c) podróżnikiem.

5. Karol Wojtyła był

- a) papieżem.
- b) lekarzem.
- c) żołnierzem.

6. Maria Curie-Skłodowska była

- a) poetką.
- b) noblistką.
- c) ekonomistką.

7. Eliza Orzeszkowa była

- a) pisarką.
- b) lekarką.
- c) aktorką.

8. Halina Konopacka była

- a) odkrywczynią.
- b) wykładowczynią.
- c) mistrzynią olimpijską.

9. Olga Boznańska była

- a) lekarką.
- b) pisarką.
- c) malarką.

10. Wanda Rutkiewicz była

- a) artystką.
- b) okulistką.
- c) himalaistką.

11. Wisława Szymborska była

- a) poetką.
- b) aktorką.
- c) pianistką.

12. Anna Jantar była

- a) pisarką.
- b) piosenkarką.
- c) dziennikarką.

2 Czym oni się interesują? Czym oni się zajmują? Odpowiedz na pytania.

0. Oni się interesują

- a) historią polską.
- b) literaturą polską.
- c) językiem polskim.

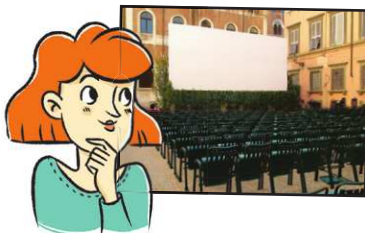
7. Ona się zajmuje

- a) prawem.
- b) medycyną.
- c) matematyką.

1. Ona się interesuje

- a) kinem.
- b) teatrem.
- c) muzyką.

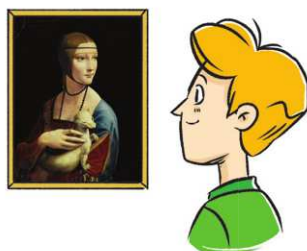
8. On się zajmuje

- a) modą.
- b) handlem.
- c) transportem.

2. On się interesuje

- a) pisarstwem.
- b) malarstwem.
- c) dziennikarstwem.

9. Ona się zajmuje

- a) pływaniem.
- b) śpiewaniem.
- c) malowaniem.

3. Ona się zajmuje

- a) ekonomią.
- b) medycyną.
- c) architekturą.

10. Oni się zajmują

- a) gotowaniem.
- b) sprzątaniem.
- c) zmywaniem.

4. On się interesuje

- a) nauką.
- b) sztuką.
- c) przyrodą.

11. Ona się zajmuje

- a) aktorstwem.
- b) narciarstwem.
- c) dziennikarstwem.

5. Ona się interesuje

- a) kajakarstwem.
- b) narciarstwem.
- c) łyżwiarstwem.

6. On się zajmuje

- a) piłką nożną.
- b) siatkówką.
- c) koszykówką.

12. Oni się zajmują

- a) rysowaniem.
- b) malowaniem.
- c) zwiedzaniem.

3 Uzupełnij tabelkę zgodnie z podanymi przykładami.

Narzędnik liczby pojedynczej Rzeczownik (z kim? z czym?)

e ruchome!
koniec – przed końcem
taniec – tańcem
orzeł – orłem

rodzaj męski i nijaki	rodzaj żeński i słowa rodzaju męskiego zakończone na -a
-em, -iem (po -k, -g)	-ą
aktor – chcę być aktorem	aktorka – chcę być aktorką
nauczyciel – chcę być	lekarka – chcę być
lekarz – będę	malarka – będę
inżynier – zostanę	pianistka – zostanę
prawnik – chcę być prawnikiem	noc – przed nocą
podróżnik – chcę być	Wielkanoc – przed
chirurg – będę	jesień – przed
psycholog – zostanę	podróż – przed
malarstwo – interesuję się malarstwem	artysta – chcę być artystą
kino – interesuję się	pianista – chcę być
prawo – zajmuję się	dyplomata – będę
śpiewanie – zajmuję się	ekonomista – zostanę

Przymiotnik (jakim? jaką?)

rodzaj męski i nijaki (jakim?)	rodzaj żeński (jaką?)
-ym, -im (po -k, -g)	-ą
On jest świetnym tłumaczem. On interesuje się językiem polskim.	Ona jest świetną tłumaczką. Ona interesuje się literaturą polską.

Narzędnika używamy:

- gdy mówimy, czym się posługujemy: *nożem, widelcem, łyżką, długopisem, ołówkiem*
- gdy mówimy, czym się poruszamy: *autobusem, pociągami, samolotem, taksówką, windą*
- gdy mówimy, którądy się poruszamy: *polem, lasem, morzem, dołem, górą, drogą, ulicą*
- gdy podajemy relacje czasowe: *dniem i nocą, wieczorem, wiosną, latem, jesienią, zimą*
- po czasownikach: *interesować się, zajmować się, opiekować się, rządzić, stać się, zostać*
- po przyimkach: *z, ponad, nad, pod, przed, za, między*

4 Odpowiedz na pytania i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

- Czym teraz piszesz?
- Czym się interesujesz?
- Kim chcesz zostać?

5a Jakimi narzędziami oni się posługują? Połącz kolumny.

0	<i>piosenkarka</i>
1	fotograf
2	reżyser
3	tenisistka
4	malarka
5	himalaistka
6	poeta
7	architekt
8	astronom
9	podróżniczka
10	hokeista
11	rycerz
12	kucharka

posługuje się

A	kijem
B	mieczem
C	piórem
D	pędzlem
E	aparatem
F	<i>mikrofonem</i>
G	ołówkiem
H	liną
I	lunetą
J	mapą
K	łyżką
L	kamerą
Ł	rakieta

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
F												

5b Kim oni są? Podpisz obrazki wyrazami z ramki.

piosenkarka kucharka hokeista reżyser podróżniczka architekt
tenisistka rycerz himalaistka poeta malarka

0

1

2

3

4

5

7

9

6

8

10

0. Ona jest *piosenkarką*

1. Ona jest

2. Ona jest

3. Ona jest

4. Ona jest

5. Ona jest

6. On jest

7. On jest

8. On jest

9. On jest

10. On jest

6a Czym możemy jeździć, latać, pływać? Połącz wyrazy z odpowiednim obrazkiem.

0. *prom*
1. balon
2. metro
3. kajak
4. rower
5. pociąg
6. autobus
7. trolejbus
8. samochód
9. samolot
10. helikopter
11. motocykl
12. łódka
13. awionetka
14. żaglówka
15. taksówka
16. ciężarówka
17. rakieta
18. kolejka
19. statek
20. hulajnoga
21. dorożka

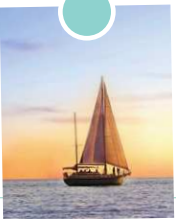

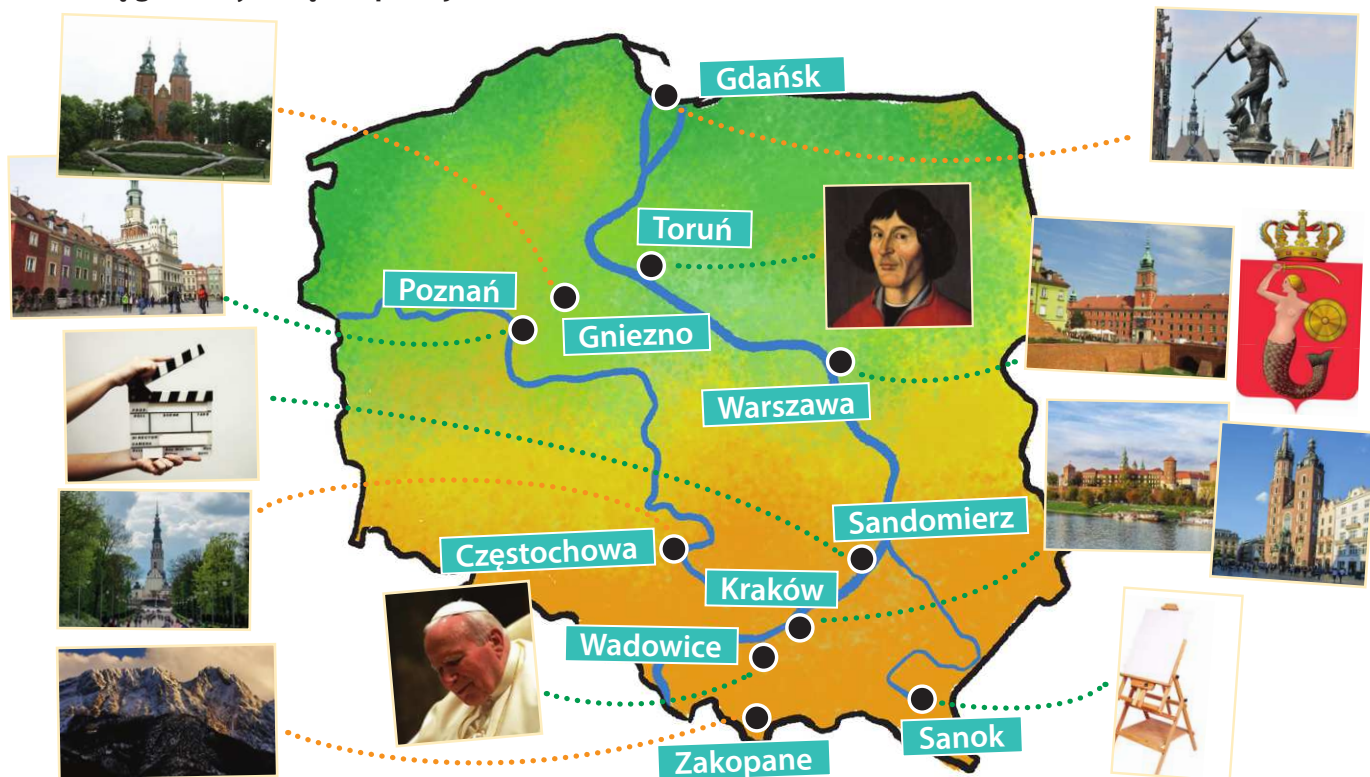

6b Czym jeździmy? Czym pływamy? Czym latamy? Uzupełnij tabelkę wyrazami z ćwiczenia 6a.

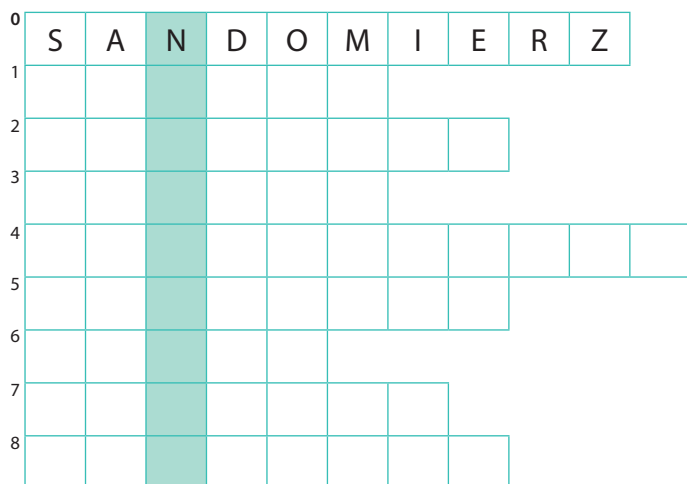
jeździmy		pływamy	latamy
<i>samochodem</i>			
<i>taksówką</i>			
.....			
.....			
.....			
.....			

7a Gdzie leży to miasto? Z kim się kojarzy? Z czym się kojarzy? Uzupełnij zdania odpowiednią formą gramatyczną i napisz, jakie to miasto.

- A. *Gdańsk* To miasto leży nad *Morzem Bałtyckim*... (Morze Bałtyckie)⁰ i kojarzy się z (fontanna)¹, na której znajduje się pomnik Neptuna.
- B. To miasto było pierwszą stolicą Polski. Leży między (Poznań)² i (Toruń)³ i kojarzy się z (zabytkowa katedra)⁴.
- C. To miasto było drugą stolicą Polski. Kojarzy się z (Wawel)⁵ i (kościół Mariacki)⁶.
- D. To miasto kojarzy się z (syrenka)⁷ i (Zamek Królewski)⁸.
- E. To niewielkie miasto leży pod (znana góra)⁹, która nazywa się Giewont.
- F. To zabytkowe miasto kojarzy się z (Mikołaj Kopernik)¹⁰. To właśnie tutaj urodził się wielki astronom.
- G. To miasto kojarzy się z (Jasna Góra)¹¹ i jest (ważny ośrodek)¹² kultu religijnego.
- H. To miasto kojarzy się z (papież)¹³, bo właśnie tutaj urodził się Karol Wojtyła, czyli Jan Paweł II.
- I. To miasto leży nad (Warta)¹⁴ i kojarzy się z (piękny rynek)¹⁵ i (ratusz)¹⁶.
- J. To niewielkie miasto leży nad (San)¹⁷. Tu się urodził Zdzisław Beksiński, który był (znany artysta)¹⁸.
- K. To miasto leży nad (Wisła)¹⁹. Kojarzy się z (popularny serial)²⁰ „Ojciec Mateusz”.

7b Jakie to miasto? Czy poradzisz sobie z tą krzyżówką?

Hasło:

0. miasto nad Wisłą, między Lublinem i Krakowem, kojarzy się z katedrą i popularnym serialem
1. miasto nad Morzem Bałtyckim, ze znaną fontanną
2. miasto nad Wisłą, z Zamkiem Królewskim i syrenką
3. miasto nad Wartą, z pięknym rynkiem i ratuszem
4. miasto nad Wartą, z Jasną Górą i słynną ikoną
5. miasto z rodzinnym domem papieża Jana Pawła II
6. miasto nad Sanem, kojarzy się ze znanym malarzem – Zdzisławem Beksińskim
7. miasto z zabytkową katedrą, było pierwszą stolicą Polski
8. miasto pod Giewontem, jest zimową stolicą Polski

8a Gdzie oni są? Uzupełnij zdania odpowiednim słowem.

ponad nad pod między przed za

0. Oni są **przed** Gdańskiem.
1. Oni są Polską.
2. Oni są morzem.
3. Oni są Giewontem.
4. Oni są Ukrainą i Słowacją.
5. Oni są granicą.

8b Czy wiesz, gdzie leżą te miasta?

Połącz kolumny zgodnie z podanym przykładem.

0	Wrocław
1	Gdańsk
2	Poznań
3	Sandomierz
4	Rzym
5	Gniezno
6	Zakopane
7	Sanok
8	Wadowice

leżą

A	nad Wartą
B	za granicą
C	nad Wisłą
D	nad Odrą
E	pod Giewontem
F	pod Krakowem
G	nad Sanem
H	między Toruniem a Poznaniem
I	nad Bałtykiem

leżą

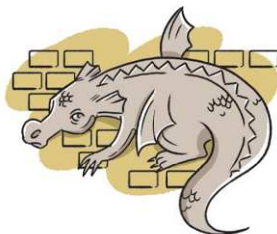
0	1	2	3	4	5	6	7	8
D								

9a Ładna kamienica często wyróżnia się jakimś symbolem. Mówimy więc, że to kamienica *Pod Orłem* albo *Pod Różą*. A jak się nazywają te kamienice? Wykonaj ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

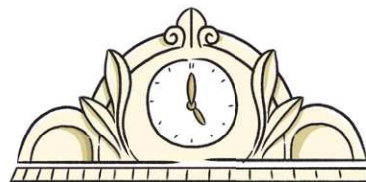
Smok Orzeł Złoty Pies Złota Gwiazda Złota Gęś
Zegar Żaba Lew Pająk Sowa Wiewiórka Statek

Pod **Orłem** ⁰

Pod ¹

Pod ²

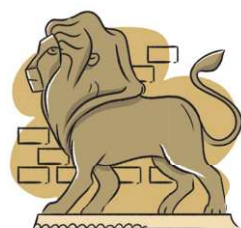
Pod ³

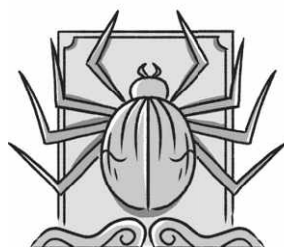
Pod ⁴

Pod ⁵

Pod ⁶

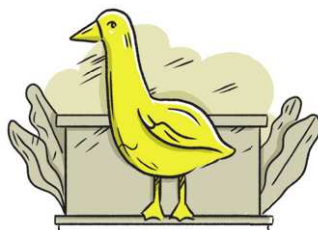
Pod ⁷

Pod ⁸

Pod ⁹

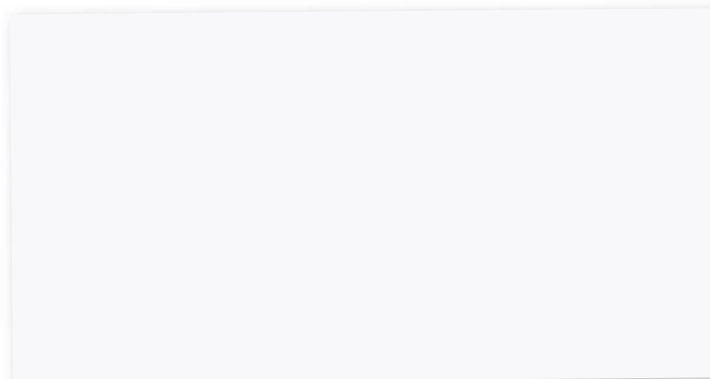

Pod ¹⁰

Pod ¹¹

9b Pod jakim symbolem chciał(a)byś mieszkać? Narysuj go. Jak się nazywa twoja kamienica? (Pamiętaj, żeby napisać jej nazwę wielką literą).

Pod^{.....}

10 Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Przewodnik: Szanowni państwo! Nazywam się Andrzej Woźniacki i jestem *przewodnikiem miejskim* (przewodnik miejski)⁰. Cieszę się, że państwo się interesują (polska kultura)¹ i chcą razem ze mną zwiedzać Kraków. A więc zaczynamy! Teraz jesteśmy pod (Brama Floriańska)², która jest bardzo (znany zabytek)³ Krakowa. Proszę popatrzeć w górę. Tam jest święty Florian który...

Turysta: A skąd wiemy, że to on? To jakaś figura z (podpis)⁴?

Przewodnik: Czytamy nie tylko słowa, ale i obrazy. Proszę popatrzeć. Ten człowiek jest ubrany jak rzymski żołnierz i na pewno jest (ważny oficer)⁵. Stoi nad (wysoki dom)⁶ i ma duże naczynie z (woda)⁷, którą gasi pożar. Tak właśnie jest przedstawiany święty Florian. On jest bardzo (popularna postać)⁸ w Europie, a jego obrazy i figury często możemy spotkać. Ten święty opiekuje się także (Kraków)⁹. Czy wszystko jasne? Jeśli tak, to idziemy dalej.

(po chwili)

Przewodnik: Szanowni państwo! Teraz spacerujemy (ulica Floriańska)¹⁰. Za nami jest kamienica „Pod (Biały Orzeł)¹¹”, a przed nami, pod (numer)¹² 41, jest dom, gdzie mieszkał Jan Matejko, który był naprawdę (genialny artysta)¹³. Teraz jest tu muzeum i każdy, kto interesuje się (polskie malarstwo)¹⁴, powinien je zwiedzić. To co? Wchodzimy do środka?

Turysta: A ile kosztuje bilet? Można płacić (karta)¹⁵ czy tylko (gotówka)¹⁶?

Przewodnik: Dzisiaj muzeum możemy zwiedzać bezpłatnie. Zapraszam!

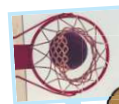
Zaimki osobowe

liczba pojedyncza		liczba mnoga	
ja	mną	my	nami
ty	tobą	wy	wami
on, ono	nim	oni, one	nimi
ona	nią		

11 Uzupełnij dialogi zgodnie z podanym przykładem i dopasuj do nich obrazki.

0 -

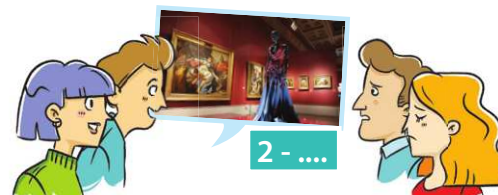
- A. – Chcesz ze **mną** (ja)⁰ iść na spektakl?
– Jasne, że tak. Lubię teatr i bardzo się (on)¹ interesuję.

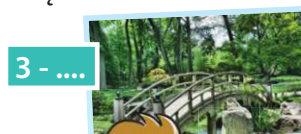
- B. – Jutro idziemy do muzeum. Idziecie z (my)²?
– Niestety, nie możemy z (wy)³ pójść. Musimy pracować.

- C. – Interesujesz się malarstwem?
– Tak, bardzo się (ono)⁴ interesuję. A dlaczego pytasz?
– Może pójdziesz ze (ja)⁵ na wystawę?
– Z miłą chęcią!

- D. – Nie idziesz z (oni)⁶ na mecz?
– Nie, wolę zostać z (ty)⁷.

- E. – Pójdziesz ze (ja)⁸ na spacer?
– Z przyjemnością! Pogoda jest taka piękna.

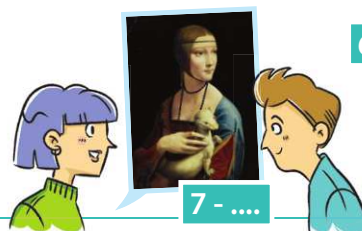
- F. – Interesuję się koszykówką, a ty?
– Ja się (ona)⁹ nie interesuję. Wolę łyżwiarstwo figurowe.

- G. – Przepraszam, ale nie mogę iść z (ty)¹⁰ na koncert.
Jestem chora.
– Jaka szkoda!

- H. – Idziesz z (my)¹¹ na miasto?
– Innym razem. Moja siostra jest chora i muszę się (ona)¹² opiekować.

6 -

7 -

Narzędnik liczby mnogiej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Czy poradzisz sobie z tymi pytaniami?

0. Polska nie sąsiaduje z

- a) Czechami.
- b) Niemcami.
- c) Włochami.

1. Lech, Czech i Rus byli legendarnymi

- a) braćmi.
- b) dziećmi.
- c) przyjaciółmi.

2. Kazimierz Wielki i Władysław Jagiełło byli

- a) królami.
- b) artystami.
- c) historykami.

3. Wisława Szymborska i Agnieszka Osiecka były

- a) malarkami.
- b) poetkami.
- c) pianistkami.

4. Ewa Demarczyk i Anna Jantar były

- a) pisarkami.
- b) piosenkarkami.
- c) dziennikarkami.

5. Przed świętami wysyłamy kartki z

- a) życzeniami.
- b) gratulacjami.
- c) pozdrowieniami.

6. Gdy odpoczywamy nad morzem, wysyłamy kartki z

- a) prośbami.
- b) pytaniami.
- c) pozdrowieniami.

7. Zakopane leży pod

- a) Alpami.
- b) Tatrami.
- c) Sudetami.

8. Pierogi ruskie są z serem i

- a) oliwkami.
- b) pieczarkami.
- c) ziemniakami.

9. Gdy jest Wigilia, jemy barszcz z

- a) uszkami.
- b) kluskami.
- c) chipsami.

10. Szarlotka to ciasto z

- a) malinami.
- b) jabłkami.
- c) gruszkami.

2 Czym oni się interesują? Czym oni się zajmują? Odpowiedz na pytania.

0. Oni się interesują

- a) językami obcymi.
- b) starymi książkami.
- c) dalekimi podróżami.

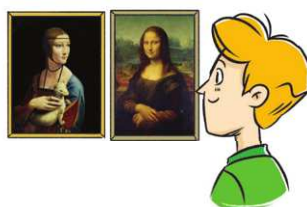
1. Ona się interesuje

- a) filmami.
- b) wierszami.
- c) koncertami.

2. On się interesuje

- a) obrazami.
- b) zdjęciami.
- c) rysunkami.

3. Ona się interesuje

- polskimi
- a) zamkami.
- b) pomnikami.
- c) zabytkami.

4. Oni się interesują

- a) kartami.
- b) szachami.
- c) nowymi grami.

5. Ona się interesuje

- a) balonami.
- b) podróżami.
- c) samolotami.

6. On się interesuje

- zabytkowymi
- a) rowerami.
- b) motocyklami.
- c) hulajnogami.

7. Oni się interesują

- a) końmi.
- b) psami.
- c) kotami.

8. Oni się interesują

- a) królami.
- b) znaczkami.
- c) pieniędzmi.

9. On się interesuje

- starymi
- a) znaczkami.
- b) zdjęciami.
- c) zegarkami.

10. Oni się interesują

- a) grami.
- b) zabawkami.
- c) maskotkami.

11. Oni się zajmują

- a) pieniędzmi.
- b) nartami.
- c) zakupami.

12. Ona się zajmuje

- a) tulipanami.
- b) różami.
- c) makami.

3 Uzupełnij tabelkę zgodnie z podanym przykładem.

Narzędnik liczby mnogiej

Rzeczownik (z kim? z czym?)

rodzaj męski, żeński i nijaki	
-ami	-mi (wyjątki do zapamiętania)*
aktor – oni są aktorami	ludźmi, braćmi, gośćmi, dziećmi, przyjaciółmi, księżmi, końmi, kośćmi, dłońmi, nićmi, pieniędzmi
pisarz – oni są	
poetka – one są	
pisarka – one są	

e ruchome!
 Ukraińiec – Ukraińcami
 Niemiec – Niemcami
 taniec – tańcami

Przymiotnik (jakimi?)

rodzaj męski, żeński i nijaki
-ymi -imi (po -k, -g)
Oni interesują się starymi znaczkami. Oni interesują się polskimi zabytkami.

4a Które słowa są wyjątkami? Znajdź ich dziesięć (poziomo → i pionowo ↓).

D	Z	I	E	Ć	M	I	K	L	I	K	I
Ł	G	O	Ś	Ć	M	I	S	A	T	O	M
O	Z	K	O	Ś	Ć	M	I	T	Z	Ń	N
Ń	Ć	P	I	E	N	I	Ę	D	Z	M	I
M	L	U	D	Ż	M	I	Ż	R	S	I	Ć
I	I	O	B	R	A	Ć	M	I	Z	R	M
P	R	Z	Y	J	A	C	I	Ó	Ł	M	I

4b Uzupełnij zdania wyjątkami.

- Dziś ludzie podróżują samochodami, a dawniej podróżowali **końmi**.
- One są siostrami, a oni są
- Oni są bankierami i zajmują się wielkimi
- Oni są paleontologami i zajmują się starymi
- My jesteśmy gospodarzami, a oni są naszymi
- Lubię obrazy z jesiennymi drzewami i kolorowymi
- Długość możemy mierzyć stopami i
- Czy są konflikty między rodzicami a ?
- Jaka jest różnica między kolegami a ?

*Są także słowa, które mają formy wariantywne: gałęzie – gałęziami / gałęźmi, gwoździe – gwoździami / gwoźdźmi, sanie – saniami / sańmi, skronie – skroniami / skrońmi.

5a Uzupełnij tekst wyrazami z ramki zgodnie z podanym przykładem.

narty zabytki figurki koziołki piosenki pierniki
ludzie kopalnie plaże

Z czym kojarzą się polskie miasta? Oczywiście, ze sławnymi ...*ludźmi*...⁰ i znanymi ¹, które możemy zwiedzać albo oglądać w Internecie. A jakie są jeszcze inne skojarzenia?

Toruń kojarzy się nie tylko z Mikołajem Kopernikiem, ale i pysznymi ², które możemy kupić także za granicą. Gdańsk to miasto z zabytkowym centrum i pięknymi ³, gdzie możemy spacerować i się opalać. Poznań ma oryginalny ratusz z dużym zegarem oraz mechanicznymi ⁴, które w samo południe uderzają się rogami. Wrocław to miasto z krasnalami, czyli małymi ⁵, które często możemy tam spotkać. Opole kojarzy się z amfiteatrem i polskimi ⁶, bo odbywają się tam festiwale muzyczne. Katowice to miasto przemysłowe, które kojarzy się z węglem i ⁷. A jeśli interesujemy się górami i ⁸, to musimy odwiedzić Zakopane, które jest zimową stolicą Polski.

5b Na podstawie powyższych informacji napisz, jakie to miasta.

0. *Wrocław*

1.

2.

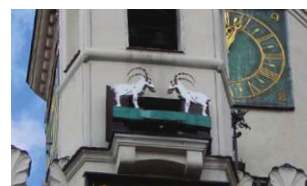
3.

4.

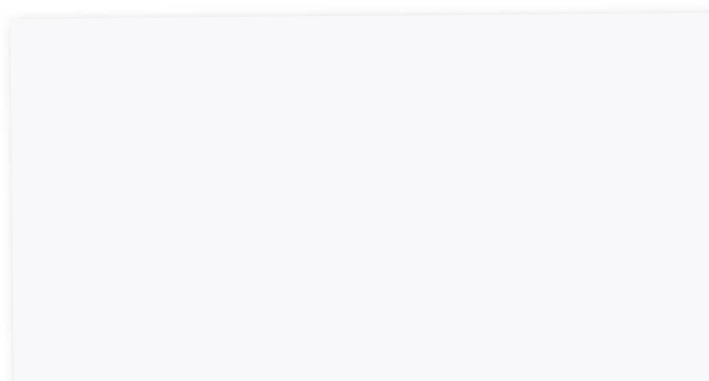

5.

6.

5c A z jakimi znanymi osobami, zabytkami i rzeczami kojarzy się twoje miasto? Co jest jego wizytówką? Narysuj ją.

.....*Moje miasto*.....

6a Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Dziś rozmawiamy z *różnymi osobami* (różne osoby)⁰, które spędzają weekend w Krakowie. Z kim podróżują? Czym się interesują? Co lubią robić?

Anna:

Jestem tu razem z moimi (młodsze siostry)¹. Od rana zwiedzamy miasto, a teraz idziemy na pyszne pierogi z serem i (ziemniaki)².

Agata:

Zwiedzam Kraków razem z (małe dzieci)³. One bardzo lubią spacerować i poznawać nowe miejsca. A teraz idziemy do sklepu z (zabawki)⁴.

Paweł:

Jestem tu razem z moimi (bracia)⁵. Dzisiaj w Krakowie jest mecz między Polską a (Włochy)⁶ i chcemy go obejrzeć!

Tomek:

Podróżuję razem z (rodzice)⁷. Teraz idziemy do muzeum Jana Matejki, bo mama i tata są (nauczyciele)⁸ i bardzo się interesują (obrazy)⁹ tego artysty.

Olga:

Zwiedzam miasto razem z moimi (koleżanki)¹⁰. Dużo spacerujemy, rozmawiamy i często chodzimy na lody ze (słodkie dodatki)¹¹.

Beata:

Jestem tu razem z moimi (goście)¹² z Ukrainy i Białorusi. Oni bardzo interesują się (polskie zabytki)¹³. Właśnie idziemy na Wawel.

Michał:

Z kim podróżuję? Z (przyjaciele)¹⁴! Teraz spacerujemy (piękne ulice)¹⁵, robimy sobie zdjęcia telefonem i cieszymy się życiem.

6b Jak mają na imię te osoby?

0. **Anna**

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Miejscownik liczby pojedynczej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Czy wiesz, gdzie leżą te miasta? Znajdź je na mapie i połącz kolumny na podstawie mapki.

0	Łódź
1	Poznań
2	Szczecin
3	Wieliczka
4	Białystok
5	Gdańsk
6	Rzeszów
7	Lublin
8	Karpacz

A	na północy
B	na południu
C	w centrum
D	na zachodzie
E	na wschodzie
F	na północnym zachodzie
G	na północnym wschodzie
H	na południowym zachodzie
I	na południowym wschodzie

0	1	2	3	4	5	6	7	8
C								

2 Czy wiesz, gdzie to jest? Odpowiedz na pytania i dopasuj teksty do obrazków.

0. Kolumna Zygmunta jest w

- a) Lublinie.
- b) Krakowie.
- c) Warszawie.

A – ..?

B –

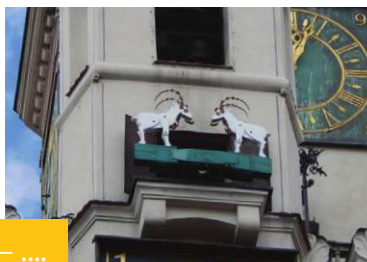

1. Pomnik Mickiewicza jest na rynku w

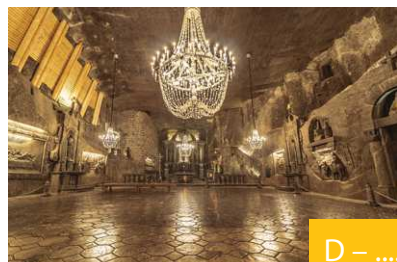
- a) Krakowie.
- b) Rzeszowie.
- c) Warszawie.

2. Fontanna Neptuna jest w

- a) Gdańsku.
- b) Zamościu.
- c) Białymstoku.

C –

D –

3. Dom Mikołaja Kopernika jest w

- a) Opolu.
- b) Toruniu.
- c) Poznaniu.

4. Ratusz z koziołkami jest w

- a) Gdańsku.
- b) Zamościu.
- c) Poznaniu.

E –

F –

5. Słynna kopalnia soli jest w

- a) Łodzi.
- b) Wieliczce.
- c) Zielonej Górze.

3 Czy wiesz, gdzie oni są? Odpowiedz na pytania na podstawie obrazków.

0. Oni są na

- a) placu.
- b) dworcu.
- c) lotnisku.

3. Oni są w

- a) kuchni.
- b) kawiarni.
- c) restauracji.

1. Oni są w

- a) pokoju.
- b) pociągu.
- c) tramwaju.

4. Oni są na

- a) spacerze.
- b) imprezie.
- c) wystawie.

2. Oni są w

- a) hotelu.
- b) szpitalu.
- c) akademiku.

5. Oni są na

- a) ulicy.
- b) plaży.
- c) pustyni.

4a Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

Miejscownik liczby pojedynczej
Rzeczownik (o kim? o czym?)

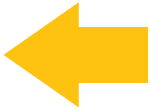
rodzaj męski i nijaki			
-e			
po spółgłoskach twardych* (z wyjątkiem -k, -g, -ch)			
film – na <i>filmie</i>	wschód – na <i>wschodzie</i>	miasto – w <i>mieście</i>	(a : e)
urlop – na	zachód – na	las – w	
egzamin – na	ogród – w	obiad – po	
koncert – na	stół – na	sąsiad – o	
spacer – na	dół – na	świat – na	
Wyjątki: pan – panu, syn – synu, dom – domu	Uwaga! kościół – w kościele	lato – o	
-u			
po -k, -g, -ch		po spółgłoskach miękkich, stwardniałych i po -l	
park – w <i>parku</i>	śniadanie – po <i>śniadaniu</i>	dworzec – na <i>dworcu</i>	(e ruchome)
akademik – w	tramwaj – w	marzec – w	
lotnisko – na	hotel – w	ojciec – o	
pociąg – w	garaż – w	palec – na	
dach – na	mecz – na	koniec – na	

* Spółgłoskę twardą zamieniamy w miękką lub stwardniałą: klub – klubie, autograf – autografie, dyplom – dyplomie, stadion – stadionie, sklep – sklepie, autobus – autobusie, drzewo – drzewie, polonez – polonezie, gabinet – gabiniecie, miód – miodzie, rosół – rosole, kolor – kolorze.

rodzaj żeński (i słowa rodzaju męskiego zakończone na -a)		
-e po spółgłoskach twardych**	-y po spółgłoskach stwardniałych	-i po spółgłoskach miękkich i po -l
Warszawa w <i>Warszawie</i>	młodzież – o <i>młodzieży</i>	łódź – w <i>łodzi</i>
ambasada – w	plaża – na	babcia – o
Polska – w	cisza – w	księgarnia – w
książka – w	praca – w	sala – w
flaga – na	granica – na	lekcja – na
księga – w	władza – o	historia – o

4b Uzupełnij rysunki zgodnie z podanymi przykładami.

góra – na

lewa strona –
po *lewej stronie*
w
środek –
po
prawa strona –
po

dół – na

głębina – w

tło – w

na
drugi plan –
na

pierwszy plan –
na *pierwszym planie*

** Tu też spółgłoskę twardą zamieniamy w miękką lub stwardniałą: torba – torbie, szafa – szafie, brama – bramie, ocena – ocenie, grupa – grupie, klasa – klasie, kawa – kawie, wiza – wizie, karta – karcie, woda – wodzie, szkota – szkole, opera – operze, Polska – Polsce, flaga – fładze, mucha – musze.

Miejscownik liczby pojedynczej
Przymiotnik (jakim? jakiej?)

rodzaj męski i nijaki (jakim?) -ym, -im (po -k, -g)	rodzaj żeński (jaką?) -ej
Podróżuję po całym świecie. Mieszkam w niedrogim hotelu.	Jestem w świetnej formie. Mieszkam w eleganckiej willi.

Miejscownika używamy:

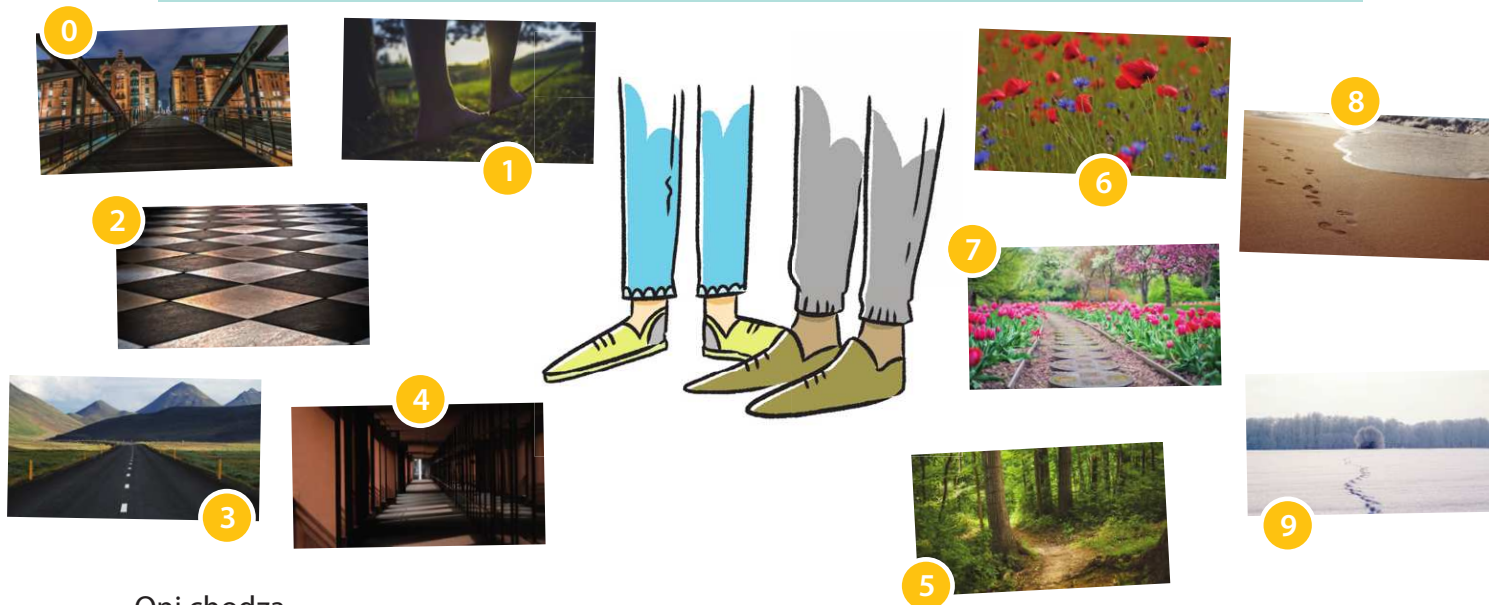
- a) po przyimkach: o, w, na, po, przy
- b) po czasownikach: myśleć (o czymś), mówić (o czymś), opowiadać (o czymś), rozmawiać (o czymś), dyskutować (o czymś), czytać (o czymś), wiedzieć (o czymś), pamiętać (o czymś), zapomnieć (o czymś), przypomnieć (o czymś), marzyć (o czymś), podróżować (po czymś), grać (na czymś), koncentrować się (na czymś), polegać (na kimś), zakochać się (w kimś)

5 Odpowiedz na pytania i porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami innych osób.

0. Gdzie robisz zakupy? *W sklepie, hipermarkecie, kiosku, aptece, księgarni*
1. Gdzie mieszkasz?
2. O czym lubisz rozmawiać?
3. O czym marzysz?
4. Na czym umiesz grać?
5. Na czym się znasz?
6. Na kim możesz polegać?

6 Po czym oni chodzą? Wykonaj ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

las lina most ogród śnieg korytarz droga łąka podłoga plaża

Oni chodzą...

0. po ... <i>moście</i>	4. po	7. po
1. po	5. po	8. po
2. po	6. po	9. po
3. po		

7a Dokąd oni jadą i idą? Gdzie oni są? Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

<i>Lecę, jadę, idę...</i> 	<i>Jestem, mieszkam, pracuję, odpoczywam...</i>
<i>(państwo, miasto)</i> 	
Jadę do + dopełniacz – Lublina, Poznania, Gdańska – Warszawy, Łodzi, Wieliczki – Opola	Jestem w + miejscownik – <i>Lublinie</i> , ... – –
<i>(budynek, park, las, ogród)</i> 	
Idę do + dopełniacz – teatru, ratusza, akademika – szkoły, kuchni, apteki – biura, kina, przedszkola – parku, lasu, ogrodu	Jestem w + miejscownik – <i>teatrze</i> , ... – – –
<i>(otwarty teren)</i> 	
Idę na + biernik – stadion, plac, parking – górę, plażę, drogę – piętro, miejsce, lotnisko – uniwersytet, dworzec, pocztę*	Jestem na + miejscownik – <i>stadionie</i> , ... – – –
<i>(akcja)</i> 	
Idę na + biernik – spacer, mecz, piknik – kawę, kolację, szarlotkę – śniadanie, ciastko, ognisko	Jestem na + miejscownik – <i>spacerze</i> , ... – –

7b Wykonaj ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

	
0. Jadę do Krakowa na mecz. 1. Jadę do Opola na festiwal. 2. Jadę do Poznania na koncert. 3. Idę do szkoły na lekcję. 4. Idę do kościoła na mszę. 5. Idę do parku na spacer. 6. Idę do kina na film. 7. Idę do teatru na spektakl. 8. Idę do opery na balet. 9. Idę na rynek na kawę. 10. Idę na stadion na mecz.	0. Jestem w Krakowie na meczu 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

* Uniwersytet to nie tylko budynek, ale i plac, na którym są różne wydziały. Dworzec to nie tylko budynek, ale i plac, na którym są pociągi. Poczta też nie była samym budynkiem (dawniej obok niego stały konie) i to również był otwarty teren.

- 8 Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem, a następnie ponumeruj zdjęcia zgodnie z kolejnością opisywanych faktów.

Nowa wiadomość

Od: | Maksym@pozdrawieniazpolski.pl

Do: | Olga@pozdrawieniazpolski.pl

Temat: Niedziela w Warszawie

Cześć!

W**ostatnim mailu**..... (ostatni mail)⁰ pytałaś mnie, co robiłem na
..... (niedzielną wycieczka)¹ w Warszawie, więc o wszystkim Ci teraz opowiem.

Na (początek)², gdy tylko wyszedłem z dworca, zobaczyłem Pałac Kultury i Nauki. Postanowiłem wejść do środka. Na
(trzydzieste piętro)³ znajdował się taras widokowy, skąd mogłem podziwiać panoramę miasta i poczuć się prawie jak w (Nowy Jork)⁴. 😊

Potem poszedłem do Muzeum Narodowego i dużo czasu spędziłem w (galeria)⁵ malarstwa. Trochę się znam na
(polska sztuka)⁶, więc byłem szczęśliwy, że mogłem na własne oczy zobaczyć obrazy, które dotąd oglądałem w (Internet)⁷.

Po (południe)⁸ poszedłem do restauracji, a po
(obiad)⁹ zwiedzałem Łazienki Królewskie. To naprawdę piękny park! Miałem szczęście, bo przy (pomnik)¹⁰ Fryderyka Chopina był koncert fortepianowy. Mogłem więc odpoczywać przy (muzyka klasyczna)¹¹, którą bardzo lubię.

Wieczorem poszedłem na Stare Miasto, które bardzo ładnie wyglądało po
(zmrzch)¹², ale nie miałem już czasu na długi spacer, bo musiałem wracać na pociąg.

W załączniku przysyłam zdjęcia ze swojej wycieczki. A Ty jak spędziłaś weekend? Co zwiedzałaś?

Serdecznie Cię pozdrawiam
Maksym

Załączniki:

A –

B –

C –

D –

E –

F –

Muzeum Narodowe w Warszawie, fot. Wikipedia, Praca własna

- 9 Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem, a następnie ponumeruj zdjęcia zgodnie z kolejnością opisywanych faktów.

Nova wiadomość

Od: | Olga@pozdrawieniazpolski.pl

Do: | Maksym@pozdrawieniazpolski.pl

Temat: Weekend w Gdańsku

Cześć!

Ostatni weekend spędziłam w**Gdańsku**..... (Gdańsk)⁰. Spotkałam się tam z moją koleżanką, którą poznałam w (zeszły rok)¹ na (szkoła letnia)². Umówiliśmy się przy (fontanna)³ Neptuna i poszliśmy zwiedzać miasto.

Najpierw byliśmy w (pobliski ratusz)⁴, gdzie znajduje się muzeum. Dowiedzieliśmy się naprawdę dużo o (długa historia)⁵ Gdańska i byliśmy też na (wieża)⁶, skąd widać piękną panoramę miasta.

Potem spacerowaliśmy po (Droga Królewska)⁷ i oglądaliśmy zabytkowe kamienice. A gdy byliśmy już zmęczone, usiadliśmy w (przytulna kawiarnia)⁸ i zamówiliśmy pyszne gofry.

Po południu byliśmy w (Bazylika Mariacka)⁹, która jest zwana gotycką koroną Gdańska (bo jest piękna i trochę przypomina koronę). A wieczorem pojechaliśmy nad morze, żeby jeszcze pochodzić po (piaszczysta plaża)¹⁰. Potem byliśmy na (późna kolacja)¹¹ i długo rozmawialiśmy o (życie)¹². ☺

W załączniku przysyłam Ci zdjęcia z tego wspaniałego dnia.

Serdecznie Cię pozdrawiam!

Olga

Załączniki:

A –

B –

C –

D –

E – .0.

F –

10a Często życzymy sobie spełnienia marzeń, ale o czym marzymy? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Jacek:

O czym marzę? Przede wszystkim o *urlopie* (urlop)⁰. Lubię chodzić po (las)¹ albo pływać łódką po (jezioro)² i nie myśleć o niczym. A teraz muszę pracować w (biuro)³ i odpisywać na maile.

Rafał:

Od dzieciństwa uczę się grać na (pianino)⁴ i chodzę do szkoły muzycznej. W (przyszłość)⁵ chciałbym być wielkim pianistą i wystąpić na (konkurs chopinowski)⁶.

Beata:

Jestem pływaczką, więc marzę o (złoty medal)⁷ lub przynajmniej o (miejsce)⁸ na podium.

Róża:

Marzę o (ciekawa praca)⁹ – żeby nie siedzieć cały czas przy (biurko)¹⁰ i przy (komputer)¹¹. Chcę być aktywna i podróżować po (cały świat)¹².

Andrzej:

Od niedawna mam prawo jazdy, więc marzę o (własny samochód)¹³. Nie musiałbym teraz stać w (deszcz)¹⁴ na (przystanek)¹⁵ i czekać na autobus.

Monika:

Marzę o (duży dom)¹⁶ z ogrodem. Najlepiej na (północ)¹⁷ Polski, bo uwielbiam morze i spacerować po (plaża)¹⁸.

Michał:

Bardzo lubię jeździć na nartach, więc marzę o (prawdziwa zima)¹⁹ i (śnieg)²⁰. Najlepiej przez cały rok!

10b Kto to jest? Jak mają na imię te osoby?

0. *Rafał*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

11 O kim są te filmy? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem, a następnie dopasuj teksty do tytułów i plakatów.

0. To film o **Karolu Wojtyła** (Karol Wojtyła)⁰, czyli o (papież)¹, który przyjął imię Jan Paweł II i stał się najbardziej znanym Polakiem na (świat)². To także film o (historia)³ Polski w XX wieku i kronika najważniejszych wydarzeń.
1. Ten film opowiada o (znana noblistka)⁴ – początkach jej kariery w (Paryż)⁵, wielkich odkryciach naukowych, a także o (miłość)⁶.
2. To film o (Władysław Szpilman)⁷, który był polskim muzykiem żydowskiego pochodzenia. W czasie wojny mieszkał w (warszawskie getto)⁸, potem ukrywał się w (okupowana stolica)⁹ i był świadkiem tragicznych wydarzeń.
3. Ten film opowiada o (Zbigniew Religa)¹⁰. Był on chirurgiem, który – razem ze swoim zespołem – jako pierwszy w Polsce dokonał udanego przeszczepu serca. O (ta operacja)¹¹ było naprawdę głośno!
4. To film sensacyjny o Ryszardzie Kuklińskim – (polski oficer)¹², który w czasie zimnej wojny współpracował z Amerykanami. Film przypomina o zasługach znanego agenta i trzyma w (napięcie)¹³ do ostatniej minuty.
5. Ten film opowiada o (wyjątkowy malarz)¹⁴. Nie umiał czytać ani pisać i malował swoje obrazy na (zwykły papier)¹⁵. Dziś jego dzieła są w muzeach i domach aukcyjnych.

A – 0

B –

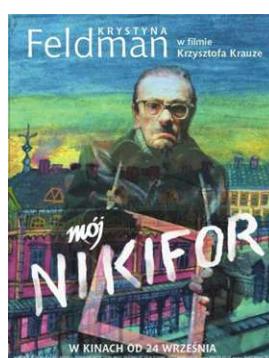
C –

D –

E –

F –

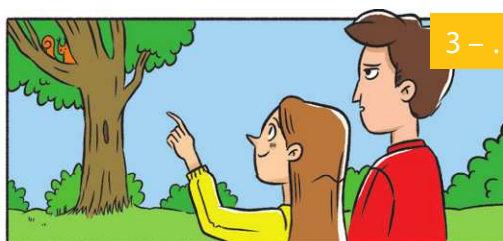

Zaimki osobowe

liczba pojedyncza		liczba mnoga	
ja	mnie	my	nas
ty	tobie	wy	was
on, ono	nim	oni, one	nich
ona	niej		

12 Uzupełnij dialogi zgodnie z podanym przykładem i dopasuj do nich obrazki.

- A. – Znasz ten film?
– Dużo o *nim* (on)⁰ słyszałam.
- B. – Czy zabrałeś ładowarkę do telefonu?
– Oj, chyba o (ona)¹ zapomniałem.
– Na (ty)² w ogóle nie można polegać!
- C. – Co myślisz o Marku? Jest bardzo miły i przystojny, prawda?
– Czy ja wiem? Chłopak jak chłopak. Chyba się w (on)³ zakochałaś...
– O czym ty mówisz?
– Powiedz prawdę! Wiesz, że na (ja)⁴ możesz polegać.
- D. – Jak miło, że już jesteście! Właśnie o (wy)⁵ mówiliśmy!
– A co o (my)⁶ mówiliście?
– Same dobre rzeczy!
– To chętnie o (one)⁷ posłuchamy!
- E. – Mówię ci, że źle jedziesz! Tam był kościół i przy (on)⁸ trzeba było skręcić!
– Na pewno jesteśmy na dobrej drodze.
– Tak? To dlaczego jest na (ona)⁹ tak ciemno i pusto?
– Widzisz to drzewo? Tam wysoko na (ono)¹⁰ jest wiewiórka!
– Drzewo widzę, ale nic poza tym.

Miejscownik liczby mnogiej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Zaznacz właściwą odpowiedź.

0. Duże jeziora są na

- a) Śląsku.
- b) Podhalu.
- c) **Mazurach**.

1. Giewont leży w

- a) Tatrach.
- b) Sudetach.
- c) Bieszczadach.

2. Uniwersytet Śląski znajduje się w

- a) Krakowie.
- b) Suwałkach.
- c) Katowicach.

3. Jan Paweł II urodził się w

- a) Rzymie.
- b) Wadowicach.
- c) Katowicach.

4. Cieszyn to miasto, które leży w Polsce i

- a) Rosji.
- b) Austrii.
- c) Czechach.

5. Uznam to wyspa, która leży w Polsce i

- a) Francji.
- b) Finlandii.
- c) Niemczech.

6. Hymn Polski „Mazurek Dąbrowskiego” powstał

- a) w Czechach.
- b) we Włoszech.
- c) na Węgrzech.

7. Najwięcej Polaków za granicą mieszka

- a) w Chinach.
- b) w Kanadzie.
- c) w Stanach Zjednoczonych.

8. Zimą jesteśmy na

- a) feriach.
- b) żniwach.
- c) wakacjach.

9. W lipcu i sierpniu jesteśmy na

- a) feriach.
- b) studiach.
- c) wakacjach.

10. Gdy ktoś ma urodziny, nie możemy zapomnieć o

- a) życzeniach.
- b) gratulacjach.
- c) pozdrowieniach.

2 Gdzie oni są? Co oni robią? Odpowiedz na pytania.

0. Oni są na
a) studiach.
b) lekcjach.
c) warsztatach.

1. Oni są na
a) zajęciach.
b) zawodach.
c) wyścigach.

2. Oni są na
a) tańcach.
b) imieninach.
c) urodzinach.

3. Oni są na
a) lodach.
b) kręglach.
c) gokartach.

4. Oni jeżdżą na
a) nartach.
b) łyżwach.
c) sankach.

5. Oni jeżdżą na
a) nartach.
b) łyżwach.
c) rolkach.

6. Ona gra na
a) bębnach.
b) klawiszach.
c) skrzypcach.

7. Oni stoją przy
a) meblach.
b) schodach.
c) drzwiach.

8. Ona siedzi w
a) okularach.
b) kolczykach.
c) słuchawkach.

9. On chodzi w
a) sandałach.
b) trampkach.
c) tenisówkach.

10. On marzy o
a) dobrych ocenach.
b) dalekich podróżach.
c) wielkich pieniądzech.

3 Uzupełnij tabelkę zgodnie z podanymi przykładami.

Miejscownik liczby mnogiej

Rzeczownik (o kim? o czym?)

rodzaj męski, żeński i nijaki	
	-ach
góry – chodzę po <i>górach</i>	 Uwaga na wyjątki! <i>Niemcy – w Niemczech</i> <i>Włochy – we Włoszech</i> <i>Węgry – na Węgrzech</i>
narty – jeżdżę na	
podróże – marzę o	
drzwi – stoję przy	
okulary – chodzę w	

Miejscownik liczby mnogiej

Przymiotnik (o jakich?)

rodzaj męski, żeński i nijaki
-ych, -ich (po -k, -g)
<i>Myślę o następnych wakacjach.</i> <i>Marzę o dalekich podróżach.</i>

4 O czym są te czasopisma? Wykonaj ćwiczenie zgodnie z podanym przykładem.

sprawy naukowe rynki finansowe mecze podróże
 spektakle samochody wnętrza zwierzęta

FORUM
 UNIWERSYTECKIE

0. o ..*sprawach naukowych*.....

PRZEGLĄD
 SPORTU

1. o

CZTERY ♦ ŚCIANY

2. o

Świat *i Ty*

3. o

*pojazdowe***love**

4. o

Jeżozwierz
 Magazyn Przyrodniczy

5. o

magazyn
TEATRALNY

6. o

Kredyt
 i Zarobki

7. o

5 O czym musimy pamiętać w szkole? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

zawody ~~prawa~~ korytarze przerwy obowiązki lekcje

Wszyscy uczniowie powinni pamiętać o swoich ...**prawach**...⁰, czyli o tym, co mogą robić, i o swoich ¹, czyli o tym, co muszą robić. Na ² trzeba pracować i być aktywnym, a na ³ można odpoczywać, rozmawiać i spacerować po szkolnych ⁴. Uczniowie mogą też brać udział w różnych ⁵ sportowych oraz konkursach.

6 O czym trzeba mówić na rozmowie kwalifikacyjnej? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

wady ~~rozmowy kwalifikacyjne~~ zalety pieniądze kłopoty plany zawodowe

Na ...**rozmowach kwalifikacyjnych**...⁰ często słyszymy podobne pytania. Musimy opowiadać o swoim doświadczeniu oraz ¹ – mówić, kim chcemy zostać i jakie mamy ambicje. Oczywiście, koncentrujemy się na swoich ², czyli pozytywnych cechach charakteru. Musimy się jednak przygotować także na to, by opowiadać i o ³, czyli naszych słabych stronach. Warto pokazać, że je znamy i nad nimi pracujemy. Nie wypada pytać o zarobki i od razu rozmawiać o ⁴ – one nie są najważniejsze. Nie można też opowiadać o swoich ⁵ ze znalezieniem pracy, bo naszego rozmówcy to nie interesuje.

7 O czym warto pamiętać na wakacjach? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

lekarstwa kremy okulary przeciwsłoneczne
karty płatnicze ~~dokumenty~~ dobre buty

O czym trzeba pamiętać, kiedy jedziemy na wakacje? Oczywiście o ...**dokumentach**...⁰ – musimy mieć ze sobą legitymację albo dowód osobisty czy paszport. Nie możemy też zapomnieć o ¹ i warto mieć ze sobą choć trochę gotówki, bo nie wszędzie znajdziemy terminal. Trzeba też pomyśleć o ² na ból głowy oraz na problemy żołądkowe. Apteka nie zawsze jest blisko! Oczywiście, nie wolno zapomnieć o ³ do opalania (najlepiej z wysokim filtrem) oraz o ⁴, bo musimy chronić oczy. A jeśli jedziemy w góry, pamiętajmy o ⁵ – nie możemy chodzić po szczytach w sandałach albo szpilkach!

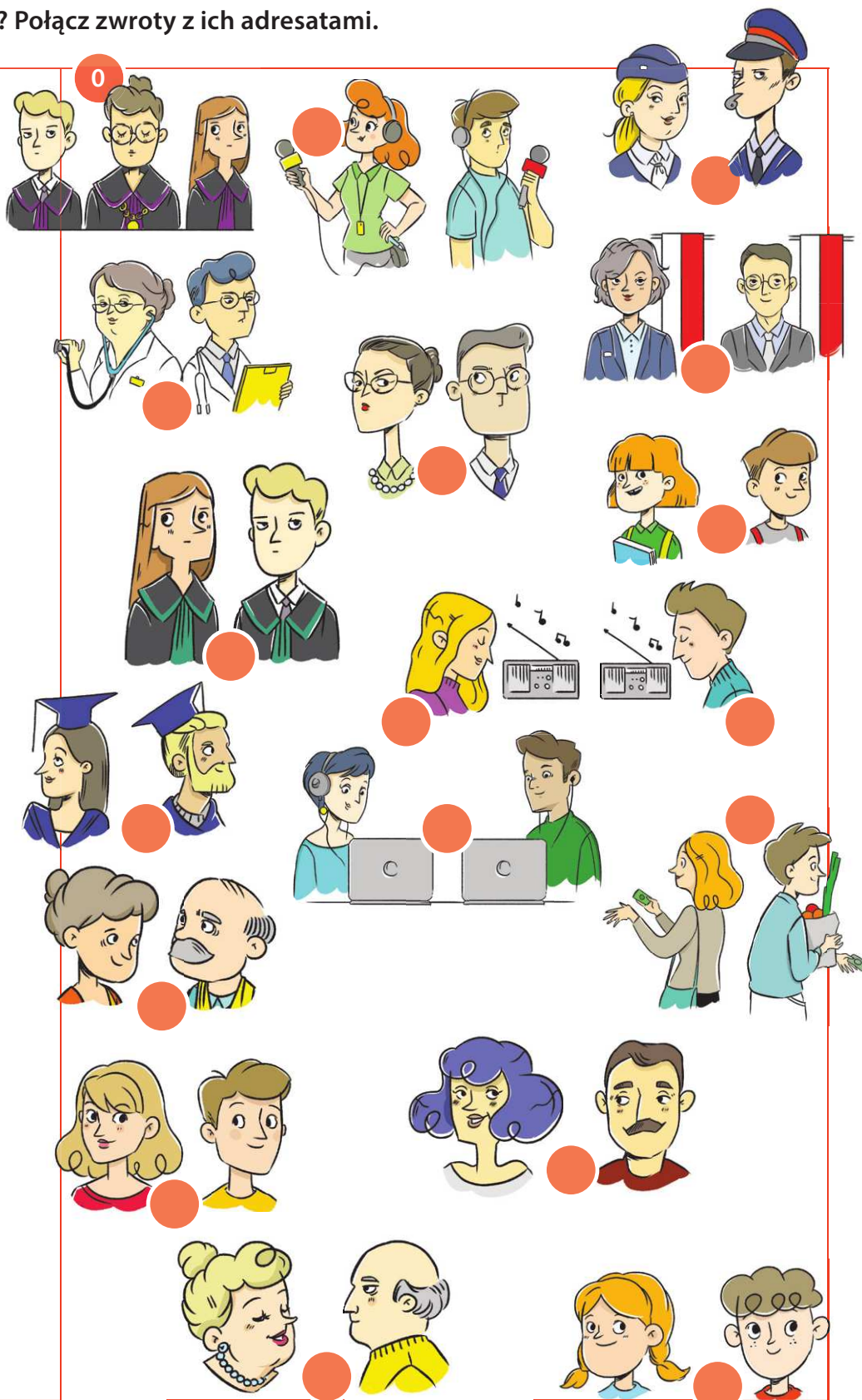
Wołacz liczby pojedynczej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Do kogo tak mówimy? Połącz zwroty z ich adresatami.

0. Wysoki sędzie!

1. Pani doktor!
Panie doktorze!
2. Pani dyrektor!
Panie dyrektorze!
3. Pani redaktor!
Panie redaktorze!
4. Pani konduktor!
Panie konduktorze!
5. Pani mecenas!
Panie mecenasie!
6. Pani prezydent!
Panie prezydencie!
7. Droga uczennico!
Drogi uczniu!
8. Droga słuchaczko!
Drogi słuchaczu!
9. Szanowna klientko!
Szanowny kliencie!
10. Droga internautko!
Drogi internauto!
11. Szanowna studentko!
Szanowny studentcie!
12. Kochana babciu!
Kochany dziadku!
13. Kochana mamó!
Kochany tato!
14. Kochana ciociu!
Kochany wujku!
15. Kochana córciu!
Kochany synku!
16. Kochana wnuczko!
Kochany wnuczku!

2 Do kogo to mówimy? Połącz kolumny zgodnie z podanym przykładem.

0	Wysoki Sądzie!	A	Bardzo przepraszam za spóźnienie. Budzik nie zadzwonił.
1	Panie mecenasie!	B	Wszystkiego najlepszego z okazji sześćdziesiątych urodzin!
2	Panie doktorze!	C	Nie mam teraz czasu na wywiad.
3	Panie konduktorze!	D	Jestem niewinny!
4	Drogi uczniu!	E	Czy mogę u pana kupić bilet?
5	Pani redaktor!	F	Serdecznie dziękuję za pomoc prawną.
6	Pani dyrektor!	G	Nie biegaj po szkolnym korytarzu!
7	Drogi słuchaczu!	H	Od wczoraj mam wysoką temperaturę, katar i kaszel.
8	Kochana babciu!	I	Jesteś zwycięzcą naszego konkursu radiowego. Gratulacje!

0	1	2	3	4	5	6	7	8
D								

3 Jak w Polsce mówimy do bliskich? Uzupełnij tekst zgodnie z podanym przykładem.

Cukiereczku! Kotku! *Misiu!* Tygrysku!
Myszek! Żabko! Skarbie! Słońce!

Czułe słówka

Najczęściej do ukochanej osoby mówimy po prostu: *kochanie*, ale są jeszcze i inne czułe słówka. Oto kilka z nich.

- 0. *Misiu!*** – częściej mówimy tak do mężczyzn niż do kobiet. To słowo kojarzy się z pluszową maskotką, dzieciństwem i bajkami.
1. – to słowo przypomina, jak cenna jest dla nas druga osoba. Bliskie jest wyrażeniom: *mój drogi* (*mój najdroższy*) i *moja droga* (*najdroższa*).
2. – to słowo przywodzi na myśl małe, ciche, szare zwierzę, więc tak raczej nie mówimy do osoby dynamicznej.
3. – to słowo rodzaju męskiego, ale częściej mówimy tak do kobiet niż do mężczyzn. Kojarzy się z wdziękiem popularnego zwierzęcia domowego.
4. – to dobre słowo na określenie kochanego mężczyzny, który jest silny i pewny siebie.
5. – to słowo kojarzy się z małym, zielonym i niezbyt ładnym zwierzęciem, które jednak za sprawą pocałunku może się zamienić w księżniczkę lub księcia. 😊
6. – to bardzo słodkie określenie. Kojarzy się z tym, co piękne na zewnątrz i pyszne w środku.
7. – daje ciepło i życie. To wokół niego krążą planety, tak jak nasze myśli wokół tych, których kochamy!

Na podstawie: K. Miller, Wstęp do: „Czułe słówka, czyli słownik afektonimów” M. Bańki i A. Zygmunt, Warszawa 2010.

4 Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

Wołącz liczby pojedynczej Rzeczownik

e ruchome!
Paweł – Pawle!
Jacek – Jacku!
uczeń – uczniu!

rodzaj męski		
-e	-u	
po spółgłoskach twardych* (z wyjątkiem -k, -g, -ch)	po -k, -g, -ch	po spółgłoskach miękkich, stwardniałych i po -l
pan – <i>panie!</i>	Polak – <i>Polaku!</i>	Tomasz – <i>Tomaszu!</i>
prezes – !	człowiek – !	Grzegorz – !
premier – !	Oleg – !	Mikołaj – !
profesor – !	Czech – !	Kamil – !
prezydent – !	dziadek – !	Adaś – !
Uwaga! syn – synu!, dom – domu!	Uwaga! Bóg – Boże!	Uwaga! ojciec – ojczel, chłopiec – chłopcze!
rodzaj żeński		
-o	-y, -i	-u
rzeczowniki zakończone na -a**	rzeczowniki zakończone na spółgłoskę	zdrobnienia zakończone na -cia, -dzia, -nia, -sia, -zia
Polska – <i>Polsko!</i>	młodzież – <i>młodzieży!</i>	córcia – <i>córciu!</i>
Olga – !	noc – !	Madzia – !
Anna – !	moc – !	Ania – !
Daria – !	myśl – !	Basia – !
Izabela – !	miłość – !	Zuzia – !
rodzaj nijaki		
(wołacz jak mianownik)		

* Spółgłoskę twardą zamieniamy w miękką lub stwardniałą (tak jak w miejscowniku): *Jakub – Jakubie!*, *Olaf – Olafie!*, *Adam – Adamie!*, *Marcin – Marcinie!*, *Filip – Filipie!*, *Feliks – Feliksie!*, *Władysław – Władysławie!*, *Francuz – Francuzie!*, *Edward – Edwardzie!*, *Robert – Robertcie!*, *Michał – Michale!*, *Artur – Arturze!*

** Dotyczy to również rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na -a: *mężczyzna – mężczyzno!*, *kolega – kolego!*, *poeta – poeto!*

Przymiotnik liczby pojedynczej

Wołacz (jaki? jaka? jakie?)

rodzaj męski, żeński i nijaki
(wołacz jak mianownik)

Szanowny Kliencie!

Szanowna Klientko!

Drogie Dziecko!

Wołacza używamy:

a) gdy zwracamy się do kogoś i nazywamy adresata: *Dzień dobry, panie dyrektorze!, Dzień dobry, pani dyrektor!, Wszystkiego najlepszego, droga babciu!, Wszystkiego najlepszego, drogi dziadku!*

b) gdy zwracamy się do kogoś w listach (i e-mailach): *Szanowny Panie Dyrektorze!, Szanowna Pani Dyrektor!, Kochany Dziadku!, Kochana Babciu!* (zwroty do adresata piszemy tu wielką literą)

c) w utartych wyrażeniach: *O, matko!, O, Boże!*

Żeńskie formy nazw zawodów i tytułów (*pani mecenas, pani profesor, pani prezydent*) bywają nieodmienne (dlatego mówimy: *panie doktorze!*, ale: *pani doktor!*).

Po wołaczach stawiamy wykrzyknik (!) albo oddzielamy je od reszty zdania przecinkiem (,).

Uwaga! W mowie potocznej (gdy używamy samych imion) wołacz często zastępujemy mianownikiem, np.: *Cześć, Jarek!, Cześć, Ewa!*

- 5** Do kogo są te komunikaty? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem. (Pamiętaj, że w tekstach korespondencyjnych zwroty do adresata piszemy wielką literą!)

Kierowca	Czytelnik	Klient	Pacjent	Wyborca	Uczeń	<i>Turysta</i>	Widz
	Gość	Kasia	Młodzież	Kibic	Słuchacz		

0. Drogi*Turysto*.....! Pamiętaj, że w górach chodzimy tylko po szlakach!
1. Drogi! Poczuj się u nas jak w domu!
2. Szanowny! Jedź ostrożnie i uważaj na znaki!
3. Szanowny! Pamiętaj o badaniach profilaktycznych!
4. Drogi! Mamy dla Ciebie dwa bilety na mecz!
5. Szanowny! Witamy Cię w naszym sklepie internetowym!
6. Drogi! Zapraszamy Cię na przegląd filmów Andrzeja Wajdy!
7. Szanowny! Jeśli lubisz polską muzykę, ta audycja jest dla Ciebie!
8. Szanowny.....! Żeby zagłosować, postaw krzyżyk w kratce.
9. Drogi! Czy znasz regulamin naszej szkoły?
10. Kochana! Wszystkiego najlepszego z okazji Twoich imienin!
11. Droga! Zapraszamy do udziału w konkursie dla juniorów!
12. Drogi! Dziękujemy za prenumeratę naszego czasopisma!

6 Do kogo są te e-maile? Uzupełnij teksty zgodnie z podanym przykładem. (Pamiętaj, że w tekstach korespondencyjnych zwroty do adresata piszemy wielką literą!)

Szanowny Pan Profesor
Szanowny Pan Instruktor
Szanowny Pan Redaktor
Szanowny Pan Doktor
Drogi Braciszek
Kochany Mikołaj

Szanowna Pani Inżynier
Szanowna Pani Konsul
Szanowna Pani Mecenasa
Szanowna Pani Redaktor
Kochana Wnuczka
Droga Basia

0. Szanowny Panie Profesorze

Chciałabym zapytać, czy można zdawać egzamin we wcześniejszym terminie?
Z wyrazami szacunku
Agnieszka Skrzypek

0. Szanowna Pani Redaktor

Gratuluję Pani nagrody „Dziennikarza Roku” i życzę dalszych sukcesów.
Z poważaniem
Tomasz Oleszkiewicz

1.

Dziękuję za pomoc. Już czuję się lepiej.
Lekarstwa z recepty bardzo mi pomagają.
Z wyrazami szacunku
Katarzyna Markowska

6.

Pilnie potrzebuję porady prawnej.
Czy możemy porozmawiać w kancelarii?
Z poważaniem
Jan Michałak

2.

Czy możemy się umówić na wywiad pół godziny później?
Z poważaniem
Jacek Brzeziński

7.

W załączniku przysyłam projekt domu.
Będę bardzo wdzięczny za uwagi.
Z wyrazami szacunku
Grzegorz Kępa

3.

Dziękujemy za lekcje jazdy na nartach.
Teraz czujemy się jak prawdziwi profesjonaliści.
Z wyrazami szacunku
Anna i Andrzej Woźniaccy

8.

Dziękuję za wsparcie polsko-ukraińskiej konferencji i liczę na dalszą współpracę.
Z poważaniem
Polina Kozerenko

4.

Mój brat mówi, że Ciebie nie ma, ale ja wiem, że jesteś. W tym roku proszę Cię o duuużą maskotkę (misia, kotka albo tygrysa)!
Kasia Świątek

9.

Słyszeliśmy, że zdałaś już wszystkie egzaminy! Serdecznie gratulujemy! PS Zapraszamy do nas na wakacje! Ciocia i wujek

5.

Podobno dostałaś dziś zaproszenie na rozmowę kwalifikacyjną. Trzymam kciuki za Ciebie i Twoją pierwszą pracę.
Twoja kochana siostra – Monika

10.

Wszystkiego najlepszego z okazji ósmych urodzin! Bądź uśmiechnięta i szczęśliwa! W weekend przyjeżdżamy z prezentem.
Babcia Ela i dziadek Józef

Wołacz liczby mnogiej

Rzeczownik i przymiotnik

1 Do kogo tak mówimy? Połącz zwroty z ich adresatami.

0. Szanowni panowie!

1. Drodzy widzowie!

2. Drodzy uczniowie!

3. Szanowni pasażerowie!

4. Szanowni studenci!

5. Drodzy internauci!

6. Szanowni klienci!

7. Szanowni czytelnicy!

8. Szanowni kierowcy!

9. Szanowni sprzedawcy!

10. Drodzy gospodarze!

11. Kochani słuchacze!

12. Drodzy goście!

13. Szanowni nauczyciele!

14. Kochani rodzice!

15. Drodzy kibice!

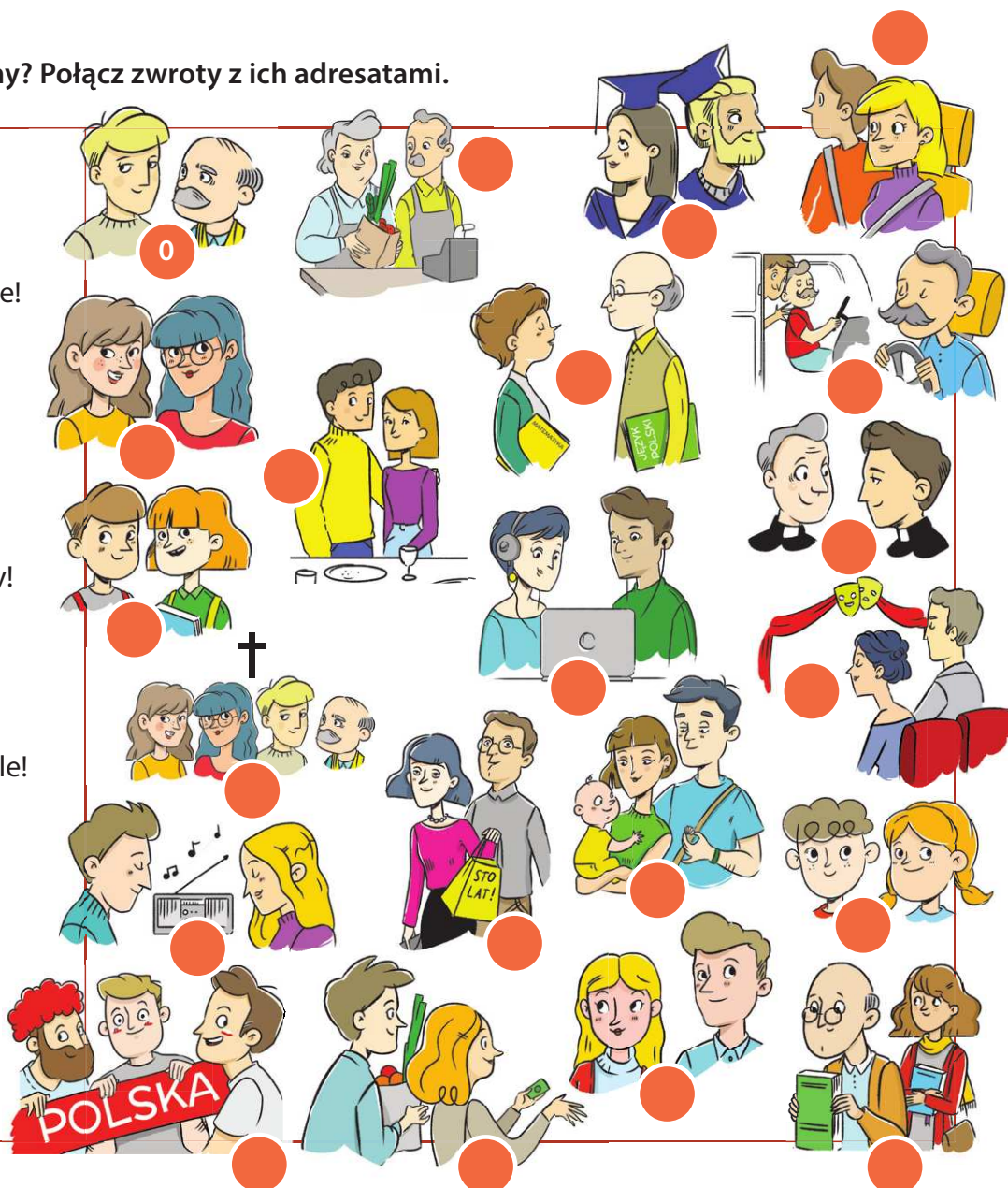
16. Drodzy parafianie!

17. Szanowni państwo!

18. Drodzy księża!

19. Szanowne panie!

20. Kochane dzieci!

2 Do kogo to mówimy? Połącz kolumny zgodnie z podanym przykładem.

0	Drodzy uczniowie!
1	Szanowni pasażerowie!
2	Drodzy klienci!
3	Drodzy goście!
4	Kochani słuchacze!
5	Szanowni kierowcy!
6	Szanowni czytelnicy!
7	Szanowne panie!

A	Proszę przygotować bilety do kontroli!
B	Już zaczynamy nasz konkurs radiowy!
C	Prosimy o ciszę! Zaczynamy egzamin.
D	Dziękujemy za zakupy w naszym sklepie!
E	Wszystkiego najlepszego z okazji Dnia Kobiet!
F	Serdecznie dziękujemy za odwiedziny i prezenty!
G	Prosimy uważać na drogach! Dziś jest bardzo ślisko!
H	Przypominamy, że książki można wypożyczać na 30 dni.

0	1	2	3	4	5	6	7
C							

rodzaj męski, żeński i nijaki
(wołacz jak mianownik)

Szanowni panowie!
Szanowne panie!

3 Do kogo to mówimy? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

kibic pasażer uczeń dziecko ~~student~~ kierowca nauczyciel
gospodarz internauta widz klient czytelnik parafianin

0. Drodzy*studenci*.....!
Życzymy wam powodzenia na sesji!

2. Drodzy!
W bibliotece prosimy o ciszę!

4. Kochane!
Życzymy wam wspaniałych wakacji!

6. Drodzy!
Próba chóru kościelnego będzie
w sobotę o 16.00.

8. Szanowni!
Dziękujemy za ciekawe lekcje
i przekazaną wiedzę.

10. Szanowni!
Uważajcie na drogach! Jest ślisko i są mgły!

12. Drodzy!
Zapraszamy na noworoczną
komedię z Barbarą Brylską.

1. Drodzy!
Zapraszamy was na rozpoczęcie
roku szkolnego!

3. Kochani!
Serdecznie wam dziękujemy za gościnność.

5. Szanowni!
Proszę jeszcze nie wchodzić do autobusu!

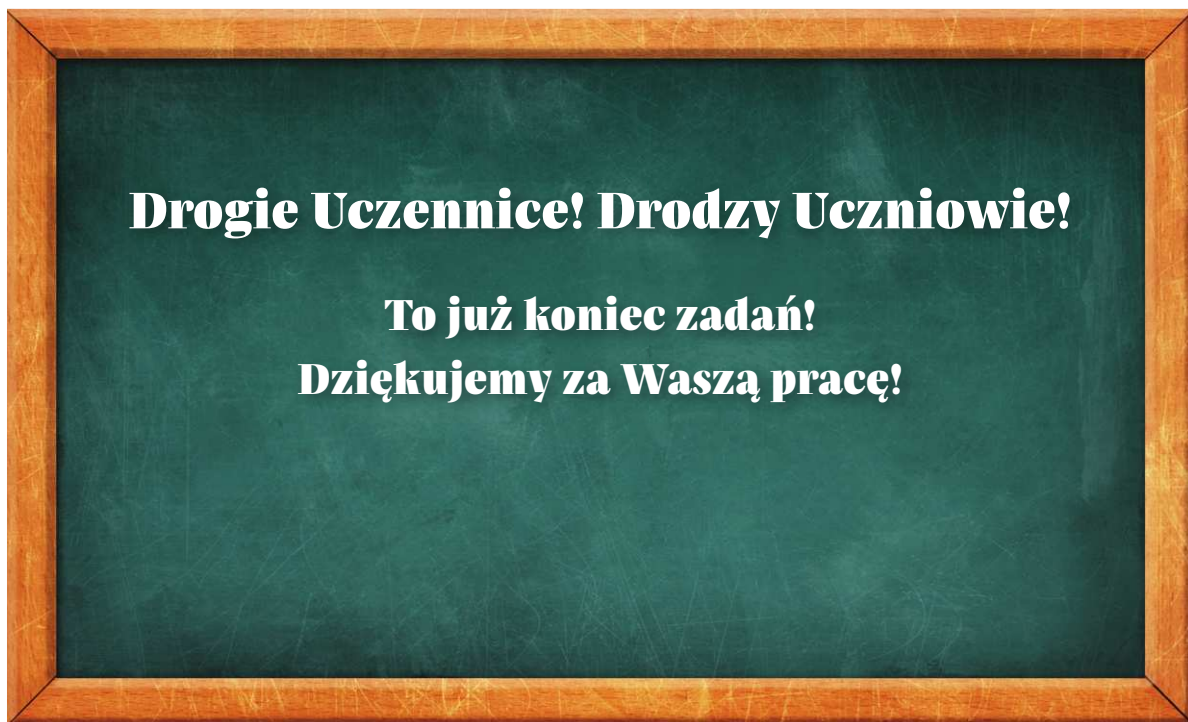
7. Drodzy!
Serdecznie was zapraszamy na mecz
Polska – Włochy!

9. Drodzy!
Zapraszamy was na spotkanie online.

11. Szanowni!
Już za dziesięć minut zamykamy sklep.

4 Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. **Szanowne panie** (Szanowna pani), chciałbym się przedstawić.
1. (Kochana siostra), jak miło was znowu widzieć!
2. (Drogi brat), dziękuję wam za życzenia!
3. (Kochana córka), jesteście z was bardzo dumni!
4. (Drogi syn), gratuluję wam sukcesów!
5. (Drogie dziecko), poczekajcie na mnie!

KLUCZ

Mianownik liczby pojedynczej Rzeczownik

1

1. b
2. a
3. b
4. c
5. a
6. b
7. b
8. a
9. b
10. a
11. c
12. a
13. c
14. a

2

1. I
2. L
3. B
4. E
5. A
6. J
7. F
8. H
9. D
10. G
11. C

3

1. Helena Modrzejewska i Tadeusz Łomnicki – aktorka i aktor
2. Ewa Demarczyk i Marek Grechuta – piosenkarka i piosenkarz
3. Adam Mickiewicz i Wisława Szymborska – poeta i poetka
4. Janusz Kusociński i Halina Konopacka – mistrz (olimpijski) i mistrzyni (olimpijska)
5. Jan Matejko i Olga Boznańska – malarz i malarka

4

kelnerka
fryzjerka
pasażerka
nauczycielka
studentka
klientka
pacjentka
tłumaczka
słuchaczka
biegaczka

pisarka
malarka
kucharka
piosenkarka
dziennikarka
bibliotekarka
piłkarka
koszykarka
narciarka
łyżwiarka

prawniczka
podróżniczka
urzędniczka
czytelniczka

artystka
noblistka
pianistka
gitarzystka
hokeistka
okulistka
ekonomistka
turystka

odkrywczy
wykładowczy
wychowawczy
sprzedawczy
zastępczy
mistrz

5

1. kucharka
2. sprzedawczy
3. fryzjerka
4. pasażerka
5. tłumaczka
6. architekt

6

1. dentystka, pacjent
2. dziennikarka, piłkarz (sportowiec)
3. pianista, piosenkarz (wokalista), piosenkarka (wokalistka)
4. przewodniczka, turysta, turystka
5. bibliotekarka, czytelnik, czytelniczka
6. kierowca, pasażer, pasażerka

7

1. pisarka
2. koszykarz
3. podróżniczka
4. piłkarz
5. kierowca
6. hokeista
7. tłumaczka

8b

herb
Kraków
zamek
Gdańsk
Wrocław
Lublin
Bug
bocian
pieniądz

pianista
poeta

flaga
syrena
Warszawa
Wisła
Odra

Słowacja
Ukraina
Rosja
Litwa

czerwień
Łódź
Białoruś

Zakopane
Gniezno
jezioro
morze
muzeum
pianino
pióro

Czechy
Mazury

9b

parasol
stolik
kelner
klient
pomnik
obraz

gitarzysta
artysta
rowerzysta

fontanna
ławka
koszulka
kamienica
sprzedawczy
chmura

sól
gałąź
łódź

krzesło
dziecko
drzewo
wzgórze
słońce
niebo

szorty
schody
okulary

9c

	TAK	NIE
1		x
2	x	
3	x	
4	x	
5		x
6	x	
7		x
8		x
9	x	
10	x	

9d

1. fontanna
2. ratusz
3. kelner
4. klient
5. stolik
6. pomnik
7. schody
8. obraz
9. młodzież
10. drzewo
11. słońce

11a

1. poetka
2. fontanna
3. ulica
4. drzewo
5. noc
6. ławka
7. ciasto
8. łyżka
9. sól
10. dziecko

11b

1. Londyn
2. Bug
3. mężczyzna
4. poeta
5. ciasto
6. pomnik
7. sprzedawca
8. lato
9. serce
10. pieniądz

11c

1. rzeka
2. hotel
3. gazeta
4. chmura
5. pociąg
6. ankietka
7. twarz
8. talerz
9. stadion
10. pieniądz

12a

D	E	N	T	Y	S	T	A	D	O
R	P	I	R	O	W	E	R	K	I
O	O	E	O	B	R	E	T	A	R
B	M	K	R	M	U	Z	Y	K	A
R	N	A	Z	L	C	O	S	T	T
A	I	K	E	L	T	E	T	O	U
Z	K	P	L	A	C	K	A	R	S
P	I	O	S	E	N	K	A	R	Z
S	M	Ę	Ż	C	Z	Y	Z	N	A

12b

D	E	N	T	Y	S	T	K	A	J
M	I	Ł	O	Ś	Ć	A	N	G	E
Ł	F	O	N	T	A	N	N	A	S
O	L	A	T	A	W	I	R	R	I
D	A	P	O	L	S	K	A	Ś	E
Z	G	L	Ś	C	Z	Ę	Ś	Ć	Ń
I	A	M	I	U	L	I	C	Z	A
E	B	I	A	Ł	O	R	U	Ś	A
Ż	C	Z	E	K	O	L	A	D	A

12c

D	Z	I	E	C	K	O	B	I	O
R	M	D	S	Ł	O	Ń	C	E	T
Z	O	R	A	M	U	Z	E	U	M
E	R	A	M	O	Z	E	N	N	I
W	Z	G	Ó	R	Z	E	T	I	A
O	E	A	C	Z	Ę	T	R	E	S
T	J	E	Z	I	O	R	O	B	T
R	E	T	I	M	I	Ę	M	O	O
N	A	Z	W	I	S	K	O	M	R

Mianownik liczby pojedynczej

Przymiotnik

1

1. Brama Floriańska
2. Dworzec Główny
3. wieża ratuszowa
4. ogród botaniczny
5. ulica Floriańska
6. koło widokowe
7. Muzeum Narodowe
8. cmentarz Rakowicki
9. Uniwersytet Jagielloński
10. Rynek Główny
11. kościół Mariacki
12. wzgórze wawelskie

2

1. Brama Floriańska
2. ulica Floriańska
3. Uniwersytet Jagielloński
4. Dworzec Główny
5. cmentarz Rakowicki
6. wzgórze wawelskie
7. ogród botaniczny
8. wieża ratuszowa
9. Muzeum Narodowe
10. koło widokowe
11. smok wawelski
12. kościół Mariacki

3a

1. D
2. F
3. H
4. K
5. G

6. A
7. B
8. E
9. C
10. I

3b

1. H
2. A
3. E
4. J
5. K
6. B
7. C
8. D
9. G
10. I

4

1. Wielki, groźny i zły.
2. Prosta, długa i szeroka.
3. Wielkie.

5a

1. wysoka i zabytkowa
2. prosta i długa
3. duże i ciekawe
4. znany i prestiżowy
5. zły i groźny
6. piękny i zielony
7. niewielkie i zielone

5b

1. ratuszowa
2. Floriańska
3. Narodowe
4. Jagielloński
5. wawelski
6. botaniczny
7. wawelskie

Mianownik liczby mnogiej,

rodzaj niemęskoosobowy

1a

1. koszulka
2. smycz
3. lustro
4. pióro
5. mapa
6. filiżanka
7. kubek
8. torba
9. obraz
10. muszla
11. bursztyn
12. maskotka
13. miecz
14. pudełko
15. ciupaga
16. kapelusz
17. oscypek
18. parasol
19. auto
20. dzwonek
21. mydło
22. magnes
23. chusta

1b

mapy
magnesy
torby
obrazy
bursztyny
chusty

kubki
koszulki
dzwonki
filiżanki
oscypki
ciupagi

muszle
miecze
kapelusze
parasole

pudełka
lusterka
mydła
pióra

2

cenne
kolorowe
białe
czerwone
małe

drogie
ciężkie
długie
eleganckie
słodkie

3

B	S	K	O	M	Z	Y	M	K	I
L	B	U	R	S	Z	T	Y	N	Y
U	L	B	Y	M	A	N	D	Z	E
S	O	K	D	Y	M	I	E	T	M
T	M	I	E	C	Z	E	Ł	O	U
E	K	O	S	Z	U	L	K	I	S
R	P	U	D	E	Ł	K	A	S	Z
K	I	M	A	G	N	E	S	Y	L
A	K	A	P	E	L	U	S	Z	E

4

1. C
2. A
3. F
4. B
5. D

6a

1. kapelusze
2. parasole
3. długopisy
4. magnesy
5. dzwonki
6. oscypki
7. sery
8. zdjęcia
9. fotografie
10. koszulki

11. ubrania
12. cukierki
13. czekolady
14. ciasteczka
15. pudełka
16. papierki
17. kubki
18. smycze
19. torby
20. lusterka

6b

1. Janusz
2. Adam
3. Ania
4. Ela
5. Tomek

Mianownik liczby mnogiej,

rodzaj męskoosobowy

Rzeczownik

1a

1. Norwedzy
2. Szwedzi
3. Łotysze
4. Rosjanie
5. Holendrzy
6. Niemcy
7. Polacy
8. Litwini
9. Białorusini
10. Francuzi
11. Czesi
12. Słowacy
13. Ukraińcy
14. Węgrzy
15. Hiszpanie
16. Chorwaci
17. Serbowie
18. Kazachowie
19. Amerykanie
20. Włosi
21. Chińczycy

1b

	TAK	NIE
1	x	
2		x
3		x
4	x	
5		x
6	x	
7		x
8		x
9		x
10	x	
11	x	
12		x

1c

1. Serbowie
2. Łotysze
3. Szwedzi
4. Ukraińcy
5. Litwini
6. Niemcy
7. Polacy
8. Czesi

Hasło: obywatel

1d

- Litwini
Białorusini
Ukraińcy
Słowacy
Czesi
Niemcy

2

- Słowacy
prawnicy
chirurdzy
koledzy
aktorzy
fryzjerzy
Niemcy
odkrywcy

- Szwedzi
logopedzi
studenci
artyści
kuzyni
mężczyźni
Włosi
mnisi

- przyjaciele
geniusze
notariusze
tłumacze
słuchacze
lekarze
malarze
Słowianie
Amerykanie
warszawianie
Hiszpanie

- synowie
wujkowie
teściowie
panowie
sędziowie
mistrzowie
Kazachowie
Wikingowie
Kowalczykowie

3a

1. studenci
2. naukowcy
3. biznesmeni
4. przodkowie
5. wykładowcy
6. klienci
7. hotelarze
8. kelnerzy
9. pracownicy
10. reżyserzy

11. rodzice
12. Polacy
13. internauci
14. bracia
15. koledzy
16. dziadkowie
17. nauczyciele

3b

1. Władimir
2. Edward
3. Lena
4. Tatiana
5. Anna

4

1. aktorzy
2. poeci
3. malarze
4. sportowcy
5. piosenkarze

5

1. politycy
2. sportowcy
3. ludzie
4. pacjenci
5. chirurdzy
6. dziennikarze
7. Twórcy
8. aktorzy
9. partnerzy
10. lekarze
11. krytycy
12. przyjaciele

Mianownik liczby mnogiej, rodzaj męskoosobowy Rzeczownik i przymiotnik

1

1. aktywni
2. zmęczeni
3. uprzejmi
4. zdolni
5. ambitni
6. mądrzy
7. niecierpliwi
8. muzycyści
9. wrażliwi
10. weseli
11. otwarci
12. zamknięci
13. gadatliwi
14. mało mówni
15. szczęśliwi
16. kochani
17. leniwi

2

	P	F
1	x	
2	x	
3		x
4		x
5	x	

3a

1. E
2. A
3. I
4. F
5. B
6. C
7. G
8. D

3b

1. B
2. I
3. A
4. H
5. G
6. D
7. F
8. C

4

A	M	Ł	O	D	Z	I	P	B
B	Y	S	T	R	Z	Y	R	I
Z	R	A	W	A	Ż	M	A	E
M	Z	W	A	Ż	N	I	C	D
A	N	I	R	A	D	L	O	N
D	Ż	Y	C	Z	L	I	W	I
R	I	S	I	L	N	E	I	Ś
Z	A	R	A	D	N	I	C	C
Y	A	M	B	I	T	N	I	E

5

- amerykańscy
bliscy
towarzyscy
niemieccy
eleganccy
szarmanccy
tędrzy
ubodzy

- dobrzy
mądrzy
bystrzy
ostrzy
szczerzy
mokrzy
chorzy
idący
interesujący

- chudzi
rudzi
zajęci
otwarci
zaradni
odważni
zmęczeni
doświadczeni

- szczupli
niezwykli
świadomi
uprzejmi
pomysłowi
wyjątkowi
starsi
bogatsi

6

1. D
2. C
3. B
4. A
5. E

7

1. różni
2. nerwowi
3. spokojni
4. cierpliwi
5. tacy
6. sami
7. wasi
8. znajomi

Dopełniacz liczby pojedynczej

2

1. H
2. J
3. K
4. L
5. C
6. M
7. I
8. D
9. B
10. E
11. G
12. A

3a

1. kawałek ananasa
2. szczypta soli
3. główka kapusty
4. kostka masła
5. puszka groszku
6. filiżanka kawy
7. garnek bigosu

3b

1. karton
2. łyżeczka
3. garnek
4. kubek
5. talerzyk
6. szczypta
7. kłos

4

- pomidora
słoika
ogórka
kubka

- lodu
ryżu
soku
bigosu
makaronu

- indyka
homara
tuńczyka
śledzia
łososia

- cebuli
mizerii

mąki
szynki
sałatki

herbaty
sałaty
zupy
pszenicy
kaszy

jabłka
masła
mięsa
mleka
ciastka

- 6**
1. czasu
 2. sałatki
 3. pizzy
 4. bigosu
 5. dużej lodówki
 6. książki kucharskiej
 7. wielkiego talentu
 8. tego

- 7**
1. mąki pszennej
 2. chleba żytniego
 3. tego dobrego rosółu
 4. tej dobrej mizerii
 5. kotleta schabowego
 6. miodu lipowego
 7. tortu truskawkowego

- 8**
1. mąki pszennej
 2. niedużej miski
 3. drobnego sitka
 4. chudego mleka
 5. soli kuchennej
 6. oleju słonecznikowego
 7. gładkiej masy
 8. przegotowanej wody
 9. cienkiej patelni
 10. surowego ziemniaka

- 9**
1. boję się
 2. pilnuję
 3. szukam
 4. uczę się
 5. używać
 6. słucham
 7. zazdroszczę
 8. spróbować
 9. życzymy
 10. brakuje

- 10**
1. od
 2. Według
 3. z
 4. zamiast
 5. do
 6. oprócz
 7. bez
 8. dookoła

- 11**
1. c
 2. a
 3. b
 4. b
 5. c
 6. c
 7. c

- 12**
1. grochu
 2. kapusty
 3. dania
 4. interpretacji
 5. śmietany
 6. słownika
 7. łaciny
 8. obiadu
 9. mizerii
 10. soli
 11. pieprzu
 12. cytryny

- 13**
1. krótkiej odpowiedzi
 2. Wschodu
 3. smaku
 4. zapachu
 5. naszego zdrowia
 6. Europy Zachodniej
 7. języka włoskiego
 8. zimnego klimatu
 9. wieprzowiny
 10. kotleta schabowego

- 14a**
1. Ciebie
 2. mnie
 3. Ciebie
 4. ich
 5. nas
 6. niej
 7. niego
 8. jej
 9. go
 10. nas
 11. Was
 12. jej
 13. nich
 14. go
 15. ich

- 14b**
1. E
 2. F
 3. C
 4. A
 5. G
 6. D

Dopełniacz liczby mnogiej

- 2**
1. F
 2. I
 3. H
 4. C
 5. G
 6. E
 7. D
 8. A

- 3**
1. półmisek wędlin
 2. pięć ogórków
 3. sześć talerzy
 4. kilka surówek
 5. pięć bułek
 6. sześć noży
 7. pięć jabłek

- 4**
1. A
 2. H
 3. B
 4. I
 5. G
 6. C
 7. E
 8. F

- 5**
- orzechów
napojów
owoców

łososi
liści
koktajli

noży
talerzy
kluczy

przypraw
surówek

czereśni
garści
porcji

słodczy
podróży
twarzy

ciast
miejsc
ciastek
krzesel

liceów
akwariów

- 6**
1. mąk
 2. ziaren
 3. orzechów
 4. owoców
 5. ziół
 6. dodatków
 7. piekarni / piekarń
 8. przepisów

- 7**
1. czerwonych mięs
 2. gęstych sosów
 3. dań rybnych
 4. ostatnich badań
 5. warzyw
 6. owoców
 7. cennych witamin
 8. ostrych zim
 9. kalorii
 10. tłustych potraw

- 8**
1. marynowanych śledzi
 2. pięknych jezior
 3. wielkich lasów
 4. ryb
 5. grzybów
 6. pierników toruńskich
 7. tych ciasteczek
 8. placków ziemniaczanych
 9. małych bułeczek
 10. cebularzy
 11. pierogów
 12. gotowanych liści
 13. wakacyjnych podróży
 14. regionalnych dań

- 9a**
1. gości
 2. łokci
 3. wszystkich dań
 4. względów ideologicznych
 5. przyczyn zdrowotnych
 6. orzechów włoskich
 7. dużych porcji
 8. resztek
 9. Użytych sztuczków
 10. telefonów komórkowych

- 9b**
1. trzymać łokci na stole
 2. nakładać na talerz zbyt dużych porcji
 3. pozostawiać resztek
 4. opierać użytych sztuczków o talerze

Celownik liczby pojedynczej

- 1**
1. b
 2. c
 3. c
 4. c
 5. a
 6. b
 7. a
 8. c
 9. b
 10. b

- 2**
1. A
 2. D
 3. F
 4. I
 5. H
 6. E
 7. G
 8. C

3

	P	F
1		x
2	x	
3		x
4	x	

4

profesorowi
gościowi
uczniowi
ministrowi

panu
bratu
kotu
światu
chłopcu
diabłu
psu
lwu

mamie
żonie
kobiecie
kulturze
Polsce

Nataszy
róży
uczennci
pracy
władzy

cioci
babci
miłości
Kasi
Sylwii

oku
uchu
oknu
miastu
państwu

5a

	P	F
1	x	
2	x	
3		x
4		x
5	x	

5b

P	A	N	U	B	O	G	U
L	D	U	B	R	A	T	U
M	U	D	K	O	T	U	Ś
K	S	I	Ę	D	Z	U	W
O	U	A	T	Z	P	P	I
R	I	B	U	P	S	U	A
C	H	Ł	O	P	C	U	T
L	W	U	L	O	J	C	U

7a

1. Marii i Janowi
2. Annie i Jackowi
3. Natalii i Aleksandrowi
4. Barbarze i Filipowi
5. Andżelice i Mikołajowi

8

1. świetnej przyjaciółce
2. dobremu koledze
3. dobrej koleżance
4. najlepszemu wokaliście
5. najlepszej wokalistce

9a

1. Kochanej mamie
2. drogiemu tacie
3. Starszej siostrze
4. młodszemu bratu
5. Babci Ewie
6. dziadkowi Mikołajowi
7. kotu Mruczkowi
8. naszemu psu
9. kolejnej piłce
10. Bożemu Narodzeniu

9b

1. Ten album Ola kupi dziadkowi Mikołajowi.
2. Tę muchę Ola kupi drogiemu tacie.
3. Ten album Ola kupi babci Ewie.
4. Ten domek Ola kupi kotu Mruczkowi.
5. Ten album Ola kupi starszej siostrze.
6. Tę koszulkę Ola kupi młodszemu bratu.
7. Tę piłkę Ola kupi (swojemu) psu.

10a

1. mężczyźnie
2. osobie młodszej
3. babci
4. starszej pani
5. całej grupie
6. starszemu panu
7. kobiecie
8. zwykłemu pracownikowi
9. kierownikowi
10. asystentce
11. gościowi
12. klientowi

10b

1. babcia – chłopcu
2. dziewczyna – chłopakowi
3. dyrektor – pracownikowi
4. gospodarz – gościowi

11

1. nim
2. jej
3. mu
4. niej
5. niemu
6. wam
7. nam
8. mi

12

1. mi
2. Tobie
3. Ci
4. Wam
5. nam

6. Wam
7. mu
8. Ci
+
1. C
2. D
3. B

Celownik liczby mnogiej

1

1. c
2. c
3. c
4. a
5. a
6. b
7. b
8. a
+
1. D
2. F
3. H
4. I
5. B
6. G
7. E
8. C

2

1. dziadkom
2. kobietom / paniom
3. strażakom
4. pielęgniarkom
5. matkom / mamom
6. dzieciom
7. ojcom / tatam
8. tłumaczom
9. lekarzom
10. nauczycielom
11. górnikom

3

1. gościom
2. gospodarzom
3. nauczycielom
4. słuchaczom
5. sprzedawcom
6. malarzom
7. piłkarzom
8. fotografom

4

1. naszym znajomym
2. kobietom i mężczyznom
3. młodszym i starszym
4. gustom i potrzebom
5. pozorom
6. innym
7. różnym ludziom

5

1. każdemu chłopcu
2. niepełnosprawnym
3. tej fundacji
4. najważniejszemu celowi
5. sprzętowi medycznemu
6. ubogim rodzinom
7. osobom samotnym
8. każdemu adresatowi

9. rannym żołnierzom
10. całemu światu
11. akcjom humanitarnym
12. karze pieniężnej
13. najbardziej
14. ludziom

+

1. E
2. D
3. F
4. A
5. C

Biernik liczby pojedynczej

1

1. c
2. b
3. b
4. b
5. a
6. c
7. b
8. a

2b

1. obwarzanka
2. kawę
3. przewodnika
4. kościół
5. wieżę
6. panoramę
7. Damę
8. zamek
9. rzekę
10. zapiekanekę
11. przystanek
12. tramwaj
13. cementarz
14. spektakl
15. taksówkę

3

sąsiada
smoka
kurczaka

Jacka
kotka
lwa

zamek
jezioro

kawę
kolację
gospodynię

radość
sól
wieś

4

1. F
2. K
3. D
4. C
5. E
6. A
7. J
8. B
9. I
10. G

5a

1. świetną kondycję
2. piłkę nożną
3. aktywnego emeryta
4. kolejną krzyżówkę
5. wolną chwilę
6. krakowski rynek
7. pyszną szarlotkę
8. gorącą czekoladę
9. każdy temat
10. czystą kartkę
11. swojego kota
12. dużą zniżkę
13. stare miasto
14. swojego kolegę
15. wystawę interaktywną
16. ciekawą podróż
17. grypę
18. aspirynę
19. małego syna
20. młodą córkę

5b

1. Beata
2. Ola
3. Tomasz
4. Janusz
5. Łukasz

6

1. Michała Żebrowskiego
 2. szkołę teatralną
 3. wielką popularność
 4. główną rolę
 5. swoją ojczyznę
 6. piękną Helenę
 7. serce
 8. trudną drogę
 9. tytułowego bohatera
 10. elegancki mundur
 11. odważnego wiedźmina
 12. doświadczonego lekarza
- +
- A - 4
B - 2
D - 1
E - 3

7

1. szkołę teatralną
 2. tę decyzję
 3. pierwszą rolę
 4. każdy artykuł
 5. dziewczynę
 6. szybki samochód
 7. Dużą sławę
 8. dorosłą wnuczkę
 9. dobrego męża
 10. drugą żonę
 11. biedną sprzedawczynię
 12. instytucję charytatywną
- +
- A - 3
C - 2
D - 5
E - 4
F - 1

8a

1. na
2. o
3. po
4. w
5. pod
6. nad
7. przez
8. ponad

8b

1. po
2. Na
3. w
4. o
5. przez
6. za
7. nad
8. ponad

8c

1. nad
2. w
3. za
4. o
5. ponad
6. po

9

1. ją
2. je
3. go
4. ją
5. je
6. ich
7. je
8. niego
9. nią
10. nie
11. nich
12. nie

10

1. ją
 2. je
 3. Cię
 4. go
 5. je
 6. nią
 7. Cię
 8. Was
 9. go
 10. ją
 11. je
 12. niego
 13. mnie
 14. go
- +
- 1 E
3 F
4 D
5 C
6 B

Biernik liczby mnogiej**1**

1. b
2. c
3. a
4. b
5. c
6. a
7. b
8. b

2b

1. C
2. F
3. J
4. B
5. K
6. D
7. E
8. I
9. A
10. G

3

kolegów
studentów
artystów

górali
właścicieli
nauczycieli

malarzy
piłkarzy
piosenkarzy

torby
mewy
ryby

flagi
ptaki
rybki

kapelusze
podróże
konie

zdjęcia
miasta

archiwa
akwaria

4

1. tych poetów
2. te poetki
3. tych pisarzy
4. te pisarki
5. tych piosenkarzy
6. te piosenkarki

5a

1. ulice
2. plusy
3. seriale
4. koleżanki
5. muszle
6. mewy
7. zachody
8. kraje
9. podróże
10. grzyby
11. sąsiadów
12. sąsiadki

5b

1. Tomek
2. Martyna
3. Kasia
4. Marek

6

1. słowa
2. kolegów
3. koleżanki
4. lekcje
5. wykłady
6. prezentacje
7. konkursy
8. emocje
9. nagrody
10. zabytki
11. muzea
12. wycieczki
13. przewodników
14. przewodniczki
15. imprezy
16. tańce
17. piosenki
18. ogniska
19. kielbaski
20. historie

7a

1. archiwa
2. dokumenty
3. fotografie
4. pałace
5. lustra
6. obrazy
7. meble
8. zamki
9. wystawy
10. miecze
11. tarcze
12. eksponaty
13. artystów
14. artystki
15. miejsca
16. atrakcje

7b

1. Mateusz
2. Ewa
3. Igor
4. Daria

8

1. szerokie plaże
2. piękne fale
3. duże ryby
4. wielkie żubry
5. wspaniałe widoki
6. głodne niedźwiedzie
7. wysokie szczyty
8. odpowiednie buty
9. dobrych kolegów
10. dobre koleżanki

9

1. majówka
 2. Wielkanoc
 3. tłusty czwartek
 4. Wigilia
 5. Święto Niepodległości
 6. dzień Wszystkich Świętych
- +
1. prezenty
 2. życzenia
 3. kolędy

4. pączki
5. kalorie
6. jajka
7. mazurki
8. pokarmy
9. cmentarze
10. kwiaty
11. znicze
12. flagi
13. marsze
14. defilady
15. fajerwerki
16. wycieczki
17. kolegów
18. koleżanki
- +
- B. 4
- C. 3
- D. 2
- E. 6
- F. 5
- G. 1

Narzędnik liczby pojedynczej

- 1**
1. a
 2. c
 3. a
 4. b
 5. a
 6. b
 7. a
 8. c
 9. c
 10. c
 11. a
 12. b

- 2**
1. a
 2. b
 3. a
 4. b
 5. c
 6. c
 7. a
 8. b
 9. b
 10. b
 11. c
 12. c

- 3**
- nauczycielem
lekarzem
inżynierem
- podróżnikiem
chirurgiem
psychologiem
- kinem
prawem
śpiewaniem
- lekarką
malarką
pianistką

- Wielkanocą
jesienią
podróżą
- pianistą
dyplomatą
ekonomistą

5a

1. E
2. L
3. Ł
4. D
5. H
6. C
7. G
8. I
9. J
10. A
11. B
12. K

5b

1. podróżniczką
2. himalaistką
3. malarką
4. tenisistką
5. kucharką
6. hokeistą
7. architektem
8. poetą
9. reżyserem
10. rycerzem

6b

- jeździmy**
- metrem
rowerem
pociągami
autobusem
trolejbusem
motocyklem
ciężarówką
kolejką
hulajnogą
dorożką

pływamy

- promem
kajakiem
łódką
żaglówką
statkiem

latamy

- balonem
samolotem
helikopterem
awionetką
rakieta

7a

1. fontanną
2. Poznaniem
3. Toruniem
4. zabytkową katedrą
5. Wawelem
6. kościołem Mariackim
7. syrenką
8. Zamkiem Królewskim

9. znaną górą
10. Mikołajem Kopernikiem
11. Jasną Górą
12. ważnym ośrodkiem
13. papieżem
14. Wartą
15. pięknym rynkiem
16. ratuszem
17. Sanem
18. znanym artystą
19. Wisłą
20. popularnym serialem
- +
- B. Gniezno
- C. Kraków
- D. Warszawa
- E. Zakopane
- F. Toruń
- G. Częstochowa
- H. Wadowice
- I. Poznań
- J. Sanok
- K. Sandomierz

7b

1. Gdańsk
2. Warszawa
3. Poznań
4. Częstochowa
5. Wadowice
6. Sanok
7. Gniezno
8. Zakopane

Hasło: narzędnik

8a

1. ponad / nad
2. nad
3. pod
4. między
5. za

8b

1. I
2. A
3. C
4. B
5. H
6. E
7. G
8. F

9a

1. Pod Smokiem
2. Pod Zegarem
3. Pod Złotym Psem
4. Pod Złotą Gwiazdą
5. Pod Żabą
6. Pod Lwem
7. Pod Pajakiem
8. Pod Wiewiórką
9. Pod Statkiem
10. Pod Złotą Gęsią
11. Pod Sową

10

1. polską kulturą
2. Bramą Floriańską
3. znanym zabytkiem

4. podpisem
5. ważnym oficerem
6. wysokim domem
7. wodą
8. popularną postacią
9. Krakowem
10. ulicą Floriańską
11. Białym Orłem
12. numerem
13. genialnym artystą
14. polskim malarstwem
15. kartą
16. gotówką

11

1. nim
2. nami
3. wami
4. nim
5. mną
6. nimi
7. tobą
8. mną
9. nią
10. tobą
11. nami
12. nią
- +
1. F
2. B
3. E
4. H
5. D
6. G
7. C

Narzędnik liczby mnogiej

- 1**
1. a
 2. a
 3. b
 4. b
 5. a
 6. c
 7. b
 8. c
 9. a
 10. b

- 2**
1. b
 2. a
 3. c
 4. b
 5. b
 6. b
 7. a
 8. c
 9. a
 10. b
 11. c
 12. a

- 3**
- pisarzami
poetkami
pisarkami

4a

D	Z	I	E	Ć	M	I	K	L	I	K	I
Ł	G	O	Ś	Ć	M	I	S	A	T	O	M
O	Z	K	O	Ś	Ć	M	I	T	Z	Ń	N
Ń	Ć	P	I	E	N	I	Ę	D	Z	M	I
M	L	U	D	Ż	M	I	Ż	R	S	I	Ć
I	I	O	B	R	A	Ć	M	I	Z	R	M
P	R	Z	Y	J	A	C	I	Ó	Ł	M	I

4b

1. braćmi
2. pieniędzmi
3. kośćmi
4. gośćmi
5. liśćmi
6. dłońmi
7. dziećmi
8. przyjaciółmi

5a

1. zabytkami
2. piernikami
3. plażami
4. koziołkami
5. figurkami
6. piosenkami
7. kopalniami
8. nartami

5b

1. Toruń
2. Opole
3. Katowice
4. Gdańsk
5. Zakopane
6. Poznań

6a

1. młodszymi siostrami
2. ziemniakami
3. małymi dziećmi
4. zabawkami
5. braćmi
6. Włochami
7. rodzicami
8. nauczycielami
9. obrazami
10. koleżankami
11. słodkimi dodatkami
12. gośćmi
13. polskimi zabytkami
14. przyjaciółmi
15. pięknymi ulicami

6b

1. Olga
2. Michał
3. Beata
4. Paweł
5. Agata
6. Tomek

Miejscownik liczby pojedynczej

1

1. D
2. F
3. B
4. G
5. A
6. I
7. E
8. H

2

1. a
2. a
3. b
4. c
5. b
- +
- B. 2
- C. 4
- D. 5
- E. 1
- F. 3

3

1. b
2. a
3. c
4. a
5. b

4a

urlopie
egzaminie
koncercie
spacerze

zachodzie
ogrodzie
stole
dole

lesie
obiedzie
sąsiedzie
świecie
lecie

akademiku
lotnisku
pociągu
dachu

tramwaju
hotelu
garażu
meczu

marcu
ojcu
palcu
końcu

ambasadzie
Polsce
książce
fladze
księdze

plaży
ciszy
pracy
granicy
władzy

babci
księgarni
sali
lekcji
historii

4b

górze
prawej stronie
dole
środku

drugim planie
tle
głębi

6

1. linie
2. podłodze
3. drodze
4. korytarzu
5. lesie
6. łące
7. ogrodzie
8. plaży
9. śniegu

7a

Jestem w
Poznaniu, Gdańsku
Warszawie, Łodzi, Wieliczce
Opolu

Jestem w
ratuszu, akademiku
szkole, kuchni, aptece
biurze, kinie, przedszkolu
parku, lesie, ogrodzie

Jestem na
placu, parkingu
górze, plaży, drodze
piętrze, miejscu, lotnisku
uniwersytecie, dworcu, poczcie

Jestem na
meczu, pikniku
kawie, kolacji, szarlotce
śniadaniu, ciastku, ognisku

7b

1. Jestem w Opolu na festiwalu.
2. Jestem w Poznaniu na koncercie.
3. Jestem w szkole na lekcji.
4. Jestem w kościele na mszy.

5. Jestem w parku na spacerze.
6. Jestem w kinie na filmie.
7. Jestem w teatrze na spektaklu.
8. Jestem w operze na balecie.
9. Jestem na rynku na kawie.
10. Jestem na stadionie na meczu.

8

1. niedzielnej wycieczce
2. początku
3. trzydziestym piętrze
4. Nowym Jorku
5. galerii
6. polskiej sztuce
7. Internecie
8. południu
9. obiedzie
10. pomniku
11. muzyce klasycznej
12. zmierzchu
- +
- A - 5
- B - 3
- C - 1
- D - 2
- F - 4

9

1. zeszłym roku
2. szkole letniej
3. fontannie
4. pobliskim ratuszu
5. długiej historii
6. wieży
7. Drodze Królewskiej
8. przytulnej kawiarni
9. Bazylice Mariackiej
10. piaszczystej plaży
11. późnej kolacji
12. życiu
- +
- A - 2
- B - 5
- C - 3
- D - 1
- F - 4

10a

1. lesie
2. jeziorze
3. biurze
4. pianinie
5. przyszłości
6. konkursie chopinowskim
7. złotym medalem
8. miejscu
9. ciekawej pracy
10. biurku
11. komputerze
12. całym świecie
13. własnym samochodzie
14. deszczu
15. przystanku
16. dużym domu
17. północy
18. plaży
19. prawdziwej zimie
20. śniegu

10b

1. Róża
2. Jacek
3. Andrzej
4. Michał
5. Beata
6. Monika

11

1. papieżu
2. świecie
3. historii
4. znanej noblistce
5. Paryżu
6. miłości
7. Władysławie Szpilmanie
8. warszawskim getcie
9. okupowanej stolicy
10. Zbigniewie Relidze
11. tej operacji
12. polskim oficerze
13. napięciu
14. wyjątkowym malarzu
15. zwykłym papierze

- +
- B - 3
- C - 2
- D - 1
- E - 5
- F - 4

12

1. niej
 2. tobie
 3. nim
 4. mnie
 5. was
 6. nas
 7. nich
 8. nim
 9. niej
 10. nim
- +
1. C
 2. E
 3. F
 4. B
 5. D

Miejscownik liczby mnogiej**1**

1. a
2. c
3. b
4. c
5. c
6. b
7. c
8. a
9. c
10. a

2

1. a
2. c
3. b
4. b
5. a

6. c
7. b
8. c
9. a
10. b

3

- nartach
- podróżach
- drzwiach
- okularach

4

1. meczach
2. wnętrzach
3. podróżach
4. samochodach
5. zwierzętach
6. spektaklach
7. rynkach finansowych

5

1. obowiązkach
2. lekcjach
3. przerwach
4. korytarzach
5. zawodach

6

1. planach zawodowych
2. zaletach
3. wadach
4. pieniądzach
5. kłopotach

7

1. kartach płatniczych
2. lekarstwach
3. kremach
4. okularach przeciwsłonecznych
5. dobrych butach

Wołacz liczby pojedynczej**2**

1. F
2. H
3. E
4. G
5. C
6. A
7. I
8. B

3

1. Skarbie!
2. Myszek!
3. Kotku!
4. Tygrysku!
5. Żabko!
6. Cukiereczku!
7. Słońce!

4

- prezecie
- premierze
- profesorze
- prezydencie

- człowieku
- Olegu
- Czechu
- dziadku
- Grzegorz
- Mikołaju
- Kamilu
- Adasiu

- Olgo
- Anno
- Dario
- Izabelo

- nocy
- mocy
- myśli
- miłości

- Madziu
- Aniu
- Basiu
- Zuziu

5

1. Gościu
2. Kierowco
3. Pacjencie
4. Kibicu
5. Kliencie
6. Widzu
7. Słuchaczu
8. Wyborco
9. Uczniu
10. Kasiu
11. Młodzieży
12. Czytelniku

6

1. Szanowny Panie Doktorze
2. Szanowny Panie Redaktorze
3. Szanowny Panie Instruktorze
4. Kochany Mikołaju
5. Drogi Braciszku
6. Szanowna Pani Mecenas
7. Szanowna Pani Inżynier
8. Szanowna Pani Konsul
9. Droga Basiu
10. Kochana Wnuczko

Wołacz liczby mnogiej**2**

1. A
2. D
3. F
4. B
5. G
6. H
7. E

3

1. uczniowie
2. czytelnicy
3. gospodarze
4. dzieci
5. pasażerowie

6. parafianie
7. kibice
8. nauczyciele
9. internauci
10. kierowcy
11. klienci
12. widzowie

4

1. Kochane siostry
2. Drodzy bracia
3. Kochane córki
4. Drodzy synowie
5. Drogie dzieci

Recenzowany podręcznik jest oryginalny, nowoczesny, atrakcyjny ze względu na sposób opracowania i zawartość treściową. Spełnia postulaty współczesnej glottodydaktyki dotyczące nie tylko leksykalnego kierunkowania zagadnień gramatycznych, ale także łączenia kompetencji kulturowej z komunikacyjną. Stanowi bardzo potrzebną pozycję dydaktyczną na obecnym rynku podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego.

Z recenzji dr hab. Agaty Małycki, prof. UMCS

Wartość publikacji podnosi jej bardzo atrakcyjna szata graficzna – wielobarwne fotografie oraz rysunki, wykonane przez Katarzynę Wójcik, nie tylko świetnie ilustrują omawiane zagadnienia, ale też w wielu przypadkach są integralną częścią zadań. Słusznie pomyślano o rozmieszczeniu materiału w taki sposób, by całościowe zagadnienia mieściły się na pojedynczych, łatwych do kopiowania stronach.

Z recenzji prof. dr hab. Doroty Brzozowskiej

UMCS

CENTRUM JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ
DLA POLONII I CUDZOZIEMCÓW

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Publikacja współfinansowana ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach konkursu pod tytułem: „Organizowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą w 2020 roku”, nr DE-WZP.263.1.1.2020.